

Individ- och familjenämnden

Kallelse

Nämnd	Individ- och familjenämnden
Datum och tid	Onsdag 23 maj 2024, kl.09.00
Plats	Sammanträdesrum gröna rummet, Kyrkogatan 14, Östhammar
Sekreterare	Josefin Larsson
Ordförande	Jessica Kumlin (M)

Ärendelista

Alla ärenden: Lina Edlund

1. Val av justerare	3
2. Fastställande av föredragningslista	3
3. Uppföljning av 2021 års revisionsrapporter kl.09.00-09.10 Fredrik Hübinette	4
4. Framtagande av Äldreprogram 2025-2030 kl.09.10-09.25 Lina Edlund, Fredrik Hübinette	5
5. Redovisning av förslag till budget 2025 och flerårsplan 2026-2027, drift- och investeringsbudget kl.09.25-09.35	6
6. Tertial 1 rapportering för individ- och familjenämnden 2024 kl.09.35-09.50 Lina Edlund, Frida Jansson	7
7. Informationsärende: LSS-utjämningsystem kl.09.50-10.10 Karolina Rankka, Frida Jansson	8
8. Ärendestatistik från myndighet för mars 2024 kl.10.20-10.40 Karin Enlund, Svjetelana Miletic, Karolina Rankka, Sandra Eriksson	9
9. Redovisning av ej verkställda gynnande beslut första kvartalet 2024 kl.10.40-10.50 Karolina Rankka, Sandra Eriksson, Svjetelana Miletic	10
10. Trygghetslarm utan behovsprövning kl.10.50-11.05 Sandra Eriksson, Veronica Freudenthal	11
11. Kostnadsfria färdtjänstresor för barn och ungdomar under sommarlovsperioden 2024 kl.11.05-11.10 Jessica Kumlin	12
12. Gemensam finansiering av stöd för en kunskapsbaserad socialtjänst och kommunal hälso- och sjukvård kl.11.10-11.15 Lina Edlund	14

Individ- och familjenämnden

13. Översyn av ersättningar för särskilt boende och hemtjänst kl.11.15-11.25 Lina Edlund	16
14. Information från förvaltningen kl.11.25-11.35 Lina Edlund	17
15. Rapporter från förtroendevalda	18
16. Redovisning av delegationsbeslut	19
17. Anmälan av beslut fattade av ledamöter med kompletterande beslutanderätt enligt LVU och LVM	20
18. Anmälningsärenden	21

Individ- och familjenämnden

1. Val av justerare

2. Fastställande av föredragningslista

Individ- och familjenämnden

Dnr IFN-2024-39**3. Uppföljning av 2021 års revisionsrapporter****Förslag till beslut**

Individ- och familjenämnden har tagit del av revisionens rekommendationer och ställer sig bakom förvaltningens kommentarer.

Ärendebeskrivning

KPMG har av Östhammars kommuns revisorer fått i uppdrag att följa upp 2021 års revisionsrapporter. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2023.

Syftet med uppföljningen har varit att studera och bedöma de åtgärder som vidtagits med anledning av revisionens rekommendationer i respektive granskningsrapport nedan:

- Granskning av verkställighet av kommunfullmäktiges beslut
- Granskning av Östhammars kommuns redovisning av leasing
- Granskning av kvalitetsstyrning och resursutnyttjande inom äldreomsorgen
- Granskning av arbetet mot kränkande behandling och diskriminering i skolan
- Granskning av hur kommunen arbetar för att säkerställa kompetensförsörjningen
- Granskning av kommunens hantering av Covid-19-krisen

Efter genomförd granskning gör revisionen bedömningen att kommunstyrelsen och nämnderna delvis omhändertagit rekommendationerna.

Utifrån revisionens bedömningar rekommenderas kommunstyrelsen och samtliga nämnder att:

- Säkerställa ett tydligt arbetssätt för uppdragsfördelning, återrapportering och redovisning av avvikelser vad gäller kommunfullmäktiges uppdrag.

Förvaltningens kommentar:

Revisionens rekommendation har omhändertagits. Att samtliga uppdrag från kommunfullmäktige tilldelas nämnd och handläggare och att de därefter utförs och återrapporteras bevakas sedan årsskiftet genom stabens fördelnings- och uppföljningsmöten.

Beslutsunderlag

KPMG: Uppföljning av 2021 års revisionsrapporter

Missiv

Beslutet skickas till

Socialchef Lina Edlund

Kvalitetsutvecklare Fredrik Hübinette

Kommunstyrelsen

Revisionen samt sakkunnigt biträde KPMG

Individ- och familjenämnden

Dnr IFN-2024-30

4. Framtagande av Äldreprogram 2025-2030

Förslag till beslut

Individ- och familjenämnden beslutar att ta fram ett äldreprogram för perioden 2025-2030 och att arbetet med revidering av nuvarande äldreplan avslutas då önskemålet från politiken inte är att utgå från tidigare versioner och revidera äldreplanen utan att skapa ett nytt styrande dokument. Detta utifrån möjligheten att formera den politiska inriktningen annorlunda men också då underlaget hunnit bli daterat.

Ärendebeskrivning

Kommunens senaste version av äldreplan, är "Äldreplan 2018-2022, Det goda livet som äldre i Östhammars kommun". En reviderad plan arbetades fram under 2022 på uppdrag av dåvarande socialnämnden, men inget beslut fattades utifrån det nya underlaget.

En äldreplan är ett stöd för politiken att fatta långsiktiga och strategiska beslut om hur verksamheten kan utvecklas, hur lokalförsörjningsbehovet ser ut och hur resurser ska prioriteras över tid. I en äldreplan anges ofta vilket/vilka områden som ska prioriteras och i olika utsträckning även på vilket sätt det ska göras.

Vid gemensamma diskussioner mellan vård- och omsorgsnämndens och individ- och familjenämndens presidium har man kommit fram till att det finns ett gemensamt behov av en plan inom äldreområdet och individ- och familjenämnden får ansvar för framtagande av en sådan plan.

Beslutsunderlag

[Riktlinjer för styrdokument - Östhammars kommun \(osthammar.se\)](https://osthammar.se/riktlinjer-for-styrdokument)

Beslutet skickas för åtgärd till

Socialchef Lina Edlund

Stabschef Pauliina Lundberg

Beslutet skickas för kännedom till

Vård- och omsorgsnämnden

Individ- och familjenämnden

Dnr IFN-2024-52

5. Redovisning av förslag till budget 2025 och flerårsplan 2026-2027, drift- och investeringsbudget

Förslag till beslut

Individ- och familjenämnden tar del av redovisningen av förslag till budget 2025 och flerårsplan 2026-2027.

Ärendebeskrivning

Förslag till budget 2025 och flerårsplan 2025-2027 har utarbetats med stöd av kommunens resursfördelningsmodell där justeringar har gjorts för kända volym- och kostnadsuppräknings samt skatter och bidrag. Budgetramarna baseras på de förutsättningar som har satts upp av den politiska majoriteten. Budgetförslaget innehåller drift- och investeringsbudget för Östhammars kommun.

Beslut om budget fattas av kommunfullmäktige den 18 juni 2024. Nämndernas verksamhetsberättelser tas fram därefter och anmäls till fullmäktige under hösten.

Skattesatsen för Östhammars kommun 2025 ska fastställas av kommunfullmäktige senast sista november 2024. Skattesatsen för 2024 föreslås fastställas till 21,64 kronor, en minskning med 0,05 kr jämfört med 2024.

Samtliga nämnder har möjlighet att inkomma med synpunkter inför budgetens behandling i kommunstyrelsen och följaktligen fullmäktige.

Beslutsunderlag

Årsbudget 2025 plan 2026-2027

Ärendets behandling

På kommunstyrelsens arbetsutskotts sammanträde 2024-05-14 § 69 beslutade arbetsutskottet att handlingen skulle kompletteras med ett förord till kommunstyrelsens sammanträde 28 maj.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen för vidare behandling

Individ- och familjenämnden

Dnr IFN-2024-32

6. Tertial 1 rapportering för individ- och familjenämnden 2024

Förslag till beslut

Individ- och familjenämnden godkänner rapporten för tertial 1 2024.

Ärendebeskrivning

Varje nämnd och bolag ansvarar för att regelbundet och systematiskt följa upp den egna verksamheten utifrån mål och resultat, kvalitet, ekonomi och personal.

Uppföljningen efter april, augusti och december (tertiäl 1, delårsrapport respektive årsredovisning) redovisas i en formaliserad rapport. Nämnderna ansvarar för att rapportera till kommunstyrelsen i enlighet med aktuella anvisningar. Kommunstyrelsen ansvarar i sin tur för att sammanställa och rapportera till kommunfullmäktige utifrån budget och prioriterade mål samt övrigt som är av risk och väsentlighet utifrån kommunstyrelsens uppsiktsplikt över nämnder och styrelser.

Beslutsunderlag

Tertial 1 rapport

Ärendets behandling

Ekonomisk redovisning har lämnats på individ- och familjenämnden 2024-04-17 § 36.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Socialchef Lina Edlund

Ekonom Frida Jansson

Individ- och familjenämnden

Dnr IFN-2024-46

7. Informationsärende: LSS-utjämningsystem

Förslag till beslut

Individ- och familjenämnden tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Individ- och familjenämnden har gett förvaltningen i uppdrag att ge nämnden information om LSS-utjämningsystemet.

Verksamhet enligt lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) är en obligatorisk verksamhet för Sveriges kommuner. Kommunernas LSS-verksamhet ska säkerställa att den enskilde tillförsäkras goda levnadsvillkor.

Sveriges riksdag beslutade under 2003 att det skulle införas ett utjämningsystem för LSS fr.o.m. 2004. Systemet avser att ge Sveriges kommuner likvärdiga ekonomiska förutsättningar för att bedriva verksamheten enligt LSS.

LSS-utjämningsen baseras på en grundläggande standardkostnad. Standardkostnaden beräknas utifrån den mängd ersättning som betalats till Försäkringskassan, antal verkställda insatser samt kommunens kostnad för de utförda insatserna. I utjämningsen ställs den enskilda kommunens standardkostnad mot den riksgenomsnittliga standardkostnaden. Kommuner med en högre standardkostnad än genomsnittet erhåller ett utjämningsbidrag och en kommun med lägre standardkostnad får avge en utjämningsavgift till utjämningsystemet.

Östhammars kommun LSS-verksamhet har en lägre standardkostnad än riksgenomsnittet och har under de senaste sex utjämningsåren (2019-2024) betalat in en utjämningsavgift mellan 26,4 och 14,1 mnkr.

Beslutsunderlag

LSS-utjämningsystemet

Beslutet skickas till

Enhetschef Karolina Rankka

Socialchef Lina Edlund

Ekonom Frida Jansson

Ekonomichef Sofia Tolstoy

Individ- och familjenämnden

Dnr IFN-2024-36

8. Ärendestatistik från myndighet för mars 2024

Förslag till beslut

Individ- och familjenämnden tar del av redovisningen.

Ärendebeskrivning

I syfte att kunna följa enheternas pågående arbete och belastning önskar nämnden kontinuerlig återkoppling av ett antal parametrar, utöver den uppföljning som görs inom ramen för ordinarie uppföljning av nyckeltal per tertial 1, tertial 2 och helår. Denna rapportering ersätter den tidigare rapporteringen som enbart avsåg initieringar och omfattar bland annat inledda utredningar, aktuella handläggningstider och tid för verkställighet.

Beslutsunderlag

Ärendestatistik omsorg myndighet

Beslutet skickas till

Socialchef och tillförordnad verksamhetschef myndighet Lina Edlund

Individ- och familjenämnden

Dnr IFN-2024-41

9. Redovisning av ej verkställda gynnande beslut första kvartalet 2024

Förslag till beslut

Individ- och familjenämnden tar del av redovisningen och överlämnar statistikrapporten till kommunfullmäktige.

Ärendebeskrivning

Enligt 16 kap § 6 h socialtjänstlagen (SoL) ska individ- och familjenämnden kvartalsvis lämna en statistikrapport till fullmäktige över hur många av nämndens gynnande beslut enligt 4 kap 1 § SoL som inte har verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut. Nämnden ska vidare ange vilka typer av bistånd dessa beslut gäller och hur lång tid som har förflutit från dagen för respektive beslut. Samma rapporteringsskyldighet gäller för beslut som inte verkställs på nytt efter avbrott i verkställigheten. Det ska också framgå hur stor del av de ej verkställda besluten som gäller bistånd till kvinnor respektive män. Enligt Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) § 28h gäller en motsvarande rapporteringsskyldighet för beslut om insatser enligt 9 § LSS.

Beslutsunderlag

Statistikrapport av ej verkställda gynnande beslut första kvartalet 2024

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige

Kommunens revisorer

Individ- och familjenämnden

Dnr IFN-2023-98**10. Trygghetslarm utan behovsprövning****Förslag till beslut**

Individ- och familjenämnden beslutar att införa förenklad biståndsbedömning enligt 4 kap. 2 a § socialtjänstlagen för insatsen trygghetslarm för personer över 65 år. Enda kriteriet är att sökande ska ha fyllt 65 år. Personer under 65 år ansöker och utreds via 4 kap. 1 § socialtjänstlagen.

Individ- och familjenämnden delegerar till biståndshandläggare och utredningsadministratör att besluta om trygghetslarm enligt 4 kap 2 a § socialtjänstlagen. Ändringen förs in i delegationsordningen.

Ärendebeskrivning

I årsbudget 2023 - flerårsplan 2024 – 2026 angavs ett antal mål och uppdrag per nämnd. Ett av individ- och familjenämndens uppdrag till förvaltningen är att ”säkerställa att samtliga kommuninvånare över 65 år som önskar ett trygghetslarm ska erbjudas det”.

I dagsläget behöver man ansöka om och få insatsen trygghetslarm behovsprövad, på samma sätt som för kommunens övriga biståndsbedömda insatser.

Enligt 4 kap. 2a § socialtjänstlagen får socialnämnden utan föregående behovsprövning erbjuda hemtjänst till äldre personer.

Ärendet har redovisats för nämnden tidigare men återremitterades då det fanns återstående frågor kring bland annat ekonomiska konsekvenser av införandet.

Det kompletterade underlaget behandlar uppskattad kostnad, juridisk bedömning av handläggning utifrån olika lagrum beroende på boendeplats samt två förslag för nämnden att ta ställning till.

Beslutsunderlag

Trygghetslarm – förenklad biståndshandläggning enligt 4:2a § SoL

Ärendets behandling

Individ- och familjenämnden 2023-12-13 § 172 återremitterade ärendet er förvaltningen i uppdrag att komplettera ärendet med ekonomiska konsekvenser, riskanalys och för ytterligare juridisk beredning. Ärenden återupptas på arbetsutskottet i april.

Beslutet skickas till

Socialchef och tillförordnad verksamhetschef Lina Edlund

Verksamhetschef Lina Häggström

Enhetschef Sandra Eriksson

Nämndsekreterare Josefin Larsson

Individ- och familjenämnden

Dnr IFN-2024-44

11. Kostnadsfria färdtjänstresor för barn och ungdomar under sommarlovperioden 2024

Förslag till beslut

Individ- och familjenämnden beslutar att subventionera färdtjänstresor, motsvarande egenavgiften, för barn och ungdomar till och med 19 år eller som fyller 20 år under sommarlovperioden 12 juni till och med 19 augusti 2024. Medresenärer betalar ordinarie egenavgift.

Ärendebeskrivning

Region Uppsala beslutade den 6 november 2023 att sommarlovsbiljett för ungdom ska prissättas till 0 kronor. Det innebär att Upplands lokaltrafik (UL) kommer att erbjuda ungdomar kostnadsfria bussresor. Ungdom är mellan 7-19 år eller som fyller 20 år under biljettens giltighetstid. För att samtliga barn och ungdomar ska få möjlighet att resa gratis bör även barn och ungdomar med beslut om färdtjänst ha möjlighet till detta och därför föreslås att ingen egenavgift för färdtjänst tas ut under perioden. Det innebär att även barn och ungdomar med behov av färdtjänst kommer kunna åka till fritidsaktivitet utan kostnad under sommarlovet. Riksfärdtjänstresor omfattas inte.

Nuvarande prissättning av färdtjänst

Färdtjänstresenären betalar en egenavgift för resan som betalas till chauffören. Egenavgifterna för färdtjänst har beslutats av kommunfullmäktige och uppgår till:

Från	Till	Avgift
Östhammars kommun	Östhammars kommun	50
Östhammars kommun	Uppsala kommun (del av)	120
Östhammars kommun	Norrtälje kommun (del av)	120
Östhammars kommun	Tierps kommun	120
Uppsala kommun (del av)	Östhammars kommun	120
Norrtälje kommun (del av)	Östhammars kommun	120
Tierps kommun (del av)	Östhammars kommun	120

Barn och ungdomar från och med 6 år till och med 19 år betalar halv avgift. Barn under 6 år reser alltid gratis.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Antal barn och ungdomar mellan 6-19 år med beviljade färdtjänststillstånd är idag 23 stycken. Antal resor skiljer sig en del pga. en ungdom som rest mycket (41 resor totalt under 2022 och 7 resor under 2023) inte längre bor stadigvarande i kommunen.

Individ- och familjenämnden

Typ av resa	2022	2023
Antal resor i Östhammars kommun	81 st. x 25 kr = 2025 kr	68 st. x 25 kr = 1700 kr
Antal resor utanför Östhammars kommun	26 st. x 60 kr = 1560 kr	8 st. x 60 kr = 480 kr
Total kostnad	3 585 kr	2 180 kr

Hur mycket intäkterna i form av egenavgifter beräknas minska med är svårt att bedöma då antalet resor varierar och då antalet resor kan tänkas öka om resorna blir kostnadsfria. Om antalet resor motsvarar år 2022 beräknas intäkten i form av minskade egenavgifter minska med 3 600 kronor. Medresenär betalar ordinarie egenavgift.

Prövning av barnets bästa

Förslaget påverkar barn och ungdomar mellan 6-19 år som har färdtjänststillstånd. För att samtliga barn och ungdomar ska få möjlighet till en likvärdig prissättning för sina resor under sommarlovet bedöms detta förslag vara för barnets bästa.

Avtal med leverantör

I nuvarande avtal ingår inte att leverantören ska fakturera egenavgifterna till kommunen för barn och ungdomars resor under sommarlovet istället för att ta ut egenavgiften direkt från färdtjänstresenären. Leverantören har godkänt detta förfarande för sommaren 2024.

Beslutsunderlag

[trafikforsorjningsprogram-for-fardtjanst-och-riksfardtjanst.pdf \(osthammar.se\)](https://osthammar.se/trafikforsorjningsprogram-for-fardtjanst-och-riksfardtjanst.pdf)

Ärendets behandling

Individ- och familjenämnden 2024-04-17 § 50 gav förvaltningen i uppdrag att utreda möjligheten med att subventionera färdtjänstresor för barn och ungdomar under sommarlovperioden. Ärendet återupptas på nämndens sammanträde 23 maj 2024.

Beslutet skickas till

Färdtjänsthandläggare Helen Lundby och Matilda Svensk

Enhetschef Karolina Rankka

Individ- och familjenämnden

Dnr IFN-2024-38

12. Gemensam finansiering av stöd för en kunskapsbaserad socialtjänst och kommunal hälso- och sjukvård

Förslag till beslut

Individ- och familjenämnden beslutar att ställa sig bakom SKR:s rekommendation som omfattar att Sveriges kommuner gemensamt tilläggsfinansierar viktiga förutsättningar för en kunskapsbaserad socialtjänst och kommunal hälso- och sjukvård under åren 2025-2028.

Ärendebeskrivning

Bakgrund

Socialtjänsten och den kommunala hälso- och sjukvården står inför komplexa utmaningar. Att samarbeta nationellt är ett sätt att möta dessa utmaningar.

SKR arbetar sedan 2020 på kommunernas uppdrag och inom ramen för en rekommendation om *Gemensam finansiering för en långsiktig kunskapsstyrning inom socialtjänstens verksamheter*) för att stödja utvecklingen av en kunskapsbaserad socialtjänst.

Bakgrunden till rekommendationen är att flera av de statsbidrag som tidigare riktades till dessa områden avslutades och omvandlades till generella statsbidrag. De tjänster och stöd som ingår i rekommendationen har inte heller tidigare finansierats inom ramen för SKR:s ordinarie medlemsavgift.

Den nuvarande rekommendationen gäller till och med 2024 och för att kunna fortsätta arbetet 2025-2028 behöver därför kommunerna göra ett nytt ställningstagande.

Styrelsen för Sveriges kommuner och regioner (SKR) har vid sammanträde den 26 januari beslutat:

- Att rekommendera kommunerna att årligen, till SKR, gemensamt tilläggsfinansiera viktiga förutsättningar för en kunskapsbaserad socialtjänst och kommunal hälso- och sjukvård om sammanlagt 19,5 mkr (d.v.s. max 1,95 kr per invånare) under åren 2025-2028.
- Att rekommendera kommunerna att meddela sitt ställningstagande till SKR senast 30 juni 2024.
- Att kostnaden fördelas per kommun utifrån beräkningsmodellen för SKRs medlemsavgift vilken baseras på befolkningen i respektive kommun. Kommuner med över 200 000 invånare får 10 % rabatt.

Kostnaden för Östhammars kommun skulle beräknad på befolkningens mängd per 2023-12-31 bli 43 235 kr.

Beslutsunderlag

Meddelande från styrelsen – Förnyad rekommendation till kommunerna om gemensam finansiering av stöd för en kunskapsbaserad socialtjänst och kommunal hälso- och sjukvård

Individ- och familjenämnden

Vad har vi åstadkommit hittills inom ramen för rekommendationen om gemensam finansiering för kunskapsstyrning socialtjänst och kommunal hälso- och sjukvård?

Beslutet skickas till

Socialchef Lina Edlund

registrator@skr.se med hänvisning till ärendenummer SKR2024/00089

Individ- och familjenämnden

Dnr IFN-2024-51

13. Översyn av ersättningar för särskilt boende och hemtjänst

Förslag till beslut

Individ- och familjenämnden ger förvaltningen i uppdrag att göra en översyn av de ersättningar som betalas ut från individ- och familjenämnden för utförda insatser inom vård- och omsorgsnämndens ansvarsområden särskilda boenden och hemtjänst. Beslutet omfattar även att föreslå revideringar av ersättningsstorlek per område och specifik insats.

Översyn och förslag för särskilt boende ska återredovisas vid individ- och familjenämndens sammanträde 26 juni 2024.

Översyn och förslag för hemtjänst ska återredovisas vid individ- och familjenämndens sammanträde 3 oktober 2024.

Ärendebeskrivning

Ersättningsmodellen mellan individ- och familjenämnden och vård- och omsorgsnämnden är sådan att det finns olika "prislappar" för respektive beslutad insats eller boendeplats. Vård- och omsorgsnämnden ersätts för genomfört arbete utifrån denna prissättning.

Dessa prislappar behöver ses över med jämna mellanrum och vid behov revideras utifrån förändrade förhållanden och/eller förutsättningar. En korrekt ersättningsmodell är en viktig förutsättning för budgetering, prognoser och därmed budgetföljksamhet för både individ- och familjenämnden och vård- och omsorgsnämnden. Det är länge sedan en översyn genomfördes och nya förslag till prislappar presenterades för nämnden. Störst behov av en skyndsam översyn och framtagande av nya prislappar finns inom områdena särskilt boende (omvårdnad och demens) och hemtjänst.

Beslutet skickas för åtgärd till

Ekonomichef Sofia Tolstoy

Stabschef Pauliina Lundberg

Socialchef Lina Edlund

Beslutet skickas för kännedom till

Ekonomer Therese Öström, Frida Jansson

Vård- och omsorgsnämnden

Individ- och familjenämnden

Dnr IFN-2024-1

14. Information från förvaltningen

Förslag till beslut

Individ- och familjenämnden tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Nämnden tar del av information från kommunförvaltningen, främst från omsorgskontoret. På arbetsutskottet lämnades information om

- bemanning och rekryteringsfrågor
- arbetsgrupp inför nya socialtjänstlagen
- kösituation och uppdrag avseende korttidsplatser

Individ- och familjenämnden

Dnr IFN-2024-8

15. Rapporter från förtroendevalda

Förslag till beslut

Individ- och familjenämnden tar del av rapporterna.

Ärendebeskrivning

Rapporter och information från individ- och familjenämndens ledamöter och ersättare.

Individ- och familjenämnden

Dnr IFN-2024-29**16. Redovisning av delegationsbeslut****Förslag till beslut**

Individ- och familjenämnden godkänner redovisning av delegationsbeslut.

Ärendebeskrivning

När individ- och familjenämnden har delegerat sin beslutanderätt träder delegaten helt in i nämndens ställe. Beslut som fattas enligt delegationsordning är juridiskt sett individ- och familjenämndens beslut och kan överklagas på samma sätt som nämndens beslut. Alla beslut som fattas med stöd av delegering ska anmälas till nämnden. Anmälan av delegationsbeslut inom individ- och familjenämnden redovisas månadsvis. Alla delegationsbeslut är anonymiserade och det framgår vilka beslut som har fattats och av vem.

Följande förteckningar över delegationsbeslut redovisas:

- Arbetsutskottets protokoll från 2024-04-17, 2024-04-23 och 2024-05-16. Beslut i personärenden framgår i listorna nedan.
- Ordförandebeslut fr.o.m. 2024-04-01 t.o.m. 2024-04-30. Beslut i personärenden framgår i listorna nedan.
- Delegationsbeslut barn och unga samt vuxen fr.o.m. 2024-04-01 t.o.m. 2024-04-30.
- Delegationsbeslut äldre och LSS fr.o.m. 2024-04-01 t.o.m. 2024-04-30.
- Delegationsbeslut avgifter fr.o.m. 2024-04-01 t.o.m. 2024-04-30.
- Delegationsbeslut färdtjänst och riksfärdtjänst fr.o.m. 2024-04-01 t.o.m. 2024-04-30.
- Delegationsbeslut bostadsanpassning fr.o.m. 2024-04-01 t.o.m. 2024-04-30.
- Delegationsbeslut parkeringstillstånd fr.o.m. 2024-04-01 t.o.m. 2024-04-30.
- Övriga delegationsbeslut inom nämnden fr.o.m. 2024-04-01 t.o.m. 2024-04-30. Inga beslut rapporterade för perioden.

Beslutsunderlag

Handlingarna publiceras i portalen dagen innan sammanträdet.

Individ- och familjenämnden

Dnr IFN-2024-14**17. Anmälan av beslut fattade av ledamöter med kompletterande beslutanderätt enligt LVU och LVM****Förslag till beslut**

Individ- och familjenämnden godkänner redovisningen.

Ärendebeskrivning

Nämnden kan fördela beslutanderätten när nämndens beslut inte kan avvaktas. Kompletterande beslutanderätt följer direkt av lag och ger nämndens ordförande eller annan ledamot som nämnden förordnat rätt att fatta beslut när nämndens beslut inte kan avvaktas. För att nämnden ska ha insyn i hur dessa ärenden handläggs ska beslut som fattats av ordförande eller annan ledamot anmälas vid nämndens nästa sammanträde. Detta framgår av lagstiftningen i 6 §, 11 §, 27 § och 43 § LVU samt 13 § LVM.

Följande beslut redovisas för perioden:

1. Omplacering med stöd av 11 § första stycket LVU.
Beslutet är taget 2024-05-14 av Jessica Kumlin.

Individ- och familjenämnden

Dnr IFN-2024-1

18. Anmälningssärenden

Förslag till beslut

Individ- och familjenämnden tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Redovisning av beslut som tagits av andra myndigheter samt annan information som berör nämndens verksamhetsområde.

1. Beslut från kommunfullmäktige 2024-04-23 § 58 Riktlinjer för kamerabevakning inklusive bilaga (KS-2023-704)
2. Protokoll samverkan omsorgskontoret 2024-04-11
3. Kvartalsrapport från Bryggan, kvartal 1 2024 (IFN-2024-48).
4. Lex Sarah rapport från hemtjänsten Österbybruk (VON-2024-59).
5. Lex Sarah rapport från verksamhet LSS (VON-2024-49).

Anmälningssärenden som omfattas av sekretess och skickas på begäran:

1. Dom från högsta förvaltningsdomstolen 2024-04-22 gällande vård enligt lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga; fråga om prövningstillstånd (mål nr. 852-24).
2. Dom från kammarrätten i Stockholm, 2024-04-17 gällande fråga om prövningstillstånd. Kammarrätten meddelar inte prövningstillstånd. Förvaltningsrättens avgörande står därför fast (mål nr. 1325-24).
3. Dom från kammarrätten i Stockholm 2024-04-18 gällande rätten att ta del av handling. Kammarrätten avslår överklagandet (mål nr. 1523-24).
4. Dom från kammarrätten i Stockholm, 2024-04-19 gällande fråga om prövningstillstånd. Kammarrätten meddelar inte prövningstillstånd. Förvaltningsrättens avgörande står därför fast (mål nr. 1375-24).
5. Dom från kammarrätten i Stockholm, 2024-04-22 gällande stöd och service till vissa funktionshindrade. Kammarrätten skriver av målet (mål nr. 2325-24).
6. Dom från förvaltningsrätten i Uppsala 2024-04-09 gällande kontaktperson enligt SoL. Förvaltningsrätten avslår överklagandet (mål nr. 6597-23)
7. Dom från förvaltningsrätten i Uppsala 2024-04-15 gällande stöd och service till vissa funktionshindrade; nu fråga om avvisat överklagande. Förvaltningsrätten avvisar överklagandet (mål nr. 1668-24).
8. Dom från förvaltningsrätten i Uppsala 2024-04-19 gällande omedelbart omhändertagande enligt lagen om vård av missbrukare i vissa fall, LVM. Förvaltningsrätten fastställer Individ- och familjenämnden i Östhammars kommuns beslut att omedelbart omhänderta enskild. Det omedelbara omhändertagande ska därmed bestå (mål nr. 2253-24).
9. Dom från förvaltningsrätten i Uppsala 2024-04-24 gällande ekonomiskt bistånd. Förvaltningsrätten avslår överklagandet (mål nr. 305-24).

Individ- och familjenämnden

10. Dom från förvaltningsrätten i Uppsala 2024-04-24 gällande ekonomiskt bistånd. Förvaltningsrätten avslår överklagandet (mål nr. 6659-23).
11. Dom från förvaltningsrätten i Uppsala 2024-05-03 gällande beredande av vård enligt LVM. Förvaltningsrätten bifaller Individ- och familjenämnden i Östhammars kommuns ansökan och beslutar att enskild ska beredas vård enligt 4 § första stycket 1, 2, 3 a och b LVM. Beslutet gäller omedelbart (mål nr 2253-24).
12. Dom från förvaltningsrätten i Uppsala 2024-05-07 gällande bistånd i form av boende utanför hemmet enligt socialtjänstlagen; nu fråga om interimistiskt beslut. Förvaltningsrätten avslår yrkandet om interimistiskt förordnande (mål nr. 2881-24).
13. Dom från kammarrätten i Stockholm 2024-05-15 gällande interimistiskt förordnande i mål om bistånd enligt socialtjänstlagen; fråga om prövningstillstånd. Kammarrätten meddelar inte prövningstillstånd. Förvaltningsrättens avgörande står därför fast (mål nr 2863-24).

Beslutsunderlag

Handlingarna publiceras i portalen. Anmälningssärenden som omfattas av sekretess publiceras inte, utan skickas på begäran.

Kommunstyrelsen
Samtliga nämnder

För kännedom:
Kommunfullmäktiges presidium

Uppföljning av 2021 års revisionsrapporter

KPMG har av Östhammars kommuns revisorer fått i uppdrag att följa upp 2021 års revisionsrapporter. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2023.

Syftet med uppföljningen har varit att studera och bedöma de åtgärder som vidtagits med anledning av revisionens rekommendationer i respektive granskningsrapport nedan:

- Granskning av verkställighet av kommunfullmäktiges beslut
- Granskning av Östhammars kommuns redovisning av leasing
- Granskning av kvalitetsstyrning och resursutnyttjande inom äldreomsorgen
- Granskning av arbetet mot kränkande behandling och diskriminering i skolan
- Granskning av hur kommunen arbetar för att säkerställa kompetensförsörjningen
- Granskning av kommunens hantering av Covid-19-krisen

Efter genomförd granskning gör vi bedömningen att kommunstyrelsen och nämnderna delvis omhändertagit rekommendationerna.

Utifrån våra bedömningar rekommenderar vi kommunstyrelsen och samtliga nämnder att:

- Säkerställa ett tydligt arbetssätt för uppdragsfördelning, återrapportering och redovisning av avvikelser vad gäller kommunfullmäktiges uppdrag.

Utifrån våra bedömningar rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Säkerställa att planerat arbete vad gäller komplettering till reglerna för investeringsprocessen genomförs.
- Se över behovet av en central samordnare för kommunens alla avtal.

Utifrån våra bedömningar rekommenderar vi vård- och omsorgsnämnden att:

- Följa upp arbetet med implementeringen av IBIC i de olika verksamheterna i syfte att säkerställa att arbetet med att implementera tillvägagångssättet fortsätter med ihållighet inom samtliga berörda verksamheter.

Kommunrevisionen översänder härmed granskningsrapport och missiv till kommunstyrelsen och samtliga nämnder med begäran om svar senast 2024-06-30. Rapporten skickas även till kommunfullmäktiges presidium för kännedom.

Enligt uppdrag

Peter Jansson
Ordförande i revisionen

Uppföljning av 2021 års revisionsrapporte r

Rapport
Östhammars kommun

KPMG AB
2024-03-25
Antal sidor 18

Östhammars kommun
Uppföljning av 2021 års revisionsrapporter

2024-03-25

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Bakgrund	5
2.1	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	5
2.2	Revisionskriterier	5
2.3	Metod	5
3	Resultat av granskningen	6
3.1	Granskning av verkställighet av beslut	6
3.2	Granskning av Östhammars kommuns redovisning av leasing	7
3.3	Granskning av kvalitetsstyrning och resursutnyttjande inom äldreomsorgen	9
3.4	Granskning av arbetet mot kränkande behandling och diskriminering i skolan	12
3.5	Granskning av hur kommunen arbetar för att säkerställa kompetensförsörjningen	14
3.6	Granskning av kommunens hantering av Covid-19 krisen	16
4	Samlad bedömning och rekommendationer	18

Östhammars kommun
Uppföljning av 2021 års revisionsrapporter
2024-03-25

1 Sammanfattning

KPMG har av Östhammars kommuns revisorer fått i uppdrag att följa upp 2021 års revisionsrapporter.

Syftet med uppföljningen har varit att studera och bedöma de åtgärder som vidtagits med anledning av revisionens rekommendationer i respektive granskningsrapport nedan:

- Granskning av verkställighet av kommunfullmäktiges beslut
- Granskning av Östhammars kommuns redovisning av leasing
- Granskning av kvalitetsstyrning och resursutnyttjande inom äldreomsorgen
- Granskning av arbetet mot kränkande behandling och diskriminering i skolan
- Granskning av hur kommunen arbetar för att säkerställa kompetensförsörjningen
- Granskning av kommunens hantering av Covid-19-krisen

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att rekommendationerna delvis omhändertagits.

I det följande redovisas våra bedömningar och rekommendationer kopplat till revisionsfrågorna.

Revisionsfråga	Bedömning: delvis	Rekommendationer
<i>Granskning av verkställighet av beslut:</i> Har åtgärder vidtagits med anledning av revisionens rekommendationer?	Vi bedömer att det delvis säkerställts att kommunen har en tillförlitlig och effektiv verkställighet av beslut från kommunfullmäktige. Vi bedömer att rekommendationen om initiering av ändring av kommunfullmäktiges arbetsordning har omhändertagits. Vi ser vidare positivt på att arbete planeras för att förtydliga återrapportering av uppdrag och eventuella avvikelser under 2024, men bedömer att det för granskningsperioden inte fullt ut säkerställts. Vi bedömer att hanteringen, rapporteringen och redovisningen av avvikelser är ett fortsatt utvecklingsområde.	• Säkerställa ett tydligt arbetssätt för uppdragsfördelning, återrapportering och redovisning av avvikelser vad gäller kommunfullmäktiges uppdrag.
Revisionsfråga	Bedömning: delvis	Rekommendationer

Östhammars kommun
Uppföljning av 2021 års revisionsrapporter
2024-03-25

<i>Granskning av redovisning av leasing:</i> Har åtgärder vidtagits med anledning av revisionens rekommendationer?	Vi bedömer att rekommendationerna delvis har omhändertagits. Vi ser positivt på att verksamhetsstöd ekonomi kommer att utveckla tillämpningsanvisningar utifrån RKR:s rekommendationer som säkerställer korrekt klassificering av leasingavtal. Kommunen har dock inte omarbetat reglerna för investeringsprocessen och bilagorna till dessa såsom planerat, vilket innebär att vissa av rekommendationerna inte har omhändertagits. Kommunen har inte heller utsett en central samordnare för kommunens alla avtal.	• Säkerställa att planerat arbete vad gäller komplettering till reglerna för investeringsprocessen genomförs. • Se över behovet av en central samordnare för kommunens alla avtal.
Revisionsfråga	Bedömning: I allt väsentligt	Rekommendationer
<i>Granskning av kvalitetssystem och resursutnyttjande inom äldreomsorgen:</i> Har åtgärder vidtagits med anledning av revisionens rekommendationer?	Vi bedömer att kommunen i allt väsentligt har vidtagit åtgärder med anledning av revisionens samtliga rekommendationer. Vi bedömer således att de rekommendationer som lämnats rörande socialnämndens kvalitetsstyrning och resursutnyttjande inom äldreomsorgen och dess ändamålsenlighet i allt väsentligt har omhändertagits. Vi noterar att arbetet att implementera IBIC har kommit olika långt inom olika verksamhetsområden, och understryker vikten av att arbetet med att implementera tillvägagångssättet fortsätter med ihållighet.	• Följa upp arbetet med implementeringen av IBIC i de olika verksamheterna i syfte att säkerställa att arbetet med att implementera tillvägagångssättet fortsätter med ihållighet inom samtliga berörda verksamheter.
Revisionsfråga	Bedömning: I allt väsentligt	Rekommendationer

Östhammars kommun
Uppföljning av 2021 års revisionsrapporter

2024-03-25

<i>Granskning av arbetet mot kränkande behandling och diskriminering i skolan:</i> Har åtgärder vidtagits med anledning av revisionens rekommendationer?	Vi bedömer att kommunen i allt väsentligt omhändertagit rekommendationerna. Vi ser att det pågår aktivt arbete för att tillse att personal har nödvändig kunskap, att eleverna deltar i arbetet mot kränkande behandling och att arbetet följs upp.	Inga rekommendationer lämnas.
Revisionsfråga	Bedömning: I allt väsentligt	Rekommendationer
<i>Granskning av kommunens arbete för att säkerställa kompetensförsörjningen:</i> Har åtgärder vidtagits med anledning av revisionens rekommendationer?	Vi bedömer att kommunen i allt väsentligt hörsammat rekommendationerna och vidtagit åtgärder till följd av dessa. Kommunen har ingen kommunövergripande kompetensförsörjningsstrategi. Däremot har kommunen integrerat kompetensförsörjningsarbete inom ramen för ordinarie styrning genom mål och budget. Vi ser även att frågan berörs i nämndernas verksamhetsplanering och uppföljning i delårsrapporter för 2023.	Inga rekommendationer lämnas.
Revisionsfråga	Bedömning: I allt väsentligt	Rekommendationer
<i>Granskning av kommunens hantering av Covid-19 krisen:</i> Har åtgärder vidtagits med anledning av revisionens rekommendationer?	Vi bedömer att rekommendationen i allt väsentligt har omhändertagits. Även om det inte genomförs någon dokumenterad övergripande utvärdering av perioden har frågan om bortfall och avvikelser adresserats och följts inom verksamheterna på annat sätt. Vi ser positivt på att skolverksamheten beaktat och dokumenterat olika bortfall inom ramen för sin verksamhet.	Inga rekommendationer lämnas.

Östhammars kommun
Uppföljning av 2021 års revisionsrapporter

2024-03-25

2 Bakgrund

Vi har av Östhammars kommuns revisorer fått i uppdrag att följa upp 2021 års revisionsrapporter. Detta med anledning av att de granskningsinsatser som genomförs ska leda till att verksamheterna utvecklas. Således följer revisorerna årligen upp vilka åtgärder som vidtagits till följd av tidigare genomförda granskningar.

Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2023.

2.1 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Syftet med uppföljningen har varit att studera och bedöma de åtgärder som vidtagits med anledning av revisionens rekommendationer i respektive granskningsrapport nedan:

- Granskning av verkställighet av kommunfullmäktiges beslut
- Granskning av Östhammars kommuns redovisning av leasing
- Granskning av kvalitetsstyrning och resursutnyttjande inom äldreomsorgen
- Granskning av arbetet mot kränkande behandling och diskriminering i skolan
- Granskning av hur kommunen arbetar för att säkerställa kompetensförsörjningen
- Granskning av kommunens hantering av Covid-19-krisen

Uppföljningen avser genomförda granskningar från 2021.

2.2 Revisionskriterier

Vi har bedömt om styrelse och nämnder verkställt de förbättringsåtgärder som styrelsen/nämnden beslutat om i enlighet med de ursprungliga granskningarnas rekommendationer.

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom skriftliga avstämningar med ansvariga tjänstepersoner inom berörda sektorer samt dokumentation kring eventuella åtgärder, rutiner och kontrollmoment etc.

Östhammars kommun
Uppföljning av 2021 års revisionsrapporter
2024-03-25

3 Resultat av granskningen

3.1 Granskning av verkställighet av beslut

Syftet med granskningen var att bedöma om kommunen har en tillförlitlig och effektiv verkställighet av beslut från kommunfullmäktige. Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte var att kommunen har en delvis tillförlitlig och effektiv verkställighet av beslut från kommunfullmäktige.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderade vi kommunstyrelsen och samtliga nämnder att:

- Initiera en ändring av kommunfullmäktiges arbetsordning så att den även reglerar att ej verkställda beslut av uppdrags- och verkställighetskaraktär blir föremål för uppföljning och redovisning i fullmäktige.
- Säkerställa att samtliga uppdrag från kommunfullmäktige återrapporteras.
- Säkerställa att avrapportering av eventuella avvikelser i uppdrag sker till kommunfullmäktige.

3.1.1 Uppföljning av granskningen

Nedan presenteras det arbete som bedrivits i relation till respektive rekommendation sedan tidigare granskningstillfälle.

3.1.1.1 *Initiera en ändring av kommunfullmäktiges arbetsordning så att den även reglerar att ej verkställda beslut av uppdrags- och verkställighetskaraktär blir föremål för uppföljning och redovisning i fullmäktige*

Kommunfullmäktige antog i december 2021 en reviderad arbetsordning för kommunfullmäktige¹. Den reviderade arbetsordningens paragraf § 45 reglerar, i enlighet med revisionens förslag, hur ej verkställda beslut av uppdrags- och verkställighetskaraktär ska återrapporteras och redovisas i kommunfullmäktige. Det framgår även att det vid behov ska framföras förslag på ändringar i beslutet för att möjliggöra att det verkställs.

3.1.1.2 *Säkerställa att samtliga uppdrag från kommunfullmäktige återrapporteras*

Det beskrivs att hanteringen av uppdrag från kommunfullmäktige, inklusive återrapportering av detsamma är ett utvecklingsområde inom kommunen. Det framförs att förbättring behöver ske av såväl utvecklande av tekniska verktyg och moment i rapporteringsprocessen som förbättring av de organisatoriska förutsättningarna. I samband med detta framförs att det finns planer på att under 2024 arbeta fram ett tydligare arbetssätt för uppdragsfördelning och återrapportering.

¹ Antaget av kommunfullmäktige 2021-12-14 § 184.

Östhammars kommun
Uppföljning av 2021 års revisionsrapporter

2024-03-25

3.1.1.3 **Säkerställa att avrapportering av eventuella avvikelser i uppdrag sker till kommunfullmäktige**

Även området att avrapportera eventuella avvikelser utpekats som ett utvecklingsområde. I samband med det nya arbetssättet med tydligare uppdragsfördelning som enligt uppgift ska implementeras under 2024 planeras även arbetet med rapportering av avvikelser i uppdrag stärkas.

3.1.2 **Bedömning**

Vi bedömer att det delvis säkerställts att kommunen har en tillförlitlig och effektiv verkställighet av beslut från kommunfullmäktige. Vi bedömer att rekommendationen om initiering av ändring av kommunfullmäktiges arbetsordning har omhändertagits. Vi ser vidare positivt på att arbete planeras för att förtydliga återrapportering av uppdrag och eventuella avvikelser under 2024, men bedömer att det för granskningsperioden inte fullt ut säkerställts. Vi bedömer att hanteringen, rapporteringen och redovisning av avvikelser är ett fortsatt utvecklingsområde.

3.2 **Granskning av Östhammars kommuns redovisning av leasing**

Granskningen syftade till att konstatera om kommunen följer normgivningen gällande leasing. Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte var att Östhammars kommun inte följer normgivningen avseende redovisning av leasing. Vår bedömning var att det inte finns någon policy och rutiner för att klassificera leasingavtal. Det saknades även dokumentation kring klassificeringen. Vi bedömde att kommunen måste ta fram rutiner och policy för hur kommunen ska klassificera leasing och att detta följer gällande rekommendationer samt även ha en samordnande funktion som har kontroll på alla avtalen.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderade vi kommunstyrelsen:

- att ta fram policy och rutiner för klassificering av leasingavtal som säkerställer en korrekt klassificering utifrån gällande rekommendationer och praxis
- att upprätta dokumentation över klassificeringen av leasingavtal
- att göra en översyn över kommunens avtal för att säkerställa att avtalen redovisas rätt
- att vid en översyn ta hänsyn till att minimileaseavgifterna inte inkluderar variabla avgifter, serviceavgifter eller skatter,
- att ha en central samordnare för kommunens alla avtal.

3.2.1 **Uppföljning av granskningen**

Nedan presenteras det arbete som bedrivits i relation till respektive rekommendation sedan tidigare granskningstillfälle. I skriftligt svar hänvisas huvudsakligen till det yttrande kommunstyrelsen lämnade med anledning av tidigare granskning 2021.²

² Yttrande över revisionens granskning av kommunens redovisning av leasing, Kommunstyrelsen 2021-10-16.

Östhammars kommun
Uppföljning av 2021 års revisionsrapporter

2024-03-25

3.2.1.1 Ta fram policy och rutiner för klassificering av leasingavtal som säkerställer en korrekt klassificering utifrån gällande rekommendationer och praxis

I skriftligt svar hänvisas till kommunstyrelsens yttrande. Här framgår att kommunen utgår från Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer (RKR), och att ytterligare policy eller rutiner riskerar att leda till otydligheter och motsägelser. Dock poängteras att verksamhetsstöd ekonomi kommer att utveckla tillämpningsanvisningar utifrån RKR:s rekommendationer som säkerställer korrekt klassificering av leasingavtal.

3.2.1.2 Upprätta dokumentation över klassificeringen av leasingavtal

I kommunstyrelsens yttrande framgår att upprättandet av dokumentation kommer att göras i kompletteringen/bilagan till reglerna för investeringsprocessen. I skriftlig uppgift i samband med uppföljningsgranskningen beskrivs dock att kommunens regler för investeringsprocessen inte är omarbetade.

3.2.1.3 Göra en översyn över kommunens avtal för att säkerställa att avtalen redovisas rätt

Enligt yttrandet var översynen planerad i samband med upprättande av delårs- och helårsbokslutet för kommande år. I skriftlig uppgift står att det i varje bokslut finns underlag på vilka avtal som är klassificerade som finansiell leasing. Genom ytterligare avstämning med tjänsteperson framgår att det inte genomförts någon sammanställning av kommunens avtal. Däremot gjordes ett underlag till bokföringen som visar vilka hyresavtal som ligger till grund för beräkningarna av finansiell leasing i årsredovisningen.

3.2.1.4 Vid en översyn ta hänsyn till att minimileaseavgifterna inte inkluderar variabla avgifter, serviceavgifter eller skatter

I yttrandet förklaras att regleringen kommer att ske i kompletteringen/bilagan till reglerna för investeringsprocessen. Liksom beskrivits i avsnitt 3.2.1.2 har dock inte reglerna omarbetats vid tillfället för uppföljningsgranskningen.

3.2.1.5 Ha en central samordnare för kommunens alla avtal

Verksamhetsstöd ekonomi kommer att utse en medarbetare som är ansvarig för och samordnare av leasingavtal, enligt yttrande och skriftlig uppgift i samband med uppföljningsgranskningen. Vad gäller en samordnare för kommunens alla avtal är detta en fråga som beskrivs behöva diskuteras vidare. Det framgår att verksamhet upphandling har kontroll över upphandlade avtal vilka diarieförs samt hanteras i kommunens avtalsdatabas. Verksamhetsspecifika avtal, tex avtal som rör brukare och elever inom omsorg och skola, återfinns i diariet.

3.2.2 Bedömning

Vi bedömer att rekommendationerna delvis har omhändertagits. Vi ser positivt på att verksamhetsstöd ekonomi kommer att utveckla tillämpningsanvisningar utifrån RKR:s rekommendationer som säkerställer korrekt klassificering av leasingavtal. Kommunen har dock inte omarbetat reglerna för investeringsprocessen och bilagorna till dessa

Östhammars kommun
Uppföljning av 2021 års revisionsrapporter

2024-03-25

såsom planerat, vilket innebär att vissa av rekommendationerna inte har omhändertagits. Kommunen har inte heller utsett en central samordnare för kommunens alla avtal.

3.3 Granskning av kvalitetsstyrning och resursutnyttjande inom äldreomsorgen

Granskningen syftade till att bedöma om socialnämndens kvalitetsstyrning och resursutnyttjande inom äldreomsorgen sker på ett ändamålsenligt sätt.

Vår sammanfattande bedömning var att socialnämndens kvalitetsstyrning och resursanvändning inom äldreomsorgen inte sker på ett tillräckligt ändamålsenligt sätt. Vi grundade vår bedömning på att nämnden brister i sin tillsyn avseende en ändamålsenlig hantering och användning av brukares genomförandeplaner. Vidare grundades vår bedömning även på att nämnden inte tillser att medarbetare inom äldreomsorgen använder genomförandeplaner på ett ändamålsenligt sätt.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderade vi socialnämnden att:

- stärka sin kontroll och skyndsamt säkerställa att samtliga brukare har en genomförandeplan.
- säkerställa att genomförandeplaner används ändamålsenligt inom äldreomsorgen.
- säkerställa att samtliga medarbetare har kunskap om verksamhetens mål och syfte.
- tillse att medarbetare är delaktiga i den löpande verksamhetsplaneringen inom ramen för nämndens ansvarsområde.
- se över metoder och former för samarbete mellan särskilda boenden i kommunen.
- följa upp och säkerställa att IBIC används ändamålsenligt.

3.3.1 Uppföljning av granskningen

Nedan presenteras det arbete som bedrivits i relation till respektive rekommendation sedan tidigare granskningstillfälle.

3.3.1.1 ***Stärka sin kontroll och skyndsamt säkerställa att samtliga brukare har en genomförandeplan***

Enligt skriftlig uppgift i samband med uppföljningsgranskningen har upprättande av genomförandeplaner varit ett moment i internkontrollplanerna och återrapporteringen till såväl tidigare socialnämnden som nuvarande vård- och omsorgsnämnden. Vi har tagit del av vård- och omsorgsnämndens internkontrollplan för 2023 och bekräftar att denna innehåller kontrollmoment rörande genomförandeplaner.

Vi har även tagit del av informationsärende angående åtgärdsplan för genomförandeplaner som presenterats för socialnämnden.³ Detta för att stärka kontrollen av användande och upprättande av genomförandeplanerna. Vidare beskrivs

³ Informationsärende/yttrande, 2021-12-16, Socialnämnden, sektor omsorg produktion.

Östhammars kommun

Uppföljning av 2021 års revisionsrapporter

2024-03-25

att det antogs en handlingsplan ⁴för att arbeta strukturerat för att säkerställa upprättande av och användande av genomförandeplaner. Ett av momenten i planen var att verksamhetsområde Myndighet/Enhet Äldre och LSS utgör kontrollfunktion för att säkerställa att alla brukare har en aktuell genomförandeplan och att den uppfyller kravet på den kvalitet som förväntas.

Från och med tertial 3 2023 upprättas enligt skriftlig uppgift avvikelser i de ärenden en genomförandeplan saknas eller inte uppfyller den kvalitet som förväntas.

Samtliga enhetschefer har utbildats för att kunna ta ut och tolka statistik kring genomförandeplaner i syfte att möjliggöra kontinuerlig kontroll av upprättande och kvalitet av genomförandeplanerna inom den egna enheten.

Vi har tagit del av egenkontroll för samtliga steg av upprättande av genomförandeplaner, en checklista samt en förklaring av vad som ska genomföras i respektive steg av upprättande av en genomförandeplan. Vi har även tagit del av en lathund som ingående beskriver hur processen att skriva en genomförandeplan ska gå till. Här återfinns såväl teknisk beskrivning som exempel på vad som ska skrivas inom de olika rubrikerna i genomförandeplanen. Vi har även tagit del av en instruktion för det digitala system som används och inom vilket status för aktuella genomförandeplaner kan tas ut.

3.3.1.2 **Säkerställa att genomförandeplaner används ändamålsenligt inom äldreomsorgen**

För att tillse att genomförandeplaner används ändamålsenligt beskrivs att utbildningar löpande hålls för medarbetare och chefer.

Enligt uppgift har samtliga enhetschefer genomgått utbildningen under 2023 under vilken de förevisades hur de kan ta ut och tolka statistik kring genomförandeplaner samt hur de ska använda sig av lathunden och instruktionerna som beskrivits i avsnittet innan. Enligt skriftlig uppgift visar statistiken som kan inhämtas:

- Antal brukare som ska ha en genomförandeplan,
- Vilka som har en eller inte har en avgiven genomförandeplan,
- Datum för senast gjorda genomförandeplan.

Under 2023 har även utbildningar för omvårdnadspersonal, planerare inom hemtjänst med flera genomförts enligt uppgift. Utbildningen inkluderade:

- Information om social journal både på PC och i applikation via mobiltelefon,
- Information om att skapa och uppdatera genomförandeplan,
- Information om att skapa och uppdatera rutinbeskrivning.

Vidare hänvisas till de mallar och instruktioner som upprättats för upprättande av genomförandeplaner i fråga om hur det säkerställs att dessa används ändamålsenligt.

⁴ Vård och omsorgsnämndens uppföljningsrapport intern kontroll 2023.

Östhammars kommun
Uppföljning av 2021 års revisionsrapporter

2024-03-25

Syftet med detta stödmaterial är enligt skriftlig uppgift att underlätta ett likartat arbetssätt på samtliga enheter.

3.3.1.3 Säkerställa att samtliga medarbetare har kunskap om verksamhetens mål och syfte

Utöver de utbildningsmoment som nämnts hänvisar skriftlig uppgift även till att verksamhetschefer och enhetschefer planerar och genomför aktiviteter i syfte att nå kommunfullmäktiges mål för nämnderna och verksamheten. Aktiviteterna kan vara obligatoriska och skjutas ut från verksamhetsnivå till berörda enheter men också skapas av enhetschef utifrån enhetens specifika behov, helt eller i delar tillsammans med medarbetarna. Ett konkret målområde där medarbetarnas delaktighet beskrivs vara särskilt hög är i planeringen av insatser kopplade till arbetsmiljö och målet att trivas och må bra på jobbet. Här bygger aktiviteterna på resultat av respektive enhets utfall av osa-enkäten (organisatorisk och social arbetsmiljö) och tas fram gemensamt av medarbetare och chef.

3.3.1.4 Tillse att medarbetare är delaktiga i den löpande verksamhetsplaneringen inom ramen för nämndens ansvarsområde

Enligt skriftlig uppgift har chefer på alla nivåer möjlighet och uppmuntras att engagera medarbetare i verksamhetsplaneringen inom de områden det är värdeskapande. Med värdeskapande områden avses de områden där respektive chef bedömer att det finns ett mervärde att involvera medarbetarna i planeringen av aktiviteter, utifrån tilldelade delmål. Ett exempel på målområde där medarbetarnas delaktighet är särskilt viktig är planeringen av insatser kopplade till arbetsmiljö och målet Trivas och må bra på jobbet. Enhetens mål, aktiviteter och resultat kopplade till verksamhetsplaneringen kommuniceras ut till medarbetarna och diskuteras i samband med enhetsmöten och arbetsplatsträffar (APT), planeringsdagar eller möten särskilt avsatta för planering.

3.3.1.5 Se över metoder och former för samarbete mellan särskilda boenden i kommunen

En del i arbetet för att boendena ska börja arbeta mer likriktat och att samverkan därmed ska ske smidigare är enligt uppgift implementering och kontroll av följsamhet av gemensamma rutiner och arbetssätt, samt att genomföra gemensamma utbildningar som beskrivits i tidigare avsnitt. Vidare framförs att chefer från samtliga boenden ingår i samma ledningsgrupp och därmed har möjlighet att lyfta uppkomna behov av gemensamma arbetssätt och utveckla dessa tillsammans.

3.3.1.6 Följa upp och säkerställa att IBIC används ändamålsenligt

Det beskrivs att arbetet med IBIC (individens behov i centrum⁵) löper på inom både verksamhetsområde myndighet och inom äldreomsorgens produktion. Enligt skriftlig uppgift har dock arbetet med implementering av IBIC kommit olika långt inom olika verksamhetsområden. Myndighet har i dagsläget ett något mer utvecklat arbete än

⁵ Arbetssättet ger stöd för en gemensam syn på hur brukaren fungerar i det dagliga livet genom att man beskriver och dokumenterar uppgifter om individens resurser, behov, mål och resultat.

Östhammars kommun
Uppföljning av 2021 års revisionsrapporter

2024-03-25

produktion. I nuläget saknas utbildad IBIC-processledare inom verksamhetsområde Produktion och en övergripande kommunal handlingsplan för arbetet med IBIC.

Inom enheten Äldre och LSS används IBIC i alla utredningar och alla nya handläggare introduceras i metoden. Efter ett år i tjänst får samtliga handläggare börja delta på fördjupningstillfällen via FoU för att utvärdera hur IBIC används och hur enhetens arbetssätt kan förbättras ytterligare enligt uppgift. Vidare beskrivs att äldreomsorgens ledningsgrupp har fattat beslut om att alla enhetschefer, planerare och vårdutvecklare ska gå Socialstyrelsens digitala utbildning om IBIC.

3.3.2 Bedömning

Vi bedömer att kommunen i allt väsentligt har vidtagit åtgärder med anledning av revisionens samtliga rekommendationer. Vi bedömer således att de rekommendationer som lämnats rörande socialnämndens kvalitetsstyrning och resursutnyttjande inom äldreomsorgen och dess ändamålsenlighet i allt väsentligt har omhändertagits. Vi noterar att arbetet att implementera IBIC har kommit olika långt inom olika verksamhetsområden, och understryker vikten av att arbetet med att implementera tillvägagångssättet fortsätter med ihållighet.

3.4 Granskning av arbetet mot kränkande behandling och diskriminering i skolan

Det övergripande syftet med granskningen var att bedöma hur huvudmannen för utbildningen, tar det övergripande ansvaret så att arbetet i verksamheten bedrivs enligt gällande lagstiftning för att motverka kränkande behandling, trakasserier och diskriminering av elever.

Vår sammanfattade bedömning var att barn- och utbildningsnämnden över lag tar det övergripande ansvaret så att arbetet i verksamheten bedrivs enligt gällande lagstiftning för att motverka kränkande behandling, trakasserier och diskriminering av elever. Det byggde vi på huvudmannens riktlinjer och digitala system för anmälan som bland annat säkerställer att rektor och huvudman får skyndsam information därom. Vi såg särskilt positivt på att varje ärende kvalitetssäkras av huvudmannen. Den pedagogiska personalen informerades kontinuerligt om gällande statliga och interna regelverk. Det bedrevs ett främjande och förebyggande arbete som bygger på elevernas upplevelser av sin skolmiljö och detta involverade den pedagogiska personalen. Vi identifierade några brister. Det gällde främst att det inte kan säkerställas att enheternas servicepersonal informeras om deras skyldigheter enligt skollag och diskrimineringslag, att det fanns en osäkerhet om kränkningar utifrån diskrimineringsgrunderna och att eleverna inte involverades i det främjande och förebyggande arbetet i den grad som de skulle ha kunnat.

Vi rekommenderade barn- och utbildningsnämnden att:

- tillse att all personal inom skolan har nödvändiga insikter i gällande föreskrifter och "fullgör de skyldigheter" som åvilar dem enligt lag. (2 kap. 34 § 2 st. och 6 kap. 5 § Skoll),

Östhammars kommun
Uppföljning av 2021 års revisionsrapporter

2024-03-25

- tillse att eleverna medverkar i upprättande, uppföljning och översyn av plan mot kränkande behandling. (2 § Förordning 2006:1083 om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling),
- särskilt följa upp arbetet mot trakasserier och diskriminering, till exempel vad gäller personalens kunskap om diskrimineringsgrunderna, så att denna aspekt av kränkande behandling inte riskerar att försummas.

3.4.1 Uppföljning av granskningen

Nedan presenteras det arbete som bedrivits i relation till respektive rekommendation sedan tidigare granskningstillfälle.

3.4.1.1 *Tillse att all personal inom skolan har nödvändiga insikter gällande föreskrifter och "fullgör de skyldigheter" som åvilar dem enligt lag*

I skriftlig uppgift framgår att rektor årligen i samband med första arbetsplatsträffen går igenom rutiner och ärendegångar för anmälan av kränkningar, trakasserier och diskriminering med samtliga av skolans medarbetare för att säkerställa kännedom. I samband med detta inkluderas även genomgång av diskrimineringsgrunderna. Även medarbetare som arbetar i skolan men inte är anställda av rektor, såsom lokalvårdare och måltidspersonal, tilldelas informationen. Vidare beskrivs att huvudmannen kommer införa rutinen att stämma av att detta görs i syfte att säkerställa att all personal inom skolan har adekvata insikter i de gällande föreskrifterna och fullgör de skyldigheter som åligger dem enligt skollagen.

3.4.1.2 *Tillse att eleverna medverkar i upprättande, uppföljning och översyn av plan mot kränkande behandling*

För att tillse att eleverna deltar i upprättande, uppföljning och översyn av plan mot kränkande behandling beskrivs att alla skolor har en rutin med trygghetsvandringar där elever deltar. Eleverna är även aktiva i det årliga arbetet med upprättandet av ny lokalplan. Utöver detta genomförs årligen trygghetsenkät vid skolenheterna i samtliga årskurser som sedan ligger till grund för den lokala planen mot diskriminering och kränkande behandling.

3.4.1.3 *Särskilt följa upp arbetet mot trakasserier och diskriminering, till exempel vad gäller personalens kunskap om diskrimineringsgrunderna, så att denna aspekt av kränkande behandling inte riskerar att försummas*

Vad gäller särskild uppföljning mot trakasserier och diskriminering framgår i skriftlig uppgift att skolorna har ett aktivt arbete under läsåret med främjande, förebyggande och åtgärdande arbete kopplat till kränkningar, trakasserier och diskriminering. Som exempel på detta beskrivs att tre av fyra högstadieskolor har mobilmfria dagar, vilket har ökat interaktionen mellan eleverna på ett positivt sätt och med färre kränkningar på nätet under skoltid. Den fjärde högstadieskolan kommer att införa mobilmfria dagar från höstterminen 2024. För ytterligare exempel hänvisas till KPMG:s granskning under 2023 av en skolverksamhet där frågan om kränkande behandling och diskriminering varit i fokus. Bedömningen i den granskningen var att det vid skolenheten fanns en

Östhammars kommun
Uppföljning av 2021 års revisionsrapporter

2024-03-25

upprättad plan mot kränkande behandling och att denna innehåller redogörelse för det främjande och förebyggande arbete som sker.

3.4.2 Bedömning

Vi bedömer att kommunen i allt väsentligt omhändertagit rekommendationerna. Vi ser att det pågår aktivt arbete för att tillse att personal har nödvändig kunskap, att eleverna deltar i arbetet mot kränkande behandling och att arbetet följs upp.

3.5 Granskning av hur kommunen arbetar för att säkerställa kompetensförsörjningen

Syftet med granskningen var att bedöma om kommunstyrelsen och nämnderna har ett ändamålsenligt arbetssätt avseende kompetensförsörjning. Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte var att kommunstyrelsen arbetar på ett systematiskt sätt gällande kompetensförsörjningen och samtliga sektorer arbetar efter de rutiner som finns gällande kompetensförsörjningsplaner. Det innebär att analyser av kommande kompetensförsörjningsbehov görs i alla verksamheter. Vi bedömde att det finns en otydlighet i vad nämndernas ansvar innebär när det gäller personalfrågorna (t.ex. kompetensförsörjningen) och menar att det behöver förtydligas.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderade vi kommunstyrelsen/nämnderna att:

- Utifrån kommunstyrelsens och nämndernas reglemente §38 Personalansvar, uttolka och förtydliga vad nämndernas personalansvar är i förhållande till kommunstyrelsen t.ex. om det är kommunstyrelsen eller nämnderna som har ansvar för att arbeta för att fullmäktiges mål avseende medarbetarna uppfylls.
- Ta initiativ till att kompetensförsörjningsstrategin uppdateras. Vi föreslår här att den utformas som ett övergripande styrdokument där mer specifika mål och åtgärder bryts ned i kompetensförsörjningsplanerna.
- Följa upp hur sektorerna arbetat med kompetensförsörjningsplanen samt hur man uppfyllt målen.
- Förtydliga om kompetensförsörjningsplanerna ska behandlas politiskt och i så fall i vilket organ.
- Förtydliga i kompetensförsörjningsstrategin om nämnderna har ansvar avseende kompetensförsörjningen och vad det ansvaret i så fall innebär och hur det i så fall ska följas upp.

3.5.1 Uppföljning av granskningen

Nedan presenteras det arbete som bedrivits i relation till respektive rekommendation sedan tidigare granskningstillfälle.

3.5.1.1 *Utifrån kommunstyrelsens och nämndernas reglemente §38 Personalansvar, uttolka och förtydliga vad nämndernas personalansvar är i förhållande till*

Östhammars kommun
Uppföljning av 2021 års revisionsrapporter

2024-03-25

kommunstyrelsen t.ex. om det är kommunstyrelsen eller nämnderna som har ansvar för att arbeta för att fullmäktiges mål avseende medarbetarna uppfylls

Genom skriftlig avstämning framgår att förtydligandet av vad nämndernas personalansvar är i förhållande till kommunstyrelsen inte har skett genom reglementesändring. I stället har detta skett genom ansvarsförtydligande i budgethandlingen. Målen från kommunfullmäktige fördelas till samtliga nämnder varigenom ansvaret för genomförande och uppföljning och återkoppling till kommunfullmäktige framgår. Ett av målen från kommunfullmäktige till samtliga nämnder är att arbeta för att anställda ska trivas och må bra på jobbet. Vi har även tagit del av delårsrapport från kommunstyrelsen för 2023, vård- och omsorgsnämnden 2023 och barn- och utbildningsnämnden 2023 som exempel på hur återkoppling på området har gjorts under granskningsperioden. Delårsrapporterna beskriver väsentliga personalförhållanden och utmaningar vad gäller kompetensförsörjningen.

3.5.1.2 Ta initiativ till att kompetensförsörjningsstrategin uppdateras. Vi föreslår här att den utformas som ett övergripande styrdokument där mer specifika mål och åtgärder bryts ned i kompetensförsörjningsplanerna

Enligt skriftligt svar har det inte bedrivits arbete med separat kompetensförsörjningsstrategi eller särskilda kompetensförsörjningsplaner sedan tidigare granskningstillfälle. Detta då det av kommunen gjorts en iakttagelse av att kommunövergripande kompetensförsörjningsplan inte gett det resultat som förväntats. Därför har kommunen i stället valt att arbeta med strategisk styrning av kompetensförsörjning integrerat i den övriga styrningen. Detta genom att kommunfullmäktige ger nämnderna mål och uppdrag som fokuserar på kompetensförsörjning inom ramen för mål och budget.⁶ Budgeten innehåller ett mål rörande kompetensförsörjning som riktar sig till barn- och utbildningsnämnden: Helhetsgrepp kopplat till yrkesinriktade gymnasieprogram. I samband med detta mål ges barn- och utbildningsnämnden i uppdrag att genomföra en översyn av hur Östhammars kommun kan säkerställa kompetensförsörjning inom bristyrken. Övriga nämnder har inga mål som explicit avser kompetensförsörjning. Utöver detta innehåller budgeten målet att minska sjukfrånvaro och förbättra trivsel och arbetsmiljö. Båda målen är enligt skriftlig uppgift kritiska i arbetet med kompetensförsörjning som i dagens läge med brist på arbetskraft, behöver fokusera på att behålla arbetskraft snarare än attrahera nya.

3.5.1.3 Följa upp hur sektorerna arbetat med kompetensförsörjningsplanen samt hur man uppfyllt målen

Nämnderna har genom budgethandlingen fått ansvaret och uppgiften att arbeta med och följa upp målen som beskrivits i avsnittet ovan. Dessa mål förtydligas på verksamhetsnivå i form av delmål och verksamhetsspecifika aktiviteter i verksamhetsplaner enligt skriftlig uppgift. Vi har tagit del av verksamhetsberättelserna och bekräftar detta. Målen följs upp genom de tertiälvisa uppföljningarna där både verksamhet och ekonomi följs upp.

⁶ Årsbudget 2023 samt flerårsplan 2024–2026, antagen av kommunfullmäktige 2023-02-14 §11.

Östhammars kommun
Uppföljning av 2021 års revisionsrapporter
2024-03-25

3.5.1.4 Förtydliga om kompetensförsörjningsplanerna ska behandlas politiskt och i så fall i vilket organ

Ansvar som åligger nämnderna är förtydligt genom de målsättningar som ingår i budgethandlingen enligt skriftlig avstämning inom ramen för uppföljningen. Genom denna fastställs att nämnderna fått ansvaret och uppgiften att följa upp sjukfrånvaro och förbättra trivsel och arbetsmiljö, såsom beskrivits i avsnitt 3.5.1.2.

3.5.1.5 Förtydliga i kompetensförsörjningsstrategin om nämnderna har ansvar avseende kompetensförsörjningen och vad det ansvaret i så fall innebär och hur det i så fall ska följas upp

Som beskrivits i avsnitt 3.5.1.1 använder kommunen inte sig av någon kommunövergripande dokumenterad kompetensförsörjningsstrategi vid tillfället för uppföljningsgranskningen. I stället hänvisas till mål- och budgetdokument genom vilken nämnderna givits uppdrag kopplade till området. I avsnittet beskrivs även att vi tagit del av delårsrapporter där återrapportering på området återfinns.

3.5.2 Bedömning

Vi bedömer att kommunen i allt väsentligt hörsammat rekommendationerna och vidtagit åtgärder till följd av dessa. Kommunen har ingen kommunövergripande kompetensförsörjningsstrategi. Däremot har kommunen integrerat kompetensförsörjningsarbete inom ramen för ordinarie styrning genom mål och budget. Vi ser även att frågan berörs i nämndernas verksamhetsplanering och uppföljning i delårsrapporter för 2023.

3.6 Granskning av kommunens hantering av Covid-19 krisen

Det övergripande syftet med granskningen var att ge underlag för att bedöma om kommunstyrelsen och ansvariga nämnder hanterat den uppkomna krisen i samband med coronavirusets utbrott på ett ändamålsenligt sätt utifrån sitt ansvar. Granskningen avsåg kommunstyrelsen/krisledningsnämnden samt socialnämnden. Vår sammanfattande bedömning var att kommunstyrelsen och ansvariga nämnder i stort har hanterat den uppkomna krisen i samband med coronavirusets utbrott på ett ändamålsenligt sätt utifrån sina ansvar.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderade vi kommunstyrelsen och socialnämnden att:

- Fortsätta följa pandemins utveckling och genomföra en utvärdering för hela perioden i syfte att ta lärdom inför framtida kriser.

3.6.1 Uppföljning av granskningen

Nedan presenteras det arbete som bedrivits i relation till rekommendationen sedan tidigare granskningstillfälle.

Östhammars kommun

Uppföljning av 2021 års revisionsrapporter

2024-03-25

3.6.1.1 *Fortsätta följa pandemins utveckling och genomföra en utvärdering för hela perioden i syfte att ta lärdom inför framtida kriser*

Enligt skriftlig uppgift har kommunstyrelsen och övriga nämnder noga följt pandemins utveckling under tiden den pågick. Det beskrivs att pandemin belyste ett antal utvecklingsområden, framför allt rörande förberedelse av personalbortfall. Frågan beskrivs ha adresserats inom de olika verksamheterna sedan dess och verksamheterna har beaktat olika bortfall. Vi har tagit del av barn- och utbildningssektorns beredskapsplan motsvarande kontinuitetsplan och bekräftar att frågan beaktas. Utöver detta har vi inte tagit del av någon kommunövergripande utvärdering som samlat redogör för perioden i syfte att ta lärdom inför framtida kriser. Vi har inom ramen för uppföljningsgranskningen ställt en kompletterande fråga rörande vilket konkret arbete som bedrivits i övriga verksamheter utöver skolverksamheten. I skriftligt svar förklaras att barn- och utbildningsverksamheten är den verksamhet som har kommit längst med en sådan central plan.

3.6.2 *Bedömning*

Vi bedömer att rekommendationen i allt väsentligt har omhändertagits. Även om det inte genomförs någon dokumenterad övergripande utvärdering av perioden har frågan om bortfall och avvikelser adresserats och följts inom verksamheterna på annat sätt. Vi ser positivt på att skolverksamheten beaktat och dokumenterat olika bortfall inom ramen för sin verksamhet.

Östhammars kommun
Uppföljning av 2021 års revisionsrapporter

2024-03-25

4 Samlad bedömning och rekommendationer

Syftet med uppföljningen har varit att studera och bedöma de åtgärder som vidtagits med anledning av revisionens rekommendationer i respektive granskningsrapport nedan:

- Granskning av verkställighet av kommunfullmäktiges beslut
- Granskning av Östhammars kommuns redovisning av leasing
- Granskning av kvalitetsstyrning och resursutnyttjande inom äldreomsorgen
- Granskning av arbetet mot kränkande behandling och diskriminering i skolan
- Granskning av hur kommunen arbetar för att säkerställa kompetensförsörjningen
- Granskning av kommunens hantering av Covid-19-krisen

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att rekommendationerna delvis omhändertagits.

Utifrån våra bedömningar rekommenderar vi kommunstyrelsen och samtliga nämnder att:

- Säkerställa ett tydligt arbetssätt för uppdragsfördelning, återrapportering och redovisning av avvikelser vad gäller kommunfullmäktiges uppdrag.

Utifrån våra bedömningar rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Säkerställa att planerat arbete vad gäller komplettering till reglerna för investeringsprocessen genomförs.
- Se över behovet av en central samordnare för kommunens alla avtal.

Utifrån våra bedömningar rekommenderar vi vård- och omsorgsnämnden att:

- Följa upp arbetet med implementeringen av IBIC i de olika verksamheterna i syfte att säkerställa att arbetet med att implementera tillvägagångssättet fortsätter med ihållighet inom samtliga berörda verksamheter.

Östhammars kommun
Uppföljning av 2021 års revisionsrapporter

2024-03-25

Datum som ovan
KPMG AB

Anders Petersson
Certifierad kommunal yrkesrevisor och uppdragsansvarig

Isabel Vingren
Verksamhetsrevisor

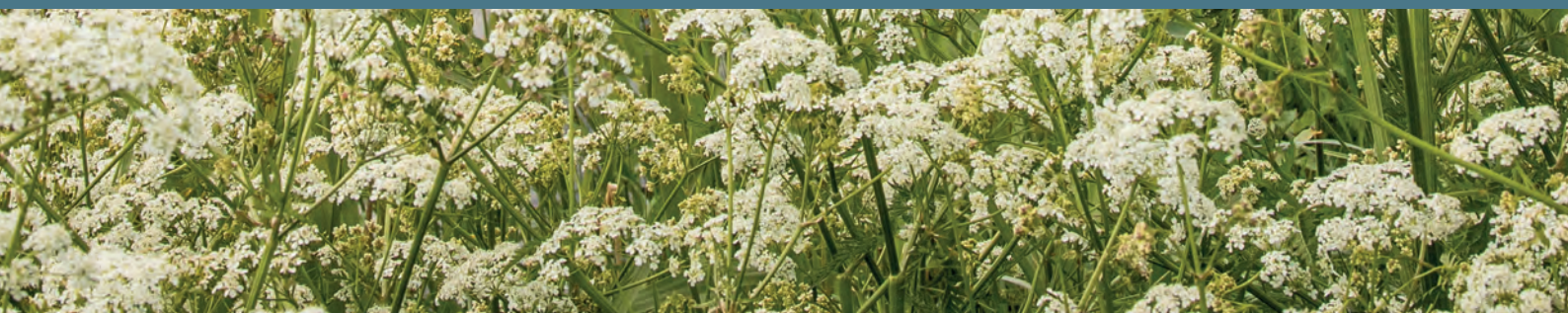
Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.

ÖSTHAMMARS
KOMMUN
– EN DEL AV ROSLAGEN

Årsbudget 2025 Flerårsplan 2026–2027

Ordförande har ordet

Lorem ipsum...

Innehållsförteckning

Organisation

Vår organisation	5
------------------------	---

Mål och uppdrag

Kommunövergripande.....	7
Mål, uppdrag och styrning av nämnderna.....	8

Ekonomi

Budgetförutsättningar.....	19
Driftbudget.....	23
- Driftbudget 2025.....	23
- Driftbudgetens flerårsplan 2026 - 2027	26
Investeringsbudget.....	28
Resultatbudget.....	29
Balansbudget.....	30
Kassaflödesanalys.....	31

Bilaga

Finansiella mål	33
Mål för samtliga nämnder.....	35
Mål för kommunstyrelsen.....	36
Mål för övriga nämnder.....	37

Organisation

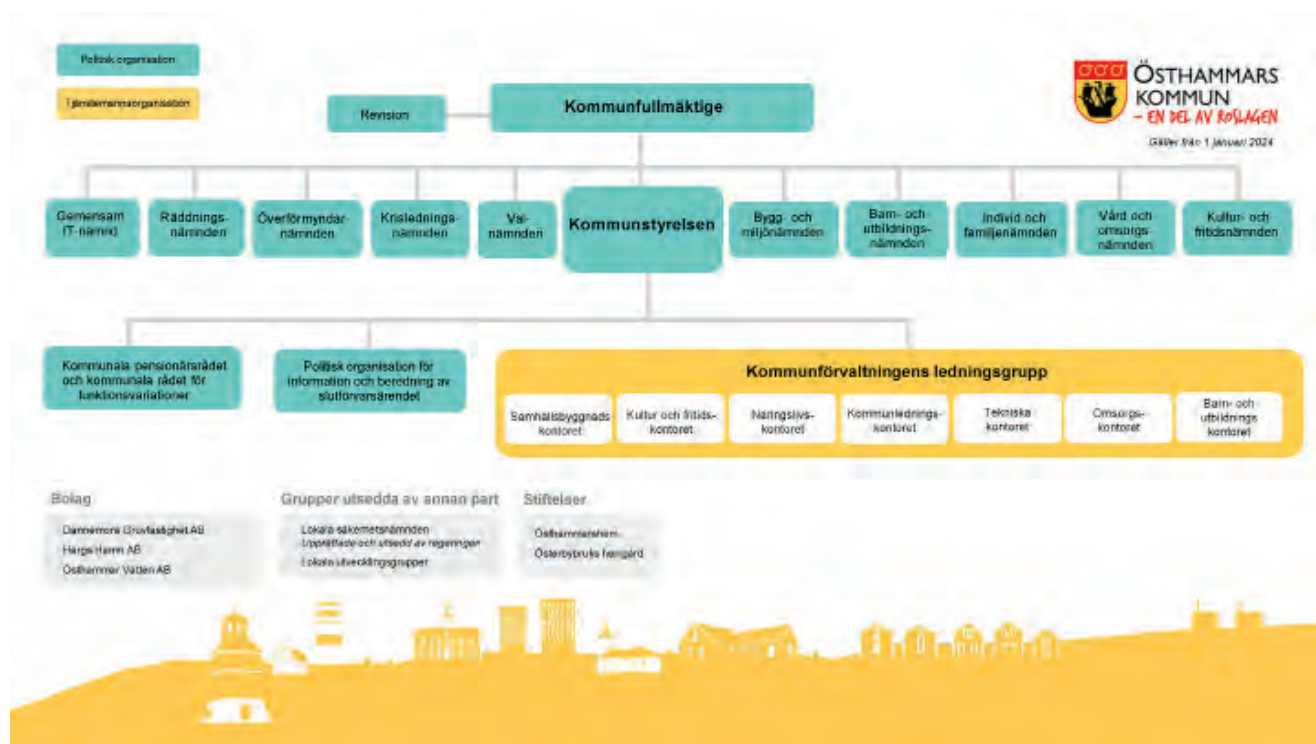

Vår organisation

Kommunens organisation består av kommunfullmäktige, politiska nämnder, en förvaltningsorganisation och bolag.

I kommunfullmäktige och de olika nämnderna sitter förtroendevalda, som har det politiska ansvaret för kommunens verksamhet. Förvaltningsorganisationen består av sju kontor uppdelade i verksamheter och enheter, samt stab och säkerhetsskyddsorganisation, där våra medarbetare arbetar med att genomföra de beslut som tas i kommunfullmäktige och nämnderna.

De kommunala bolagen är styrelseledda och har egna anställda som genomför arbetet.

Mål och uppdrag

Kommunövergripande

God ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagen (2017:725) ska kommuner ha god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Kommunens långsiktiga styrning för god ekonomisk hushållning beskrivs i Riktlinjer för god ekonomisk hushållning och hantering av resultatutjämningsreserv (KF 2013-12-10, § 125). För budgetåret har kommunen en plan för verksamheten där nämnderna styrs genom finansiella och verksamhetsmässiga mål samt uppdrag. Dessa delar tillsammans: riktlinjer, mål och uppdrag, är hur kommunen arbetar för god ekonomisk hushållning.

Finansiella mål

För att kunna styra kommunens verksamhet ur ett finansiellt perspektiv krävs att finansiella mål sätts, som i sin tur ska stödja den verksamhetsplanering som sker.

För de finansiella målen anges nedanstående målnivåer för planperioden			
	2025	2026	2027
God ekonomisk hushållning - budgetföljsamhet (kommunen)	En maximal negativ avvikelse om 1%		
God ekonomisk hushållning - resultat i % (kommunen)	3 %	3 %	3 %
God ekonomisk hushållning - soliditet (kommunkoncernen)	28 %	27 %	26 %
God ekonomisk hushållning - resultatöverskott (bolagen)	Ett positivt resultat		

Mål, uppdrag och styrning av nämnderna

Kommunfullmäktiges och nämndernas mål

Tabellen visar kommunfullmäktiges mål och vilken nämnd som är tilldelad respektive mål. Verksamhetsmål med betydelse för god ekonomisk hushållning är utmärkta med *.

En närmare beskrivning av hur målen mäts finns i bilaga.

Budgetföljsamhet	*	Samtliga nämnder
Nöjda kommuninvånare		
Trivas och må bra på jobbet	*	
Upplevelsen av trygghet		
Ett välmående näringsliv	*	Kommunstyrelsen
God och mättande mat		
Lokaleffektivitet och nyttjandegrad	*	
Att höja kunskapsnivån och förbättra resultaten i grundskolan	*	Barn- och utbildningsnämnden
Att höja den totala närvaron inom grundskola och gymnasieskola		
Andelen gymnasieelever som går ut gymnasiet på tre år ska öka	*	
Öka andelen undersköterskor		Vård- och omsorgsnämnden
Ökad personalkontinuitet		
Öka antalet nyttjade timmar i sport- och ishallar	*	Kultur- och fritidsnämnd
Effektiv och rättsäker handläggning		Individ- och familjenämnden
Ökad nöjdhet med myndighetsutövningen		Bygg- och miljönämnden

Samtliga nämnder

Budgetföljsamhet

Att upprätthålla budgetföljsamhet är viktigt för att hålla kommunens ekonomi på en sund grund och för att säkerställa att resurserna används på ett effektivt sätt. För att uppnå detta mål kommer avvikelserna mellan budget och faktiskt utfall att mätas varannan månad. Genom att övervaka avvikelserna kan eventuella problem eller utmaningar identifieras och åtgärdas i tid. Utfallet ska rapporteras till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige för att säkerställa en hög budgetföljsamhet.

Nöjda kommuninvånare

Invånarnas samlade upplevelse av kommunens verksamhet ska förbättras. Kommunen uppnår detta genom att löpande utveckla kvaliteten på den kommunala servicen och bemötandet.

Trivas och må bra på jobbet

Detta mål är viktigt för att skapa en hälsosam och trivsamt arbetsmiljö för kommunens anställda. Genom att minska sjukfrånvaron och öka trivseln på arbetsplatsen kan man också öka produktiviteten och effektiviteten i verksamheterna. Detta mål kommer att mätas genom både sjukfrånvaro och en enkätundersökning om trivsel och arbetsmiljö för att ge en heltäckande bild av situationen. Resultaten av dessa mätningar kommer att rapporteras till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige för att åtgärder ska kunna vidtas vid behov.

Upplevelsen av trygghet

De som lever, verkar och vistas i kommunen har behov av trygghet i sin vardag. Invånarna möter kommunen och de kommunala verksamheterna på en rad sätt. Samtliga kommunala verksamheter ska verka för att inge trygghet och förtroende i mötet med invånarna.

Kommunstyrelsen

Nämndens ansvarsområde:

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan och har ett övergripande ansvar för kommunens utveckling av verksamheter och ekonomi.

Kommunstyrelsen leder, samordnar, stödjer och följer upp. Kommunstyrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över nämndernas verksamhet. Styrelsen ska också ha uppsikt över verksamhet som bedrivs i kommunala bolag, stiftelser och kommunalförbund.

Kommunstyrelsen ansvarar för stöd- och ledningsfunktioner inom ekonomi, administration och juridik, HR, kommunikation, digitalisering, samt strategisk samhällsplanering, stadsbyggnad och lokalfrågor.

Nämndens mål:

Ett välmående näringsliv

För att skapa en gynnsam miljö för företagande och ekonomisk utveckling i kommunen är det viktigt att förbättra företagsklimatet. För att mäta framgången i att uppnå detta mål kommer flera index att användas, inklusive antalet nya företag som etablerar sig i kommunen, företagsöverlevnad samt resultatet av Svenskt Näringslivs enkätundersökning om företagsklimatet. NKI för kommunens myndighetsutövning kommer också att mätas för att få en uppfattning om tillfredsställelsen hos befintliga företag. Dessa mått kommer att rapporteras till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige för att utvärdera resultaten och vidta åtgärder vid behov.

God och mättande mat

Öka kvaliteten på maten som serveras på särskilda boenden och skolor. Kvaliteten på maten som serveras på särskilda boenden har en stor påverkan på hälsa och livskvalitet för de boende. Genom att öka kvaliteten på maten kan vi förbättra hälsan och trivseln för de boende. Motsvarande gäller i kommunens skolor för att eleverna ska ges goda förutsättningar att prestera under skoldagen.

Lokaleffektivitet och nyttjandegrad

Öka kommunens lokaleffektivitet och nyttjandegrad. Kostnaden för verksamhetslokaler är en stor post i kommunens ekonomi. Det är viktigt att öka effektiviteten i hur dessa lokaler används men även förbättra lokalernas status och underhåll.

Kommunstyrelsen ges följande specifika uppdrag:

- Tillse att internhyresmodellen implementeras och följs
- Förtydliga chefens ansvar
- Nyttja digitaliseringens möjligheter
- Öka bostadsbyggandet

Tillse att internhyresmodellen implementeras och följs

Nämnden ges i uppdrag att tillse att kommunens internhyresmodell implementeras och följs för att säkerställa effektiv lokalförvaltning och självkostnadskontroll.

Förtydliga chefens ansvar

Kommunens chefers uppdrag och ansvar ska förtydligas, där ett särskilt fokus ska läggas på ekonomi. Samtidigt ska chefer ges förbättrade förutsättningar att genomföra sitt uppdrag, genom bland annat introduktion, kompetensutveckling och översyn av organisatoriska förutsättningar.

Nyttja digitaliseringens möjligheter

Kommunstyrelsen får i uppdrag att tillse att hela kommunförvaltningen ökar sin digitala mognad. Verksamheterna ska handlingskraftigt ta ordentliga steg för att nyttja digitaliseringens möjligheter. Enklare återkommande administration t.ex. information, blanketter och rapportering ska effektiviseras genom automatisering, robotisering och/eller nyttjande av AI.

Öka bostadsbyggandet

Kommunstyrelsen ges i uppdrag att öka bostadsbyggandet genom att bland annat, under verksamhetsåret, pröva de möjligheter som skapas genom statliga bidrag för omvandling till bostäder. En annan möjlighet är genom att stimulera bostadsbyggandet på landsbygden.

Barn- och utbildningsnämnden

Nämndens ansvarsområde:

Barn- och utbildningsnämnden fullgör kommunens ansvar avseende utbildning och annan pedagogisk verksamhet som regleras i skollagen. I nämndens uppdrag ingår att svara för övergripande myndighetsutövning, resursfördelning, information samt uppföljning av kvalitet och resultat. Nämnden har även ansvaret för drift av egen regi inom förskola, pedagogisk omsorg, grundskola, anpassad grundskola, fritidshem, gymnasieskola, anpassad gymnasieskola, vuxenutbildning, komvux som anpassad utbildning samt annan pedagogisk verksamhet.

Nämndens mål:

Att höja kunskapsnivån och förbättra resultaten i grundskolan

I grundskolan läggs en kunskapsgrund som sedan byggs på under gymnasietiden. Om en elev saknar eller har bristfälliga kunskaper som förväntas ha tillgodogjorts under grundskoletiden, innebär det att gymnasieskolans fördjupning försvåras.

Att höja den totala närvaron inom grundskola och gymnasieskola

Närvaro på lektionerna är viktigt av flera olika anledningar. Kunskaper prövas, befasts och fördjupas genom diskussion och interaktion i klassrummet. Skolfrånvaro börjar oftast med ströfrånvaro som i sig kan medföra kunskapsluckor. Ströfrånvaro kan vidare leda till ökad frånvaro och i en förlängning avhopp.

Andelen gymnasieelever som går ut gymnasiet på tre år ska öka

En gymnasieutbildning som avslutas med en examen är en viktig grund för framtiden, oavsett om vidare studier eller arbetslivet väntar efter utbildningen.

Barn- och utbildningsnämnden ges följande specifika uppdrag:

- Öka andelen behöriga lärare i skolan
- Minska hot och våld i skolan genom stärkt ledarskap i klassrummet
- Undersöka förutsättningar för en anpassad gymnasieskola i Östhammars kommun

Öka andelen behöriga lärare i skolan

En kompetenshöjning i skolan där icke-utbildade resurser ersätts av lärare vilket på sikt kan ge effekt både ekonomiskt och resultatmässigt.

Minska hot och våld i skolan genom stärkt ledarskap i klassrummet

Utreda och ta fram koncept för stärkt kvalitet i undervisningen och ledarskapet i klassrummet som ett led i att minska hot och våld i skolan.

Undersöka förutsättningarna för en anpassad gymnasieskola i Östhammars kommun

Utreda de ekonomiska förutsättningarna för anpassad gymnasieskola i kommunal regi jämfört med externa placeringar.

Vård- och omsorgsnämnden

Nämndens ansvarsområde:

Vård- och omsorgsnämnden fullgör kommunens beslut inom socialtjänstlagen (SoL), vad avser omsorgen om äldre människor och människor med funktionsnedsättning. Vård- och omsorgsnämnden fullgör vidare kommunens uppgifter enligt hälso- och sjukvårdslagen (HSL), samt enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Nämnden ansvarar även för kommunens egenregi inom samtliga av dess verksamhetsområden.

Nämndens mål:

Öka andelen undersköterskor

Undersköterskor fyller en viktig funktion för en patientsäker omvårdnad och brukarnas välbefinnande. En högre andel undersköterskeutbildad omvårdnadspersonal bidrar till en förbättrad vård- och omsorgskvalitet, avlastar sjuksköterskorna genom att utföra delegerade arbetsuppgifter samt fyller rollen som fast omsorgskontakt inom hemtjänsten.

Ökad personalkontinuitet

Minska antalet olika anställda inom omsorgen en brukare med hemtjänst träffar under 14 dagar.

Vård- och omsorgsnämnden ges följande specifika uppdrag

- Utveckla demensstödet inom ordinärt boende
- Genomföra utbildningsinsats i yrkessvenska genom interna resurser

Utveckla demensstödet inom ordinärt boende

Genom att utveckla demensstödet inom ordinärt boende kan individers välbefinnande öka och skjuta fram/senarelägga behov av SÄBO.

Genomföra utbildningsinsats i yrkessvenska genom interna resurser

För att öka vård- och omsorgskvaliteten och ge ökad trygghet så ska utbildningsinsatser genom interna resurser (SFI, EIA, VUX) ges för medarbetare med bristfällig muntlig eller skriftlig svenska.

Kultur- och fritidsnämnden

Nämndens ansvarsområde:

Nämndens verksamhetsområde omfattar kultur-, förenings-, idrotts-, och fritidsverksamhet. Nämndens uppgift är att finansiera, ta fram riktlinjer, hantera avgifter och ersättningar, samt följa upp mål och kvalitet inom nämndens olika verksamhetsområden. Nämnden ska bedriva verksamhet i egen regi inom kultur- och fritidsområdet, bland annat bibliotek, kulturverksamhet för barn och ungdom samt fritidsgårdsverksamhet. Nämnden beslutar också om bidrag till föreningar och studieförbund. Unga och äldre är nämndens prioriterade målgrupp.

Nämndens mål:

Öka antalet nyttjade timmar i sport- och ishallar

Verksamheten ska vara nytänkande och öppen för nya idéer och sätt att arbeta. Lika möjligheter för flickor och pojkar är grundläggande för nämndens arbete. Befintliga anläggningar ska nyttjas mer effektivt. Ökad möjlighet till spontanidrott och utforma mötesplatser med ett helt nytt innehåll med fokus på unga ska tas fram.

Kultur- och fritidsnämnden ges följande specifika uppdrag:

- Upphandla och införa ett betalnings- och bokningssystem
- Utredda simhallsbehov i kommunen

Upphandla och införa ett betalnings- och bokningssystem

Ett för ändamålet anpassat system kan bättre synliggöra och marknadsföra kommunens lokaler och aktiviteter, underlätta för kommuninvånarna och överlag ge en bättre kommunal service samt frigöra resurser i form av kassatjänster.

Utredda simhallsbehov i kommunen

Kommunens simhallar byggdes under 1970-talet och trots att de har renoverats så har de likväl en begränsad livslängd. Nämnden ges i uppdrag att utreda hur behovet ser ut för att kunna börja planera för hur vi även framledes ska säkerställa att kommunens invånare har tillgång till simhall.

Individ- och familjenämnden

Nämndens ansvarsområde:

Individ- och familjenämnden fullgör kommunens uppgifter inom socialtjänstlagen och vad som i lag sägs om socialnämnd, med undantag för det som hanteras av annan nämnd med avseende på omsorgen om äldre människor och människor med fysiska och psykiska funktionsnedsättningar. Nämnden beslutar i huvudsak om bistånd, exempelvis insatser såsom stöd, vård, behandling eller ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen (SoL), lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) och lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM) samt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

Nämndens mål:

Effektiv och rättssäker handläggning

Genom att öka effektiviteten och upprätthålla en rättssäker handläggning inom socialtjänstens myndighetsutövande stärks förtroendet för verksamheten.

Individ- och familjenämnden ges följande specifika uppdrag:

- Inventera behov av stöd för individer som saknar sysselsättning samt upprätta plan för att gå från bidrag till arbete
- Utöka och synliggöra fältverksamheten

Inventera behov av stöd för individer som saknar sysselsättning samt upprätta plan för att gå från bidrag till arbete

Nämnden ska genom förvaltningen kartlägga stödbehovet hos individer som saknar sysselsättning och utifrån detta upprätta individualiserade planer för att dessa individer ska kunna ta steget från bidrag till arbete.

Utöka och synliggöra fältverksamheten

Fältverksamheten möjliggör en närmare kontakt med invånarna där barn och unga i behov av stöd tidigare kan identifieras. Genom kontinuitet och långsiktighet kan tillitsfulla relationer etableras, oroliga situationer hanteras och så väl samhällsbanden som tryggheten stärkas.

Bygg- och miljönämnden

Nämnden hanterar frågor om bygglov, marklov, förhandsbesked, strandskyddsfrågor samt tillsyn och övriga uppgifter inom byggnadsväsendet, kontroll och myndighetssamverkan. Nämnden har därtill ansvar för kommunens myndighetsuppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet samt myndighetsutövning inom alkohollagen, tobakslagen samt lagen om handel med vissa receptfria läkemedel. Nämnden ska vägleda invånare och företag i deras myndighetsärenden, så att alla ärenden har en positiv hantering.

Nämndens mål:

Ökad nöjdhet med myndighetsutövningen

Nöjdheten med livsmedel, miljö, mark, servering och bygglov ska vara bättre än snittet i Sverige. (NKI)

Bygg- och miljönämnden ges följande specifika uppdrag:

- Kvalitetssäkra avgiftshanteringen
- Förenkla processer

Kvalitetssäkra avgiftshanteringen

Nämndens avgiftshantering ska kvalitetssäkras genom robusta rutiner. Avgiftsberäkning och fakturering ska göras mer transparent och begriplig.

Förenkla processer

I syfte att göra det enklare och billigare att bygga på landsbygden ska nämndens processer förenklas.

Valnämnden

Nämndens ansvarsområde:

Valnämnden, som ligger under kommunfullmäktige, ansvarar för att organisera och genomföra allmänna val. Det gäller val till riksdag, regionfullmäktige och kommunfullmäktige, samt val till europaparlamentet och eventuella folkomröstningar.

Ekonomi

Budgetförutsättningar

Kommunernas ekonomi framöver

SKR bedömer att botten på lågkonjunkturen nås under 2024 och att de svenska inflationsnivåerna under året börjar att normaliseras vilket gör att Riksbanken kan börja sänka styrräntan. SKR räknar med en första räntesänkning i maj 2024. De höga inflationsnivåerna har varit påfrestande för landet, regionerna och kommunerna. Att såväl inflation som höga räntor nu på väg ner är välkommet då osäkerheten i ekonomin minskar och planeringsförutsättningarna blir mer förutsägbara.

Regeringen har presenterat sin vårandringsbudget. För kommunerna går det största tillskottet för 2024 till skolan som tilldelas 500 mnkr för att upprätthålla kvaliteten i undervisningen. Dessutom finns satsningar på det civila försvaret. Det aviseras också tillskott för fler platser inom yrkesvux samt för SFI till skyddsbehövande från Ukraina.

Arbetslösheten i riket förväntas stiga under 2024, stabiliseras under 2025 för att därefter återigen falla tillbaka. Östhammars kommun har jämfört med såväl riket som regionen en låg arbetslöshet.

Förutsättningar i Östhammars kommun

Budget 2025 samt flerårsplan 2026-2027 innehåller utmaningar för Östhammars kommun liksom för många kommuner i Sverige. Andelen äldre i kommunen ökar snabbare än den grupp invånare vars skatteintäkter finansierar välfärden. Andelen invånare under 18 år kommer att vara relativt stabil. Dessa två befolkningsgrupper är de största nyttjarna av kommunens verksamhet. Befolkningsförändringen gör att efterfrågan på kommunens verksamhet förväntas öka i en högre takt än skatteintäkterna. När behoven ökar snabbare än intäkterna kommer det att krävas hårdare prioritering mellan kommunens verksamheter. För att kunna finansiera till exempel skola och omsorg behöver kostnadseffektiviteten öka i hela den kommunala organisationen.

Sysselsättningsnivån i Östhammar är hög både i jämförelse med riket och kommunerna i Uppsala län. Den demografiska försörjningskvoten är också den hög i Östhammars kommun jämfört med riket och den förväntas öka kommande år.

En viktig budgetförutsättning bygger på hur Sveriges kommuner och regioner (SKR) har bedömt skatteunderlagets utveckling samt utjämningsystemens förändringar under perioden 2025 - 2027.

För 2024 prognosticerade SKR en lägre tillväxt av skatteunderlaget än vad vi sett historiskt. För åren 2025-2026 förväntas skatteunderlaget öka till en mer normal tillväxt. Detta som en följd av fler arbetade timmar och en arbetsmarknad som återhämtar sig efter en nedgång under 2024.

Det reala skatteunderlaget har varit negativt för både 2023 och 2024. För 2025 och 2026 ser vi att även det reala skatteunderlaget växer, detta på grund av att kostnadsutvecklingen i samhället bromsar in. Den köpkraft som både kommuner och hushåll tappat under perioden 2022-2023, när inflationen var som högst, kommer ta flera år att återhämta sig.

Befolkningsutvecklingen har stor betydelse för kommunen, eftersom den påverkar behov och efterfrågan av kommunala tjänster, men även storleken på skatteintäkter, generella statsbidrag och det kommunala utjämningsystemet.

Befolkningsutvecklingen i Östhammars kommun understiger de prognoser som kommunen tidigare räknat med. Budget 2025 bygger på en befolkning på 22 226 invånare per 1 november 2024. Fastställt invånarantal blev 22 171 i november 2023. Första november är det datum som avgör nästkommande års nivå inom skatte- och utjämningsystemen. Befolkningen bedöms öka med ca 50 invånare per år under perioden 2025-2027.

I tabellen nedan redovisas folkmängd per sista december för respektive år. Kommunen har tagit stöd av SCB:s prognoser för samma tidsperiod vid fördelningen mellan de olika åldersgrupperna.

	2023	2024*	2025*	2026*	2027*	2028
FOLKMÄNGD per 1231						
Totalt	22 172	22 226	22 278	22 328	22 375	22 423
Män	11 395					
Kvinnor	10 777					
0-5 år	1 279	1 309	1 291	1 299	1 293	1 289
6-15 år	2 477	2 468	2 499	2 471	2 468	2 444
16-18 år	715	704	681	696	707	750
19-67 år	12 270	12 249	12 215	12 196	12 180	12 164
68-79 år	3 708	3 646	3 648	3 626	3 587	3 506
80-w	1 723	1 850	1 945	2 040	2 141	2 270
FOLKMÄNGDSFÖR- ÄNDRING						
Födda	161					
Döda	286					
Födelsenetto	-125					
Flyttningsnetto	-48					
Befolkningsförändring	-172					

* Prognos

Total skattesats, kommun och region

Skattesatsen för Östhammars kommun för 2025 sänks med 5 öre, jämfört med 2024, till 21,64 kr. Skattesatsen i kommunen har varit oförändrad, 21,69 kr, under åren 2011 till 2024. Den genomsnittliga kommunala skatten i riket höjdes under 2024 med 3 öre.

2023	Total skattesats	Kommunal skattesats
Enköping	33,05	21,34
Heby	34,21	22,50
Håbo	33,30	21,59
Knivsta	32,62	20,91
Tierp	33,00	21,29
Uppsala	32,85	21,14
Älvkarleby	34,40	22,69
Östhammar	33,40	21,69
varav Region Uppsala	11,71	11,71
Snitt Sverige	32,37	20,70
Snitt Sv regioner	11,67	11,67
Begravn.avg	0,28	

Balanskravsutredning och resultatutjämningsreserv

Balanskravet innebär att kommunen ska besluta om en budget där intäkterna överstiger kostnaderna. Om resultatet ändå blir negativt i bokslutet är huvudprincipen att underskottet ska kompenseras med motsvarande överskott inom tre år och att kommunfullmäktige i en plan ska ange hur det ska ske. Budget 2025 och flerårsplan 2026-2027 uppfyller balanskravet. Kommunen har hittills gjort 22,3 mnkr i avsättning till resultatutjämningsreserv (RUR) och budgeterar inte för att göra någon reservering till eller disponering från RUR under planperioden.

BALANSKRAVSUTREDNING

Budget	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Årets resultat	50,0	51,9	53,4
Reducering av samtliga realisationsvinster	0,0	0,0	0,0
Årets resultat efter balans-kravsjusteringar	50,0	51,9	53,4
Reservering till resultatut-jämningsreserv (RUR)	0,0	0,0	0,0
Disponering till resultatut-jämningsreserv (RUR)	0,0	0,0	0,0
Balanskravsresultat	50,0	51,9	53,4

Känslighetsanalys

En kommun påverkas många gånger av händelser utanför dess egen kontroll. Ett sätt att göra detta tydligt är att upprätta en känslighetsanalys som visar hur olika förändringar påverkar kommunens finansiella situation. I tabellen nedan redovisas hur ett antal faktorer påverkar kommunens resultat.

Här framgår bland annat att varje procents ökning av räntan innebär en kostnad för kommunen på ca 4,3 mnkr.

Händelseförändring	Förändring (Mnkr)
Ränteförändring med 1 %	+/- 4,3
Löneförändring med 1 %	+/- 11,0
Bruttokostnadsförändring 1 %	+/- 19,0
100 kommuninvånare	+/- 5,7
Förändrad skattesats 1 kr	+/- 60,4
10 heltidstjänster	+/- 5,8

Driftbudget

Nettokostnader per nämnd (tkr)	BUDGET 2024	BUDGET 2025	BUDGET 2026	BUDGET 2027
Kommunfullmäktige	-3 252	-3 305	-3 388	-3 480
varav revisionen	-1 000	-1 020	-1 045	-1 071
Valnämnd	-714	-122	-725	-146
Gemensam Överförmyndarnämnd	-2 520	-2 586	-2 657	-2 730
Gemensam Räddningsnämnd	-33 025	-33 897	-34 822	-35 768
Gemensam IT-nämnd	-14 291	-19 601	-18 736	-19 662
Kommunstyrelse (KS)	-205 736	-213 064	-218 262	-224 644
Bygg- och miljönämnd (BMN)	-5 649	-6 473	-6 583	-6 805
Kultur- och fritidsnämnd (KFN)	-54 492	-55 444	-56 866	-58 470
Barn- och utbildningsnämnd (BUN)	-624 685	-632 106	-646 365	-664 301
Vård- och omsorgsnämnd (VON)	-153 421	-155 773	-158 805	-163 923
Individ- och familjenämnd (IFN)	-437 365	-461 081	-484 790	-509 925
Summa nämndernas ramar	-1 535 150	-1 583 452	-1 631 999	-1 689 854
Driftbidrag Östhammars vatten AB	0	-6 000	- 5 150	-6 788
Centrala pensionskostnader	-36 707	-37 964	-38 999	-40 117
Utökat friskvårdsbidrag	0	-1 505	- 1 543	- 1 581
Resursmedel	-1 000	-4 862	-15 048	-4 993
Internfinansiering, intern ränta	24 311	24 894	25 517	26 144
Verksamhetens nettokostnad	-1 548 546	-1 608 889	-1 667 222	-1 717 179

Driftbudget 2025

Förändringar jämfört med 2024 års budget

Till 2025 räknas budgeten för arbetskraftskostnader 2024 upp med 0,7 %, en ökning på 8,7 mnkr i enlighet med prisindex för kommunal verksamhet per april 2024 (PKV). I arbetskraftskostnaderna ingår förutom lön även kostnader för arbetsgivaravgifter och pensioner (PO-påslag). PO-påslaget beräknas för 2025 till 41,4 % jämfört med 47,2 % som gäller för 2024. Minskningen av PO-påslaget är kopplat till lägre pensionskostnader.

Såväl övriga kostnader som intäkter räknas upp med 2,4 % enligt PKV, vilket medför ökad budget om 8,3 mnkr.

Kommunens resursfördelningsmodell tar hänsyn till demografisk förändring, och den demografiska justeringen 2025 uppgår till 12,7 mnkr.

Kommunfullmäktige:

I posten kommunfullmäktige ingår arvoden till ledamöter i kommunfullmäktige samt arvode till revisionen.

Valnämnden:

Då det under 2025 inte ska hållas några allmänna val minskas budgeten med 0,6 mnkr.

Gemensam överförmyndarnämnd:

Inga andra prioriteringar utöver ordinarie uppräkningsplaneras.

Gemensam räddningsnämnd:

Inga andra prioriteringar utöver ordinarie uppräkningsplaneras.

Gemensam IT-nämnd:

Nämnden tilldelas ett tillskott om 4,9 mnkr för att täcka nämndens ökade kostnader i och med modernisering av kommunens IT-miljö.

Kommunstyrelse:

Kommunstyrelsen får utökad budget om 2 mnkr för ökade driftkostnader inom vissa verksamheter. Budgeten utökas även med 2,8 mnkr för oförutsedda händelser.

Bygg- och miljönämnd:

Nämnden får utökad budget med 1 mnkr.

Kultur- och fritidsnämnd:

Inga särskilda prioriteringar utöver ordinarie uppräkningsplaneras.

Barn- och utbildningsnämnd:

Nämnden får ett tillskott om 0,75 mnkr avseende Ekeby Skola. Nämnden kan komma att tilläggsdebiteras internt för kostnader för måltider. Detta kan bli aktuellt om livsmedelspriserna för måltidsenheten ökar mer än ordinarie uppräknings för övriga kostnader.

Vård- och omsorgsnämnd:

Budgeten förstärks med 5,75 mnkr.

Individ- och familjenämnd:

Budgeten förstärks med 1,9 mnkr. Nämnden kan komma att tilläggsdebiteras internt för kostnader för måltider. Detta kan bli aktuellt om livsmedelspriserna för måltidsenheten ökar mer än ordinarie uppräknings för övriga kostnader.

Driftbidrag Östhammar vatten AB:

I budgeten avsätts 6 mnkr i driftbidrag till Östhammar vatten AB. Driftbidraget är en förutsättning för utbyggnad och modernisering av kommunens VA-nät.

Centrala pensionskostnader:

Efter information från SKR samt prognos från kommunens pensionsförvaltares ökar budgeten avseende pensioner med 1,3 mnkr. Pensionskostnaderna ökade kraftigt år 2023 och förväntas även vara höga 2024. Det beror främst på höjda avgifter/premier i det nya pensionsavtalet som gäller från 1 januari 2023 samt en stor ökning i prisbasbeloppet år 2023 och förmodligen 2024.

Utökat friskvårdsbidrag:

Friskvårdsbidraget dubblas och beräknas kosta 1,5 mnkr för 2025

Resursmedel:

I budgeten finns resursmedel med 4,9 mnkr som kan fördelas till nämnderna som tilläggsanslag under löpande budgetår efter beslut i kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen måste alltid ta hänsyn till kommunens finansiella mål vid beslut om ianspråktaganden av resursmedlen.

Intern finansiering:

På kommunens investeringar beräknas en internränta. Nivån på internräntan är 2 % under 2025.

Driftbudgetens flerårsplan 2026 – 2027

Flerårsplanen bygger på invånarantal om 22 278 år 2026 samt 22 328 år 2027 i linje med SCB:s och SKR:s befolkningsprognoser. Prognosen för kommunens intäkter är gjord enligt SKR:s skatte och bi-dragsprognos per den 2024-04-26.

En preliminär fördelning utifrån resursfördelningsmodellen per nämnd har utförts för 2026 med uppräkningskostnader med 2,2 % och övriga nettokostnader 2,5 %. För åren 2026-2027 är den preliminära uppräkningskostnaden osäker på grund av den rådande ekonomiska situationen i Sverige. Den tidigare bedömningen är att lönekostnaderna inte kommer stiga i samma takt under planperioden som för 2023 och 2024. Den bedömningen bygger på att inflationen kommer falla tillbaka till mer normala nivåer. En fallande inflation innebär att kommunens pensionskostnader också kommer att normaliseras.

Kommunfullmäktige:

Valnämndens budgetram utökas med 0,6 mnkr 2026 då val till riksdag, kommuner och regioner genomförs. För 2027 minskas nämndens budget med 0,6 mnkr.

Gemensam IT-nämnd:

Nämndens budget minskas med 1,4 mnkr för 2026 och ökas sedan med 0,4 mnkr för 2027.

Övriga nämnder:

Inga förändringar förutom ordinarie uppräkningskostnader planeras

Driftbidrag Östhammar vatten AB:

Reservering för driftbidrag till Gästrike Vatten görs för 2026 med 5,2 mnkr vilket utökas med 1,5 mnkr för 2027.

Centrala pensionskostnader:

Under åren 2026-2027 ökas reservering för kommunens pensionskostnader med ca 1 mnkr per år.

Förändring av budgetramarna 2025-2027

Tabellen nedan visar hur budgetramar har räknats upp för budgetåret 2025 samt beräknas förändras under planperioden 2026-2027.

Nämnd/fullmäktige	Ramändringar	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Kommunfullmäktige (KF)	Demografisk förändring	-121	-134	-1 493
	Uppräkning ramar	-1 244	-1480	-1 394
	Prioriteringar	-4 933	1 400	-418
Valnämnden	Demografisk förändring	-5	0	-2
	Uppräkning ramar	-6	-3	-20
	Prioriteringar	600	-600	600
Kommunstyrelsen (KS)	Demografisk förändring	-514	-534	-526
	Uppräkning ramar	-2 014	-4 864	-5 856
	Prioriteringar	-4 800	200	0
Bygg- och miljönämnden (BMN)	Demografisk förändring	-13	-15	-14
	Uppräkning ramar	189	-95	-208
	Prioriteringar	-1000	0	0
Kultur- och fritidsnämnden (KFN)	Demografisk förändring	-127	-124	-120
	Uppräkning ramar	-825	-1 299	-1 483
	Prioriteringar	0	0	0
Barn- och utbildningsnämnden (BUN)	Demografisk förändring	1 139	332	-922
	Uppräkning ramar	-7 810	-14 591	-17 014
	Prioriteringar	-750	0	0
Vård- och omsorgsnämnden (VON)	Demografisk förändring	-359	-350	-334
	Uppräkning ramar	3 757	-2 682	-4 785
	Prioriteringar	-5 750	0	0
Individ- och familjenämnden (IFN)	Demografisk förändring	-12 719	-12 394	-12 912
	Uppräkning ramar	-9 097	-11 316	-12 223
	Prioriteringar	-1 900	0	0

Negativt belopp = ökade kostnader, positivt belopp = minskade kostnader

Investeringsbudget

Tilldelad investeringsbudget kan sträcka sig över flera budgetår. Investeringar ska beräknas med ett bestående värde och en livslängd på tre år. Eftersom investeringar verkställs vid olika tidpunkter under året kan ett budgeterat projekt helt eller delvis skjutas upp till kommande år.

Investeringsbudgeten för 2025 är beräknad till 90 mnkr.

De totala avskrivningarna beräknas uppgå till 67,1 mnkr 2025. För 2026 och 2027 uppgår avskrivningarna preliminärt till 68,4 mnkr respektive 70,3 mnkr. Storleken på avskrivningarna påverkas av omfattningen av investeringar samt aktiveringar av anläggningar som tas i bruk.

Kapitalkostnaderna beräknas uppgå till 90,9 mnkr 2025. Kapitalkostnaderna består av avskrivningar och internränta. Avskrivningar och internränta bokförs på nämndnivå medan motsvarande internränta bokförs som intäkt på en central post i resultatbudgeten. Budgeten är upprättad under förutsättning att internräntan för 2025 sätts till 2%.

För perioden 2025-2027 planeras nettoinvesteringar om 293 mnkr. Det är viktigt att beakta vilka effekter investeringarna får på kommunens ekonomi på längre sikt. Investeringsvolymen kommer i huvudsak att finansieras med egna medel.

INVESTERINGSBUDGET (TKR)	BUDGET 2025	PLAN 2026	PLAN 2027
Kommunstyrelse	82 700	92 700	95 700
<i>varav exploatering</i>	2 200	3 800	3 800
<i>varav infrastruktur</i>	5 500	8 400	8 900
<i>varav teknisk verksamhet projekt</i>	55 000	62 000	63 000
<i>varav tekniks verksamhet ofördelat</i>	10 000	10 000	10 000
<i>varav affärsverksamhet avfall</i>	5 000	3 500	5 000
<i>varav övrigt</i>	5 000	5 000	5 000
Bygg- och miljönämnd	200	200	200
Kultur- och fritidsnämnd	1 300	1 300	1 300
Barn- och utbildningsnämnd	3 500	3 500	3 500
Vård- och Omsorgsnämnd	2 300	2 300	2 300
Individ- och Familjenämnd	0	0	0
NETTOINVESTERINGAR KOMMUNEN	90 000	100 000	103 000

Resultatbudget

mnkr	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER					
Verksamhetens intäkter	324,5	333,3	342,0	351,2	361,2
Verksamhetens kostnader	-1 795,4	-1 819,5	-1 883,8	-1 950,0	-2 008,1
Avskrivningar	-64,9	-62,5	-67,1	-68,4	-70,3
Summa verksamhetens nettokostnader	-1 535,8	-1 548,5	-1 608,9	-1 667,2	-1 717,2
SKATTEINTÄKTER MM					
Skatteintäkter	1 220,1	1 247,0	1 306,8	1 357,6	1 408,8
Generella statsbidrag o utjämning	338,0	332,2	361,1	372,0	373,8
Summa verksamhetens resultat	22,2	30,7	59,0	62,4	65,4
Finansiella intäkter	4,7	1,6	1,6	1,6	1,6
Finansiella kostnader	-10,1	-8,6	-10,6	-12,1	-13,6
Resultat efter finansiella poster	16,9	23,7	50,0	51,9	53,4
Extraordinära intäkter	17,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Extraordinära kostnader	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
ÅRETS RESULTAT	33,9	23,7	50,0	51,9	53,4
NYCKELTAL					
Resultat som andel av skatter och generella statsbidrag	2,2 %	1,5 %	3,0 %	3,0 %	3,0 %

Balansbudget

mnkr	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
TILLGÅNGAR					
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR					
Materiella/immateriella anläggningstillgångar	1 403,4	1 588,5	1 572,4	1 604,0	1 636,7
Finansiella anläggningstillgångar	112,8	108,5	112,8	112,8	112,8
Summa anläggningstillgångar	1 516,2	1 697,0	1 685,2	1 716,8	1 749,5
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR					
Förråd/exploateringstillgångar	0,8	1,0	1,0	1,0	1,0
Kortfristiga fordringar	213,9	96,5	150,0	150,0	150,0
Kassa och bank	90,9	50,0	56,9	77,6	98,7
Summa omsättningstillgångar	305,5	147,5	207,9	228,6	249,7
Summa tillgångar	1 821,8	1 844,5	1 893,1	1 945,4	1 999,2
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital	932,4	930,0	980,0	1 031,9	1 085,3
- varav resultatutjämningsreserv	22,3	22,3	22,3	22,3	22,3
- varav årets resultat	33,9	23,7	50,0	51,9	53,4
AVSÄTTNINGAR					
Avsättningar för pension och likn. förpliktelser	27,0	40,9	40,9	40,9	40,9
Övriga avsättningar	17,2	17,3	18,0	18,4	18,8
Summa avsättningar	44,2	58,2	58,9	59,3	59,7
SKULDER					
Långfristiga skulder	490,1	592,3	515,1	515,1	515,1
Kortfristiga skulder	355,1	264,0	339,1	339,1	339,1
Summa skulder	845,2	856,3	854,2	854,2	854,2
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	1 821,8	1 844,5	1 893,1	1 945,4	1 999,2

Kassaflödesanalys

mnkr	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Periodens resultat	33,9	23,7	50,0	51,9	53,4
Justering för ej likvidpåverkande poster					
Ökning (+) /minskning (-) av avsättningar	0,0	2,0	0,7	0,4	0,4
Rearesultat avyttring av anläggningstillgångar	-39,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Justering för av- och nedskrivningar	64,9	62,3	67,1	68,4	70,3
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	59,3	88,0	117,8	120,7	124,1
Ökning (-)/minskning (+) kortfristiga fordr.	-3,7	0,0	-53,5	0,0	0,0
Ökning (-)/minskning (+) förråd mm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ökning (+)/minskning (-) kortfristiga skulder	23,2	0,0	75,1	0,0	0,0
Medel från den löpande verksamheten	78,9	88,0	139,4	120,7	124,1
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Förvärv av materiella/immateriella anläggningstillgångar	-80,1	-144,2	-90,0	-100,0	-103,0
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	53,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar	-2,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Medel från investeringsverksamheten	-28,9	144,2	-90,0	-100,0	-103,0
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Ökning (+)/minskning (-) av övriga långfristiga skulder	-90	50,0	-77,2	0,0	0,0
Ökning (-)/minskning (+) av långfristiga fordringar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Amortering av skulder för finansiell leasing	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Medel från finansieringsverksamheten	-90	50,0	-77,2	0,0	0,0
ÅRETS KASSAFLÖDE	-40,0	-6,2	-27,8	20,7	21,1
Likvida medel vid årets början	130,9	90,9	84,7	56,9	77,6
Likvida medel vid periodens slut	90,9	84,7	56,9	77,6	98,7

Bilaga

Bilaga

Finansiella mål

God ekonomisk hushållning – budgetföljsamhet (nämnderna)

Att nämnderna upprätthåller budgetföljsamhet är viktigt för att hålla kommunens ekonomi på en sund grund och för att säkerställa att resurserna används på ett effektivt sätt.

- Målet om budgetföljsamhet uppnås vid en maximal negativ budgetavvikelse om 1 %

Utfallet för kommunens nämnder återrapporteras till kommunfullmäktige i samband med rapportering för tertial 1, delårsrapport och årsredovisning. För tertial 1 och delårsrapport följs årsprognos, och i årsredovisningen årets resultat. För kommunstyrelsen exkluderas finansieringsverksamheten.

Nämnder ska varannan månad stämma av utfall jämfört mot budget samt göra en årsprognos. Om en nämnds uppföljning uppvisar negativ avvikelse så ska nämnden anmäla detta till kommunstyrelsen samt redogöra för orsaker och de åtgärder som nämnden planerar att vidta.

God ekonomisk hushållning - resultat i % (kommunen)

Resultat i % definieras som resultat före extraordinära poster i %, det vill säga kommunens samtliga intäkter och kostnader under året exklusive extraordinära poster, dividerat med kommunens intäkter från skatter, generella statsbidrag och utjämning.

- Målet uppnås om resultat i % enligt ovanstående beräkning uppgår till, eller överstiger, 3 % för 2025 enligt beslutad budget

Utfallet återrapporteras till kommunfullmäktige i samband med rapportering för tertial 1, delårsrapport och årsredovisning. För rapportering till tertial 1 samt delårsrapportering följs årsprognos. I årsredovisningen följs årets resultat.

God ekonomisk hushållning – resultatöverskott (bolagen)

Kommunkoncernens bolag och stiftelser ska uppvisa ett positivt resultat för året.

- Målet om resultatöverskott uppnås om bolagen uppvisar ett positivt resultat för året

Utfallet för bolagen i kommunkoncernen återrapporteras till kommunfullmäktige i samband med årsredovisningen.

God ekonomisk hushållning – soliditet (kommunkoncernen)

En stor utmaning för kommunen är att säkerställa långsiktig ekonomisk hållbarhet. I syfte att sätta fokus på kommunens tillgångar och att det egna kapitalet inte urholkas ska soliditetsutvecklingen följas på kommunkoncernnivå. När uppsatta mål stärker ekonomin bidrar de till att skapa den bärkraft som krävs för att inte föra över dagens välfärdskostnader på kommande generationer. Då stora investeringar i VA-nätet de kommande åren medför ökad skuldsättning är det naturligt att soliditeten minskar under planperioden

- Soliditetsmålet uppnås om kommunkoncernen uppvisar en soliditet motsvarande 28 % eller mer för 2025

Soliditeten för kommunkoncernen återspeglar till kommunfullmäktige i samband med årsredovisningen.

Mål för samtliga nämnder

God ekonomisk hushållning – budgetföljsamhet (nämnderna)

Se beskrivning ovan under rubriken finansiella mål.

Nöjda kommuninvånare

Andelen kommuninvånare som är nöjda med kommunens verksamheter ska öka.

- Målet uppnås om andelen som har svarat "Mycket bra" eller "Ganska bra" på frågan "Hur tycker du att Östhammars kommun sköter sina olika verksamheter?" i kommunens invånarundersökning ökar jämfört med utfall för 2024. De som har svarat "Vet ej/Ingen uppfattning" exkluderas

Utfallet återspeglaras till kommunfullmäktige i samband med årsredovisning. Nämnderna kompletterar sina återspeglaringsfallfällen med relevanta brukar-/ kund-/invånarundersökningar som mäter nöjdheten med kommunens tjänster. Utfall och utveckling i dessa brukar-/kund-/ invånarundersökningar ska utgöra del av analysen i kommunfullmäktiges rapportering för tertial 1, delårsrapport och årsredovisning.

Trivas och må bra på jobbet

Sjukfrånvaron ska på årsbasis kontinuerligt sjunka och den totala kommunala sjukfrånvaron följs genom egna mätningar. Rullande tolv månaders data återspeglaras till kommunfullmäktige i samband med rapportering för tertial 1, delårsrapport och årsredovisning. Upplevelsen av en god arbetsmiljö ska öka jämfört med utfall för 2024. Egen mätning där data återspeglaras till kommunfullmäktige i samband med årsredovisning.

- Målet uppnås om sjukfrånvaron på årsbasis sjunker, samt om upplevelsen av en god arbetsmiljö ökar jämfört med 2024

Upplevelsen av trygghet

Andelen kommuninvånare som känner sig trygga i Östhammars kommun ska öka.

- Målet uppnås om andelen som har svarat "Mycket trygg" eller "Ganska trygg" på frågan "Hur trygg känner du dig i Östhammars kommun?" i kommunens invånarundersökning ökar jämfört med utfall för 2024. De som har svarat "Vet ej/Ingen uppfattning" exkluderas

Nämnderna kompletterar sina återsrapporteringstillfällen med relevanta brukar-/ kund-/invånarundersökningar som mäter trygghet.

Mål för kommunstyrelsen

Ett välmående näringsliv

Mäts genom antalet nystartade företag i kommunen (nyföretagarbarometern), resultatet av Svenskt Näringslivs enkätundersökning om företagsklimatet samt det sammanvägda NKI-utfallet (företag).

- Måluppfyllelse avgörs baserat på en sammanvägning av nämnda mätningar. Data återsrapporteras till kommunfullmäktige i samband med rapportering för tertial 1, delårsrapport och årsredovisning

God och mättande mat

Egen mätning görs där antalet klagomål på maten ska minska och antalet positiva omdömen om maten ska öka.

- Målet uppnås om antalet klagomål på maten minskar och antalet positiva omdömen om maten ökar mellan mätningarna

Utfallet återsrapporteras till kommunfullmäktige i samband med rapportering för tertial 1, delårsrapport och årsredovisning.

Lokaleffektivitet och nyttjandegrad

Egen mätning görs där kommunens lokaleffektivitet och nyttjandegrad tas fram. Data återrapporteras till kommunfullmäktige i samband med rapportering för tertial 1, delårsrapport och årsredovisning.

- Målet uppnås om dessa värden förbättras jämfört med 2024

Kommunstyrelsen ska som ett komplement i sin analys även återrapportera hur driftkostnaden per kvm samt skicket på kommunens fastigheter utvecklats.

Mål för övriga nämnder

Att höja kunskapsnivån och förbättra resultaten i grundskolan (BUN)

Mätning görs av antal elever i årskurs 9 som är behöriga till yrkesprogram dividerat med antal elever som fått eller skulle ha fått betyg i minst ett ämne enligt det mål- och kunskapsrelaterade betygssystemet i årskurs 9. För att ha gymnasiebehörighet till ett yrkesprogram krävs godkända betyg i svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik och i minst fem andra ämnen från grundskolan. Kolada ID N15436.

- Målet uppnås om andelen elever som är behöriga till yrkesprogram ökar jämfört med 2024. Utfallet redovisas till kommunfullmäktige i samband med delårsrapport och årsredovisning

Barn- och utbildningsnämnden ska utöver ovan även i sin analys följa och kommentera:

- andelen elever som når kunskapsmålen i de nationella proven samt
- andelen elever som erhåller lägst betyget E i alla ämnen

Att höja den totala närvaron inom grundskola och gymnasieskola (BUN)

Den totala närvaron för grundskolan och gymnasiet följs genom egna mätningar.

- Målet uppnås om den totala närvaron för grundskolan, samt den totala närvaron för gymnasiet höjs jämfört med 2024

Rullande tolv månaders data återrapporteras till kommunfullmäktige i samband med rapportering för tertial 1, delårsrapport och årsredovisning.

Andelen gymnasieelever som går ut gymnasiet på tre år ska öka (BUN)

Mätning görs av antal elever som började på gymnasium i kommunal regi i kommunen för tre år sedan med examen inom tre år, inkl. IM, dividerat med antal elever som började på gymnasium i kommunal regi i kommunen för tre år sedan, inkl. IM. Elever som vid utbildningens början saknar svenskt personnummer (t ex nyanlända elever som ännu inte blivit folkbokförda) ingår ej. Från och med år 2021 exkluderas IB elever. Kolada ID: N17451 Publiceringsvecka: v50.

- Målet uppnås om andelen gymnasieelever som går ut gymnasiet på tre år ökar jämfört med 2024. Data återrapporteras till kommunfullmäktige i samband med årsredovisning

Barn- och utbildningsnämnden ska utöver ovan även i sin analys följa och kommentera:

- Gymnasieelever med examen inom 3 år, högskoleförberedande program (N17452) respektive yrkesprogram (N17453)
- Andelen elever som går vidare till högre studier eller anställning efter gymnasiet (N17524)
- Utvecklingen för SFI avseende genomströmning

Öka andelen undersköterskor (VON)

Mätning där antalet undersköterskor ställs i relation till det totala antalet undersköterskor och vårdbiträden och där kvoten ska öka

Ökad personalkontinuitet (VON)

Mäts genom medelvärdet av antal olika medarbetare som en hemtjänsttagare möter under en 14-dagarsperiod. Gäller de personer, 65 år eller äldre, som har två eller fler besök av hemtjänsten varje dag (måndag-söndag). Trygghetslarm och matleveranser räknas ej. Mätningen avser tiden 07.00- 22.00. Hemsjukvårdspersonal redovisas inte. Brukare som inte bott i det egna hemmet under hela eller delar av mätperioden exkluderas ur mätningen. Källa: Egen undersökning i kommunen och Kolada ID: U21401.

- Målet uppnås om personalkontinuiteten ökar jämfört med 2024

Öka antalet nyttjade timmar i sport- och ishallar (KFN)

Egen mätning där rullande tolv månaders data tas ut.

- Målet uppnås om antalet nyttjade timmar i sport- och ishallar ökar jämfört med 2024. Data återrapporteras till kommunfullmäktige i samband med rapportering för tertial 1, delårsrapport och årsredovisning

Effektiv och rättssäker handläggning (IFN)

Egen mätning utförs där handläggningstider tas fram.

- Målet uppnås om handläggningstiderna minskar jämfört med 2024. Data ska återrapporteras till kommunfullmäktige i samband med rapportering för tertial 1, delårsrapport och årsredovisning

Ökad nöjdhet med myndighetsutövningen (BMN)

En enkät skickas till kunder (företagare, privatpersoner m.fl.) som haft ett avslutat myndighetsärende (livsmedel, miljö, mark, serveringstillstånd eller bygglov) med kommunen.

- Målet uppnås om nöjdheten (NKI) är bättre än snittet i Sverige. Utfallet återrapporteras till kommunfullmäktige i samband med rapportering för tertial 1, delårsrapport och årsredovisning

Östhammars kommun
Stångörsgatan 10, Box 66 • 74221 Östhammar
Tel: 0173-860 00 • E-post: osthammardirekt@osthammar.se
Hemsida: www.osthammar.se • Orgnr: 212000-0290

Tertial 1 2024 - Individ- och familjenämnden

Postadress	Besöksadress/Reg.office	Telefon	Telefax	Organisationsnummer	Bankgiro
Box 66	Stångörsgatan 10	Nat 0173-860 00	Nat 0173-175 37	212000-0290	233-1361
S-742 21 Östhammar	Östhammar	Int +46 173 860 00	Int +46 173 175 37	V.A.T. No	PlusGiro
	www.osthammar.se	kommunen@osthammar.se		SE212000029001	1 31 70-6

2 (15)

Innehållsförteckning

1	Nämndens sammanfattning	3
2	Väsentliga personalförhållanden	3
3	Nämndens mål och uppdrag	6
3.1	Nämndmål	6
3.2	Nämndens uppdrag	7
4	Ekonomiskt utfall per 2024-04-30 samt helårsprognos (tkr)	9
5	Investeringsutfall och helårsprognos (tkr)	10
6	Fördjupad information från enheter och/eller verksamheter (tkr)	11
7	Nyckeltal	13
7.1	Myndighet Barn och unga	13
7.2	Myndighet Vuxen	13
7.3	Myndighet Äldre	14
7.4	Myndighet LSS	15

3 (15)

1 Nämndens sammanfattning

Personalförhållanden

Nämndmålet om en trivsam arbetsplats mäts genom sjukfrånvaro på helårsbasis. Sjukfrånvaron inom nämndens verksamhetsområde för tertial 1 2024 är 6,1 %. Utfallet står sig väl i relation till kommuntotalen.

Målet är uppnått och prognosen är att nämndmålet om bra arbetsmiljö kommer uppnås även för helåret.

Nämndens mål

Målet är uppnått och prognosen är att målet kommer att uppnås på helårsbasis avseende *Trivas och må bra på jobbet, Upplevelsen av trygghet och Nöjda kommuninvånare*

Målet om *Effektiv och rättssäker handläggning* är delvis uppnått och prognosen är att målet uppnås för helåret.

Målet är inte uppnått och prognosen är att målet inte kommer uppnås på helårsbasis avseende *God ekonomisk hushållning - budget ska följas*.

Nämndens uppdrag

Förvaltningen har getts i uppdrag att *Prioritera förebyggande, rådgivande, stödjande och behandlande insatser för barn, vuxna och äldre*. Här pågår aktivt arbete inom såväl öppenvården som Vuxenheten och Barn- och ungdomsenheten.

Ett annat givet uppdrag är *Korrekt redovisning avseende LSS-insatser*. Det pågående arbetet omfattar att identifiera kostnader och tillse att dessa hanteras korrekt i den kommunala redovisningen, vilken utgör beräkningsunderlag för LSS-utjämningen.

Ekonomiskt utfall och årsprognos

Individ- och familjenämnden uppvisar ett underskott om cirka 4,8 mnkr för årets första fyra månader. Periodens underskott motsvarar en negativ avvikelse på 1,09 % mot årsbudgeten.

Nämnden prognostiserar inte för budget i balans för helåret 2024.

2 Väsentliga personalförhållanden

I kommunens omorganisation från fyra sektorer till sju kontor som trädde i kraft i årsskiftet skedde en förflyttning av Enheten för Integration och Arbete (EIA, tidigare Arbetsmarknadsenheten) från dåvarande sektor Bildning till verksamhetsområde Myndighet inom Omsorgskontoret och Individ- och Familjenämnden. Sjukstatistiken har i och med detta ökat då EIA är en medarbetargrupp men generellt högre sjukfrånvaro.

Individ- och familjenämndens utfall vid tertial 1-rapportering 2024 är 6,1% vilket går att jämföra med utfallet för 2023 (5,5%) när EIA inte räknades med i nämndens

4 (15)

statistik. Utfallet för sjukfrånvaro inom Individ- och familjenämnden står sig väl i relation till kommuntotalens siffra på 7,6%.

Under tertial 1 så har nämnden haft fortsatta utmaningar i sin kompetensförsökning. Det är brist på socionomer vilket resulterat i att vi har flertalet konsulter inne i verksamheten. Även chefsförsörjningen har varit utmanande och nämnden har haft vakanta tjänster under våren som bemannamats med tillförordnade chefer och konsulter.

Sjuktal

Nämnd	2022	2023	April 2023 - Mars 2024
Barn- och utbildning	7,2	6,6	6,6
- kvinna	7,4	6,8	6,8
- man	5,5	5,9	5,5
Bygg och miljö	3,2	6	6,3
- kvinna	5,5	8,2	7,9
- man	1,5	4,4	5
Individ- och familj	-	5,5	6,1
- kvinna	-	5,8	6,5
- man	-	3,7	3,8
Kommunstyrelsen	6,7	5,7	5,7
- kvinna	8,2	6,5	6,4
- man	3,7	3,8	4,1
Kultur- och fritid	6,9	7,1	9,2
- kvinna	6,3	7	8,9
- man	8,1	7,2	9,7
Vård- och omsorg	-	8,5	8,6
- kvinna	-	9,2	9,4
- man	-	5,6	5,3
Östhammars kommun	8,1	7,5	7,6
- kvinna	8,7	8	8,1
- man	5,5	5,6	5,6

6 (15)

3 Nämndens mål och uppdrag

3.1 Nämndmål

3.1.1 Verksamhetsmål med betydelse för god ekonomisk hushållning

3.1.1.1 Budgetföljsamhet

Nämndmålet är inte uppnått och prognosen är att målet inte uppnås för helåret.

Med en budgetavvikelse på 1,09 % bedöms målet inte uppnått då budgetföljsamhet uppnås vid en maximal budgetavvikelse om +/- 1 %.

Periodens resultat behandlas närmare under rubrikerna Ekonomiskt utfall och årsprognos (4), Investeringsutfall (5) och Fördjupad information från enheter och/eller verksamheter (6).

3.1.1.2 Trivas och må bra på jobbet

Nämndmålet är uppnått och prognosen är att målet nås för helåret.

Upplevelsen av en bra arbetsmiljö kommer att mätas under hösten 2024 och kan då jämföras med föregående års resultat, för att mäta progression. Mätmetoden är OSA-enkät (organisatorisk och social arbetsmiljö). Arbetet med att förbättra arbetsmiljö pågår löpande och kontinuerligt under året i form av t.ex. årlig uppföljning av systematiskt arbetsmiljö, riskbedömningar löpande och inför förändringar samt vid arbetsplatsträffar (APT) där arbetsmiljön kan diskuteras.

Samtliga enheter inom nämndens verksamhetsområde har planerat och genomfört aktiviteter utifrån 2023 års OSA-enkät, i syfte att förstärka upplevelsen av trivsel och att må bra på jobbet.

Måluppfyllelsen för tertiäl 1 baseras på planerat- och pågående arbete utifrån verksamhetens delmål och enheternas aktiviteter.

Måluppfyllelse för målet på helårsbasis kommer primärt att baseras på utfall av OSA-enkät men även delmålsutfall, genomförda aktiviteter samt övrig kvalitativ bedömning.

3.1.2 Övriga nämndmål

3.1.2.1 Upplevelsen av trygghet

Nämndmålet är uppnått och prognosen är att målet nås för helåret.

Verksamhetsområdets enheter har planerade och pågående aktiviteter kopplade till målet. De handlar bland annat om uppdatering och implementering av nya riktlinjer för handläggning, följsamhet till styrdokument och rekrytering.

Bland annat följer man kammarrättsdomar och socialstyrelsens allmänna råd, vilka kontinuerligt går igenom i samband med enhetsmöten. Inom enheten Äldre och LSS har

7 (15)

domar en punkt på sektionsmöte för genomgång. Särskilt svåra ärenden hanteras i samarbete med kommunjurist, för att säkerställa korrekt hantering i juridiskt komplexa frågor.

Barn- och ungdomsenheten har lagt ner ett stort arbete på rekrytering under årets första månader, i syfte att ha korrekt bemanning och fasa ut behovet av konsulter, för kontinuitet i medarbetargruppen.

3.1.2.2 Nöjda kommuninvånare

Nämndmålet är uppnått och prognosen är att målet nås för helåret.

Samtliga enheter har planerade aktiviteter i målets riktning. Samtliga är pågående. Bland aktiviteterna kan nämnas öppenvårdens aktiva arbete med följsamhet till upprättad kompetensförsörjningsplan och Barn och ungas omfattande och långsiktiga arbete i form av en serie workshops utifrån Partnering of Safety. Här har alla medarbetare genomgått utbildningen vid tiden för upprättande av tertial 1-rapport, men det är viktigt att ha en utbildningsplan för att säkra motsvarande kompetens vid nyanställning.

3.1.2.3 Effektiv och rättssäker handläggning

Målet är delvis uppnått och prognosen är att målet uppnås för helåret.

Aktivt arbete i målets riktning pågår inom samtliga berörda enheter. Inom äldre och LSS-området håller man handläggningstiderna med god marginal. Inom barn och ungdomsenheten har fokus under tertial 1 legat på ökad utredningskvalitet och förtroendestärkande förhållningssätt i relationen till barn och familjer. Vuxenenheten beskriver bland annat att de arbetar med kompetenshöjande insatser i medarbetargruppen och arbete med klarspråk i samtliga kanaler, i syfte att den enskilde på ett enkelt sätt ska kunna ta del av sina uppgifter, vilket också bidrar till rättssäkerheten.

Nämndens uppdrag

3.1.3 Korrekt redovisning avseende LSS-insatser

Uppdraget är pågående.

En arbetsgrupp bestående av enhetschefer för LSS-bostäder, enhetschef myndighet LSS, ekonom och verksamhetschef LSS har satts samman. Syftet är att gemensamt identifiera kostnader och tillse att dessa hanteras korrekt i den kommunala redovisningen, vilken utgör beräkningsunderlag för LSS-utjämningen.

I maj får Individ- och familjenämnden en utbildning/introduktion till LSS-utjämningen för att öka sin kunskap inom området.

Arbete i uppdragets riktning fortgår under året.

8 (15)

3.1.4 Prioritera förebyggande, rådgivande, stödjande och behandlande insatser för barn, vuxna och äldre

Uppdraget är pågående.

Förvaltningen har fått i uppdrag att prioritera förebyggande, rådgivande, stödjande och behandlande insatser för barn, vuxna och äldre. Inom området pågår en mängd insatser.

Öppenvården erbjuder två COPE föräldrautbildningar varje termin. De riktar sig till föräldrar med barn mellan 3 och 12 år samt föräldrar till tonåringar. De deltar också på föräldramöten som skolan, BVC och MVC anordnar, för att informera om Öppenvårdens serviceingång,

En fältsamordnare är tillsatt på 50 % för perioden 1 april - 31 december.

Fältsamordnaren har redan påbörjat ett nätverksarbete för Trygga vuxna, där syftet är att utöka antalet vuxna som rör sig ute på helger och kvällar. Planering inför så kallade riskhelger, som skolavslutning och båtveckan har stort fokus.

Samverkan mellan skolan och socialtjänsten fortgår med skolsociala team och Tillsammansdagar.

Budget och skuld finns sedan årsskiftet 2023/2024 kontinuerligt tillgängliga på kommunens bibliotek, i syfte att sänka tröskeln för att söka hjälp och stöd.

Arbete i uppdragets riktning fortgår under året.

4 Ekonomiskt utfall per 2024-04-30 samt helårsprognos (tkr)

Individ- och familjenämnden uppvisar ett underskott om cirka 4,8 mnkr för årets första fyra månader. Periodens underskott motsvarar en negativ avvikelse på 1,09 % mot årsbudgeten.

Avvikelsen för perioden förklaras främst av kostnader för inhyrda konsulter hos Enhet Barn och Ungdom, ännu ej erhållna interna ersättningar till Enheten för Integration och arbete (EIA) samt högre kostnader än budgeterat i form av utbetald ersättning från Enheten för Äldre och Bistånd till en av den egna regins hemtjänstgrupper.

Det prognostiserade underskottet på helår om cirka 9,5 mnkr bedöms uppstå främst på grund av de befarade underskotten hos Enhet Barn och Ungdom samt Enheten för Äldre och Bistånd.

Fördjupad information finns under avsnitt 6.

Nämnd	Funktion/enhet	Budget ack april	Utfall ack april	Avvikelse period jan - apr	Budget 2024	Prognos 2024	Avvikelse helår
Individ- och familjenämnden	Omsorgskontoret	- 145 326	- 150 100	- 4 774	- 437 365	- 446 815	- 9 449

10 (15)

5 Investeringsutfall och helårsprognos (tkr)

Individ- och familjenämnden har inte tilldelats någon investeringsbudget för räkenskapsåret 2024. Omsorgskontorets investeringsbudget om 2,3 mnkr är tilldelad Vård- och omsorgsnämnden.

6 Fördjupad information från enheter och/eller verksamheter (tkr)

Funktion	Enhet	Budget ack april	Utfall ack april	Avvikelse period jan - apr	Budget 2024	Prognos 2024	Avvikelse helår
Myndighet omsorg	Stab	- 1 043	- 417	+ 626	- 3 197	- 2 744	+ 453
	Enheten Öppenvård	- 3 628	- 2 989	+ 640	- 11 395	- 11 029	+ 366
	Enheten Barn och Ungdom	- 11 790	- 17 167	- 5 377	- 35 386	- 42 617	- 7 231
	Enheten Vuxen	- 5 953	- 6 126	- 172	- 17 548	- 17 386	+ 163
	Bostadsanpassning	- 1 278	- 736	+ 542	- 3 856	- 3 791	+ 65
	Enheten för Äldre och Bistånd	- 42 556	- 43 836	- 1 280	- 204 324	- 207 751	- 3 427
	Enheten för Funktionsnedsättning	- 76 721	- 75 030	+ 1 691	- 154 131	- 154 050	+ 81
	Enheten för Integration och arbete	- 1 998	- 3 491	- 1 493	- 6 448	- 6 367	+ 81
	Nämnd och politik	- 360	- 309	+ 51	- 1 080	- 1 080	0
Summa		- 145 326	- 150 100	- 4 774	- 437 365	- 446 815	- 9 449

12 (15)

Individ- och familjenämndens negativa avvikelse för de fyra första månaderna kan i stort förklaras av poster hos Enheten Barn och Ungdom, Enheten Äldre och Bistånd samt Enheten för Integration och arbete. Resterande enheter har mindre avvikelser eller en något större positiv avvikelse.

Gemensamt för de enheterna med mindre avvikelser är att överskott uppstår i personalkostnader på grund av vakanta tjänster, sjukfrånvaro eller annan frånvaro hos personalen. Flera av enheterna kommer på helår att få mer intäkter än vad som har budgeterats för. Exempelvis kommer nämnden att få ta del av statsbidrag för införandet av den nya Socialtjänstlagen av vilket totalt 570 tkr har fördelats i prognosen till några av Individ- och familjenämndens enheter. För samtliga av enheterna med mindre avvikelser är en helårsprognos lagd i nivå med budget eller en anings positiv.

Enheten för Funktionsnedsättning har en större positiv avvikelse för perioden. Den positiva avvikelsen kan förklaras av att kostnaden för Daglig verksamhet i egen regi, som hör till april, har hamnat i maj månad i räkenskaperna. Helårsprognosen är lagd i linje med att den tilldelade budgeten kommer att förbrukas, med en liten positiv avvikelse motsvarande enhetens del av ovan nämnda statsbidrag för införandet av den nya Socialtjänstlagen.

Enheten för Integration och arbete har till och med april ett underskott om cirka 1,5 mnkr. Underskottet förklaras i helhet av ännu ej fakturerade ersättningar för interna tjänster. Prognos på helår är att enheten kommer att hålla sin budget, dock med en liten positiv avvikelse motsvarande det statsbidrag som enheten kommer erhålla för införandet av nya Socialtjänstlagen.

Enheten för Äldre och Bistånd har under årets första fyra månader en negativ avvikelse om ca 1,3 mnkr mot periodens budget. Underskottet består främst av att enheten betalat ut ersättning för fler utförda timmar än budgeterat till den egna regins nya hemtjänstgrupp Östhammar Norra. Prognostiserat utfall på helår för enheten är lagd till cirka – 3,4 mnkr givet antagandet att hemtjänstgruppen fortsätter utföra timmar i samma nivå under resten av året.

Periodens största avvikelse finns i Enheten Barn och Ungdom. Avvikelsen består i stort av kostnader för inhyrda konsulter och externa HVB-placeringar som har ökat till antalet under årets början. Enheten arbetar för att fasa ut de inhyrda konsulterna och ersätta med ordinarie personal. Med antagande om ett nedtrappande stöd i verksamheten av inhyrda konsulter till efter sommaren uppskattas årsutfallet resultera i en negativ avvikelse mot budgeten med cirka 7 mnkr.

13 (15)

7 Nyckeltal

7.1 Myndighet Barn och unga

7.1.1 Utredningstid >4 månader

Nyckeltal	Utfall T1 2022	Utfall T2 2022	Utfall T3 2022	Utfall T1 2023	Utfall T2 2023	Utfall T3 2023	Utfall T1 2024
Utredningstid >4 mån	3	2	8	6	14	18	23

6 ärende har endast överstigit 4 månadersgränsen med 6-8 dagar.

7.1.2 Antal placeringar vid tertialets slut:

Nyckeltal	Utfall T1 2022	Utfall T2 2022	Utfall T3 2022	Utfall T1 2023	Utfall T2 2023	Utfall T3 2023	Utfall T1 2024
Familjehemsplaceringar	8	6	9	11	9	11	10
Konsulentstödda familjehemsplaceringar	9	8	13	14	7	10	9
HVB-placeringar	3	3	4	2	3	5	8
Stödboendeplaceringar	2	1	0	2	2	2	3

7.1.3 Snittkostnad per vård dygn

Nyckeltal	Utfall T1 2022	Utfall T2 2022	Utfall T3 2022	Utfall T1 2023	Utfall T2 2023	Utfall T3 2023	Utfall T1 2024
Familjehemskostnad	640	516	530	595	607	552	548
Konsulentstödda familjehemskostnad	2 155	2 099	2 369	2 148	2 182	2 147	2 197
HVB-kostnad	5 601	6 123	6 280	5 810	5 810	5 906	5 636
Stödboendekostnad	2 023	2 395	0	2 170	2 170	1 850	1 850

7.2 Myndighet Vuxen

7.2.1 Antal placeringar

Nyckeltal	Utfall T1 2022	Utfall T2 2022	Utfall T3 2022	Utfall T1 2023	Terti al 2, 2022	Utfall T3 2023	Utfall T1 2024
Institutionsvård/Missbruk	5	4	2	3	3	2	6

14 (15)

Nyckeltal	Utfall T1 2022	Utfall T2 2022	Utfall T3 2022	Utfall T1 2023	Terti al 2, 2022	Utfall T3 2023	Utfall T1 2024
-Snittkostnad per dygn, missbruk	1 968	1 997	2 120	2 179	3 010	2 900	2 501
Institutionsvård/Psykiatri	2	3	3	3	4	0	4
-Snittkostnad per dygn, psykiatri	1 898	2 032	2 232	2 232	2 355		1 656
Familjehem (vuxen)	0	0	0	0		0	0
-Snittkostnad per dygn, familjehem	0	0	0	0			

7.2.2 Övriga nyckeltal

Nyckeltal	Utfall T1 2022	Utfall T2 2022	Utfall T3 2022	Utfall T1 2023	Utfall T2 2023	Utfall T3 2023	Utfall T1 2024
Antal hushåll med ekonomiskt bistånd	99	113	93	119	87	106	99
-Snitt utbetalt per hushåll under tertialet	22 96 8	18 16 3	21 03 4	16 57 6	22 50 0	16 78 3	21 08 0
Antal personer med Boendestöd	66	65	72	72	78	81	79

7.3 Myndighet Äldre

7.3.1 Nyckeltal Äldre

Nyckeltal	Utfall T1 2022	Utfall T2 2022	Utfall T3 2022	Utfall T1 2023	Utfall T2 2023	Utfall T3 2023	Utfall T1 2024
Antal personer i ordinärt boende med hemtjänstbeslut	804	804	784	797	803	656	647
Beviljad tid hemtjänst, tot.	69 69 4	72 44 4	71 23 9	73 27 5	75 55 4	78 62 5	77 68 7
Utförd tid hemtjänst, tot.	67 13 3	64 69 3	63 83 3	65 19 0	71 78 0	75 62 6	77 99 6
Beläggningsgrad SÄBO, tertialets slut (%)	95%	95%	95%	94%	98%	98%	97,5%
Väntetid SÄBO, dagar	18	19	19	19	27	40	23

15 (15)

7.4 Myndighet LSS

7.4.1 Nyckeltal LSS

Nyckeltal	Utfall T1 2022	Utfall T2 2022	Utfall T3 2022	Utfall T1 2023	Utfall T2 2023	Utfall T3 2023	Utfall T1 2024
Beläggningsgrad i procent, LSS-boende, vid tertialets slut	131	120	122	117	118	115	139
Daglig verksamhet, antal brukare	111	109	112	105	112	111	107
-Egen regi	98	95	97	93	101	100	100
-Lagen om valfrihetssystem (LOV)	13	14	15	12	11	11	7

7.4.2 Personlig assistans LSS

Nyckeltal	Utfall T1 2022	Utfall T2 2022	Utfall T3 2022	Utfall T1 2023	Utfall T2 2023	Utfall T3 2023	Utfall T1 2024
-personer	9	9	9	11	11	11	9
-timmar	11 02 3	10 64 8	9 656	11 13 0	12 32 5	12 87 2	11 54 8

7.4.3 Personlig assistans Socialförsäkringsbalken

Nyckeltal	Utfall T1 2022	Utfall T2 2022	Utfall T3 2022	Utfall T1 2023	Utfall T2 2023	Utfall T3 2023	Utfall T1 2024
Antal ärenden vid tertialets slut	21	19	19	19	20	22	20
-varav utförs av egen regi	9	7	7	7	7	9	7

LSS-utjämnning

Östhammars Kommun

Frida Jansson & Karolina Rankka

ÖSTHAMMARS
KOMMUN
- EN DEL AV ROSLAGEN

Bakgrund

- Sedan 2004 finns ett nationellt kostnadsutjämningsystem för kommunernas LSS-kostnader.
- Syftet med införandet av systemet var att utjämna de stora kostnadsskillnaderna mellan kommunerna och ge likvärdiga ekonomiska förutsättningar att bedriva verksamhet enligt LSS.
- En kommun med tyngre strukturella förutsättningar än genomsnittet erhåller ett bidrag. Det omvända gäller för kommuner med ett lättare strukturellt läge.
- Kommunen erhåller inte automatiskt ekonomisk kompensation genom att öka antalet insatser. Endast när utvecklingen är **starkare än genomsnittet** i riket kan kommunen tillgodoräkna sig resurser i LSS-utjämningsystemet.

Utjämnningen bygger på ett Personalkostnadsindex

- Utjämningsystemet baseras på en **grundläggande standardkostnad**

Standardkostnaden beräknas utifrån:

- Antal LSS-insatser i kommunen 1 oktober (enligt Socialstyrelsens statistik),
- Antal assistansersättningsbeslut i kommunen (enligt Försäkringskassans statistik),
- Kommunens ersättning till Försäkringskassan, och
- Riksgenomsnittliga kostnader (enligt räkenskapssammandraget, RS).

- Stora skillnader i kostnaderna

- De statliga utredningar som utrett kostnadsskillnaderna mellan kommunerna konstaterar att kostnadsskillnaderna inom LSS kan vara mycket stora på individnivå.
- En kommun med många personer med stora vårdbehov och följaktligen höga **kostnader** kompenseras inte i tillräcklig omfattning.
- För att spegla dessa skillnader används ett så kallat **personalkostnadsindex**, ett vårdtyngdsmått, för att kommunens kostnader ska kunna jämföras.
- Måttet räknas med som en del i kommunernas standardkostnad.

ÖSTHAMMARS
KOMMUN
– EN DEL AV ROSLAGEN

Östhammar kommuns

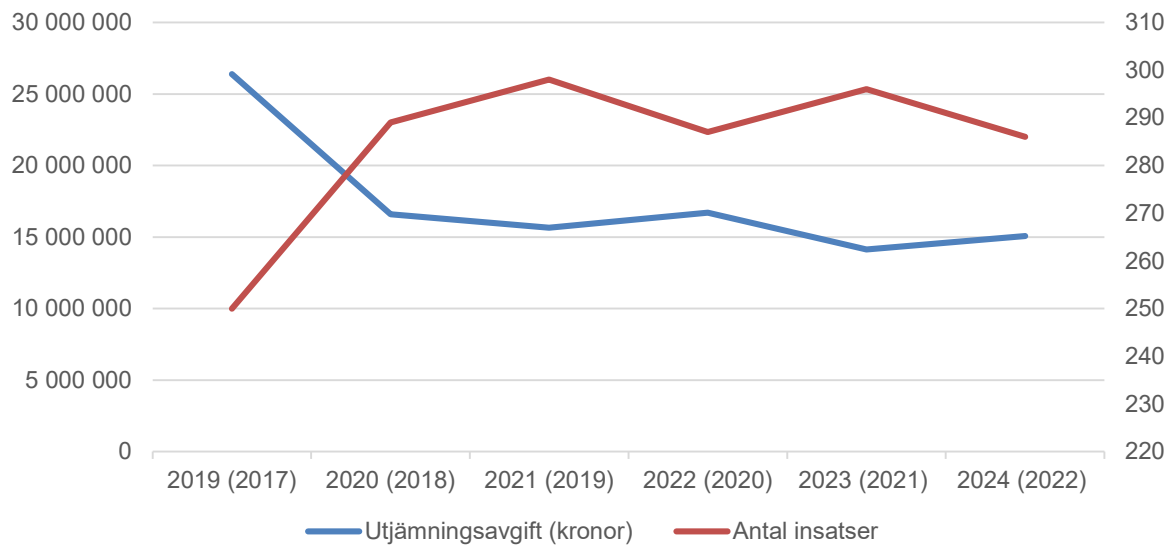
Utfall i LSS-utjämnningen

Beräkning:

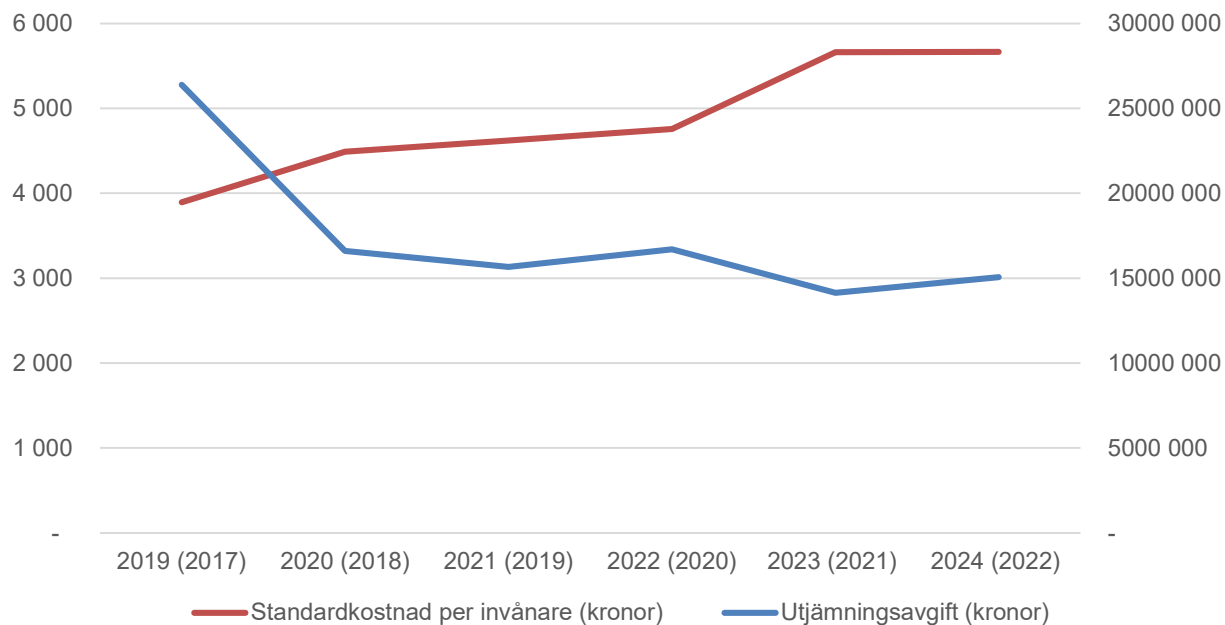
1. Beräkning av kommunens grundläggande standardkostnad (inkl. personalkostnadsindex)
2. Jämförelse mot riksmedelvärde
3. Slutlig beräkning för att fastställa utjämningsbidrag/avgift (Differens x Antal invånare)

Östhammars kommun						
	2019 (2017)	2020 (2018)	2021 (2019)	2022 (2020)	2023 (2021)	2024 (2022)
Standardkostnad per invånare	3 893	4 490	4 621	4 759	5 664	5 667
Riksmedelvärde per invånare	5 091	5 238	5 326	5 507	6 297	6 346
Differens mot riksmedelvärde (Bidrag+)/avgift(-) per invånare	-1 198	-748	-705	-748	-633	-679
Invånare	22 022	22 202	22 212	22 344	22 320	22 171
Utjämningsavgift (-) / -bidrag (+)	- 26 385 390	- 16 599 159	- 15 661 914	- 16 708 499	- 14 131 049	- 15 062 759

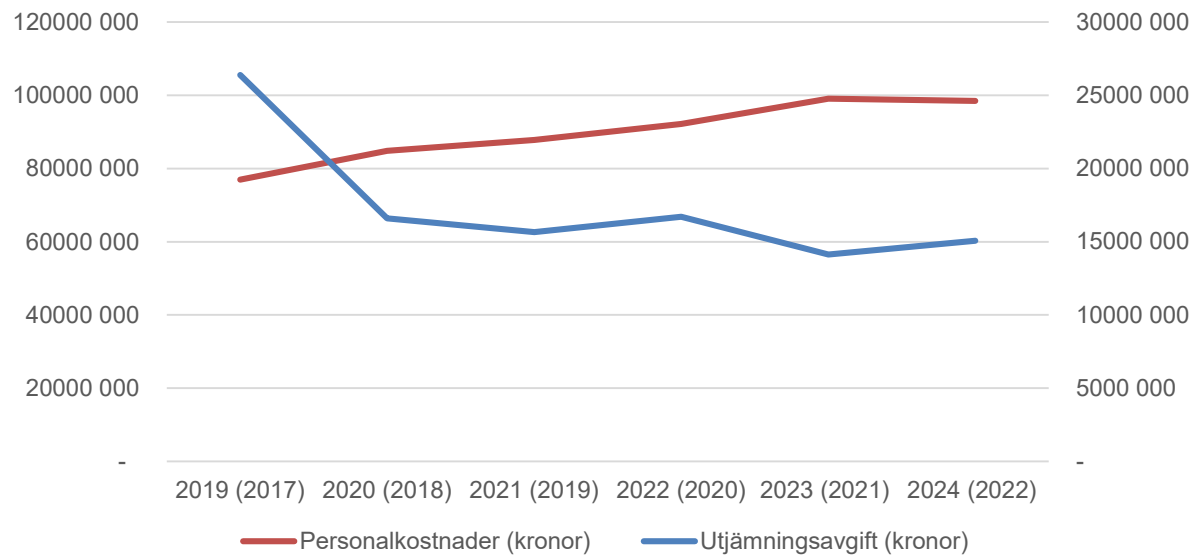
Antal insatser och utjämningsavgiften

Standardkostnad och utjämningsavgift

Personalkostnader och utjämningsavgiften

Det gäller att ha koll på följande faktorer

- Kostnaderna belastar "rätt" verksamhet
 - SoL-verksamheter (Hemtjänst/nattpatrull/SÄBO/Psyk) utför LSS-insatser
 - Fördelningsnycklar
 - o Sjukvård- / rehabinsatser till LSS-verksamheten
 - o Kostnader för övergripande verksamheten inom Omsorgskontoret
 - o Annan förvaltning (exempelvis Utbildningskontoret) utför LSS-insatser
 - o Övergripande verksamhetskostnader för hela kommunen (SCB-nyckel eller kommunnyckel) exempelvis ekonomi, HR
- Internhandel
 - Kan medföra att den faktiska kostnaden enbart får ett värde på 85 %
 - Felaktigt pris per timme, den verkliga prislappen ska gälla (inkl. ställtid, lokal och OH)
- Verkställda insatser i systemet

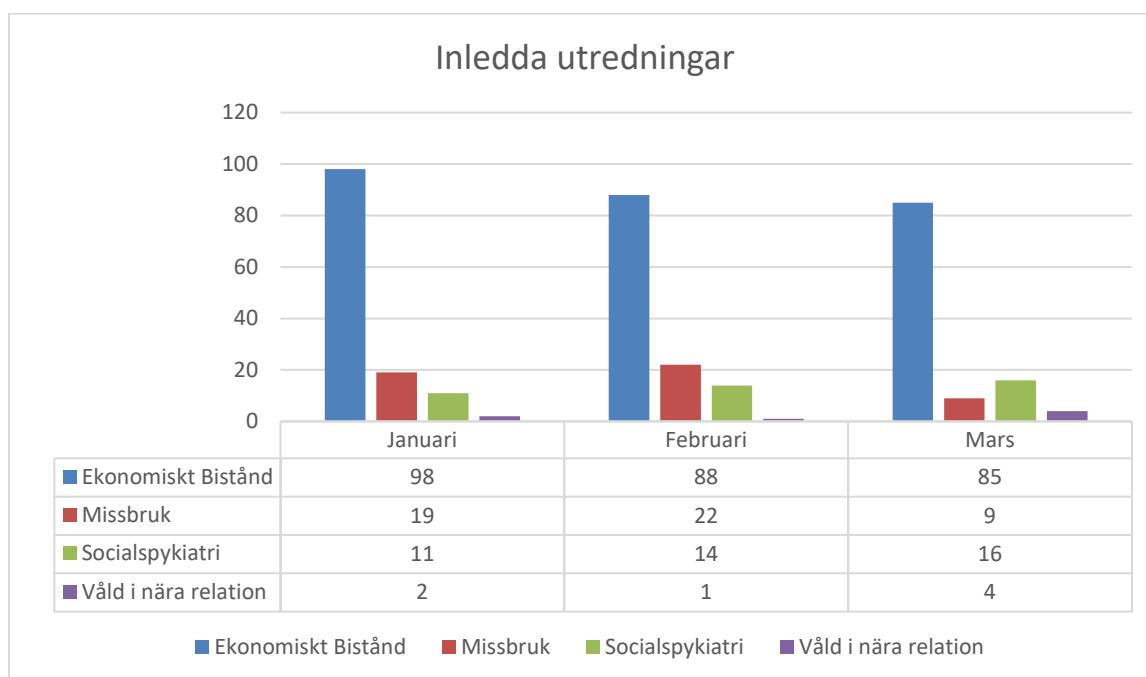
Ärendestatistik - omsorg myndighet

Omsorgskontoret, mars 2024

Innehållsförteckning

1	Ärendestatistik mars 2024 Vuxen.....	3
1.1	Försörjningshinder och totalt utbetalt försörjningsstöd.....	4
2	Ärendestatistik mars 2024 Barn och unga.....	5
3	Ärendestatistik mars 2024 Familjerätt	6
4	Ärendestatistik mars 2024 Äldre och LSS	7
4.1	Ledtider.....	8
4.2	Särskilt boende kö och tillgänglighet	10

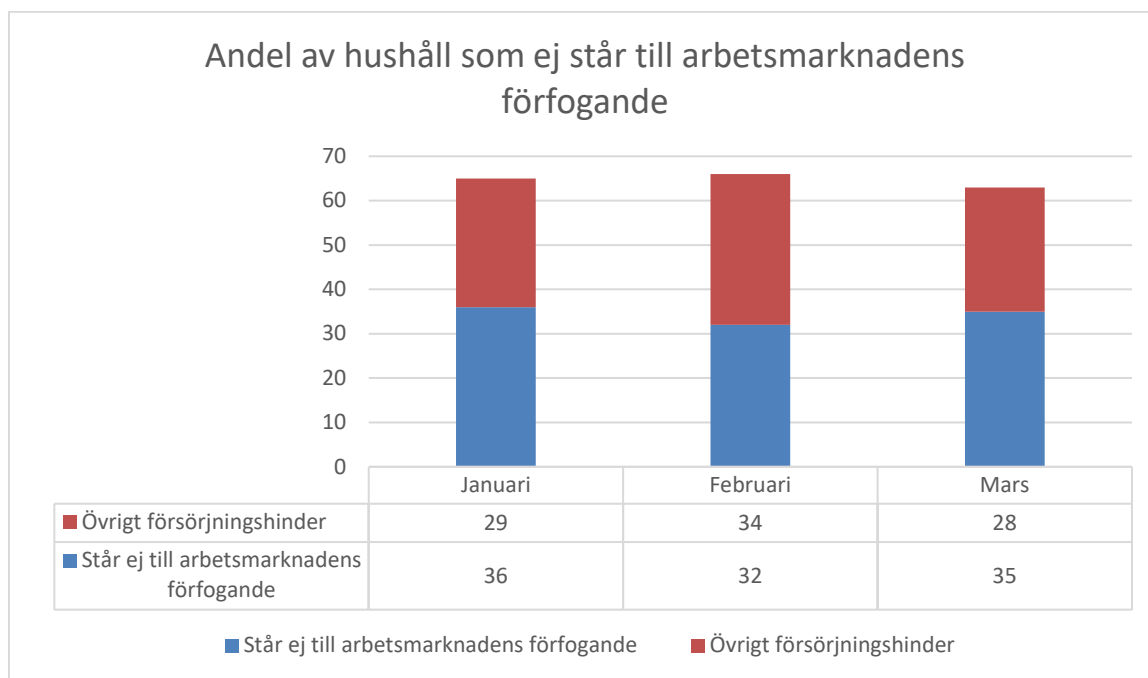
1 Ärendestatistik mars 2024 Vuxen

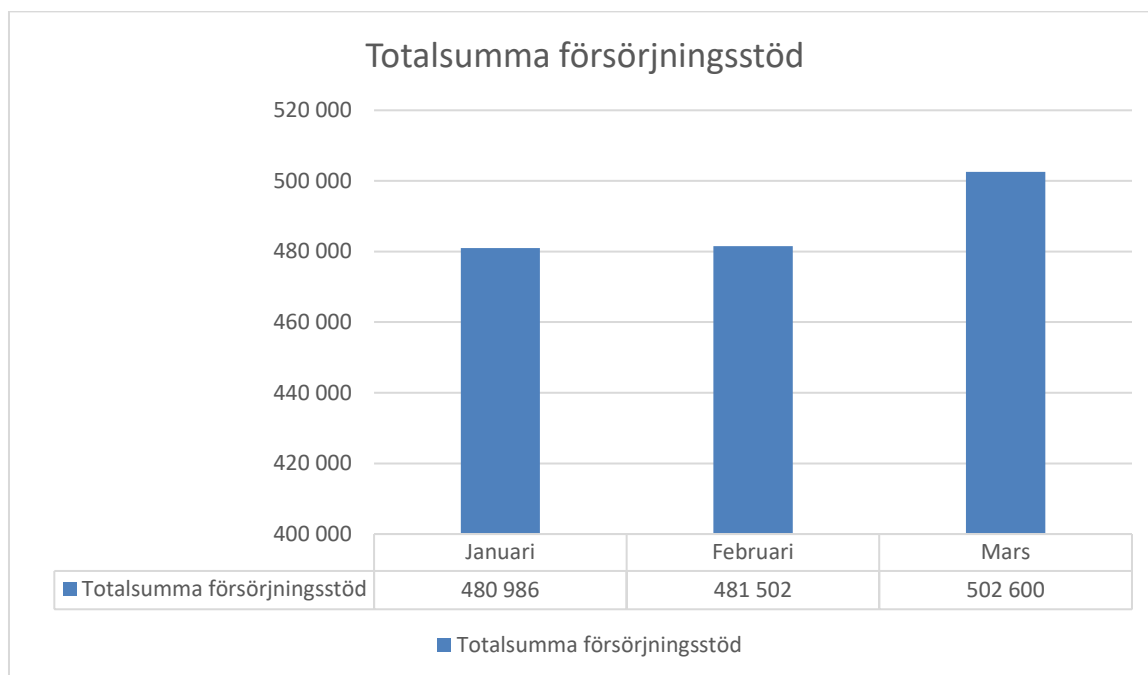
Antalet inledda utredningar på ekonomiskt bistånd ligger inom det normala variationsspannet och innehåller både antalet nybesök under perioden samt återansökningar.

Antalet inledda utredningar för missbruk har gått ner något denna månad. Däremot en ökning gällande våld i nära relation. Socialpsykiatri visar ingen ovanlig variation.

1.1 Försörjningshinder och totalt utbetalt försörjningsstöd

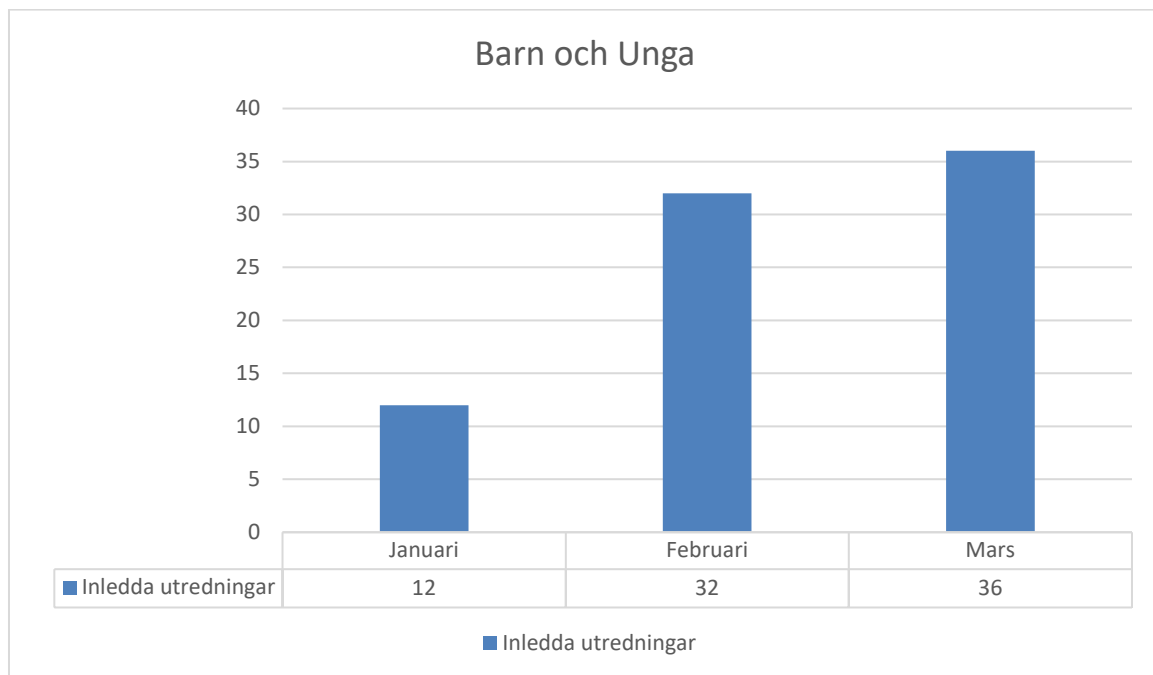

Anledningen till försörjningsstödsberoende uppvisar inga större förändringar under perioden där andelen sjukskrivna med låg sjukpenning/utan sjukpenning ligger runt 36 %.

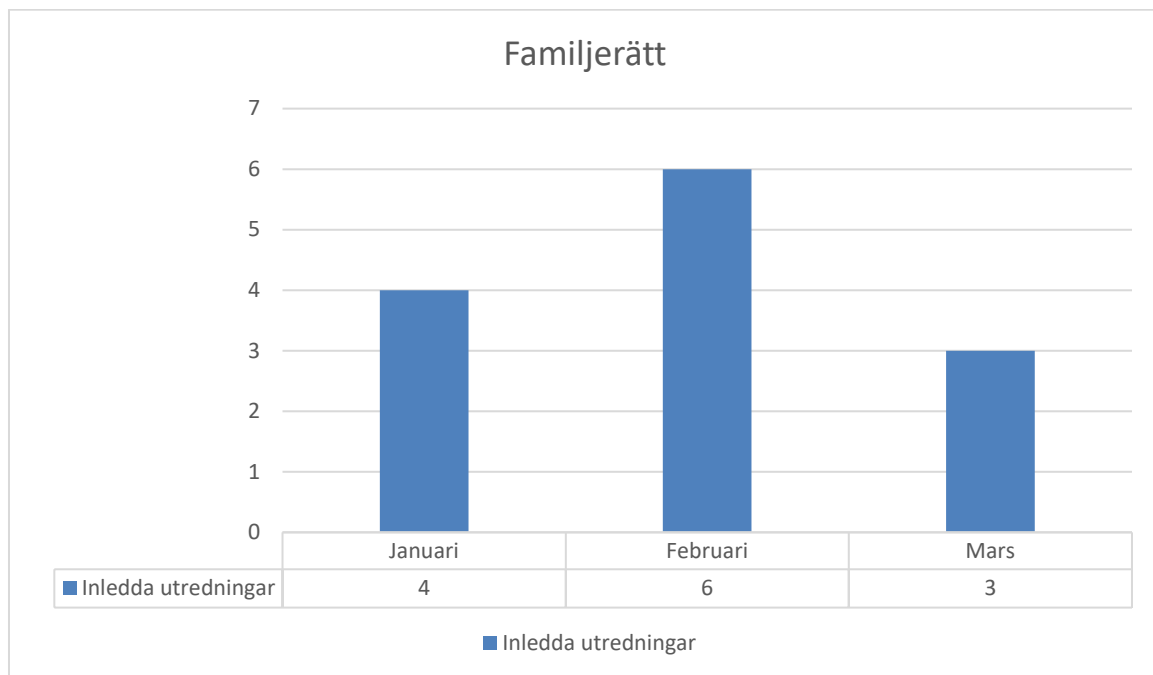
Perioden uppvisar inga större förändringar summan utbetalat ekonomiskt bistånd.

2 Ärendestatistik mars 2024 Barn och unga

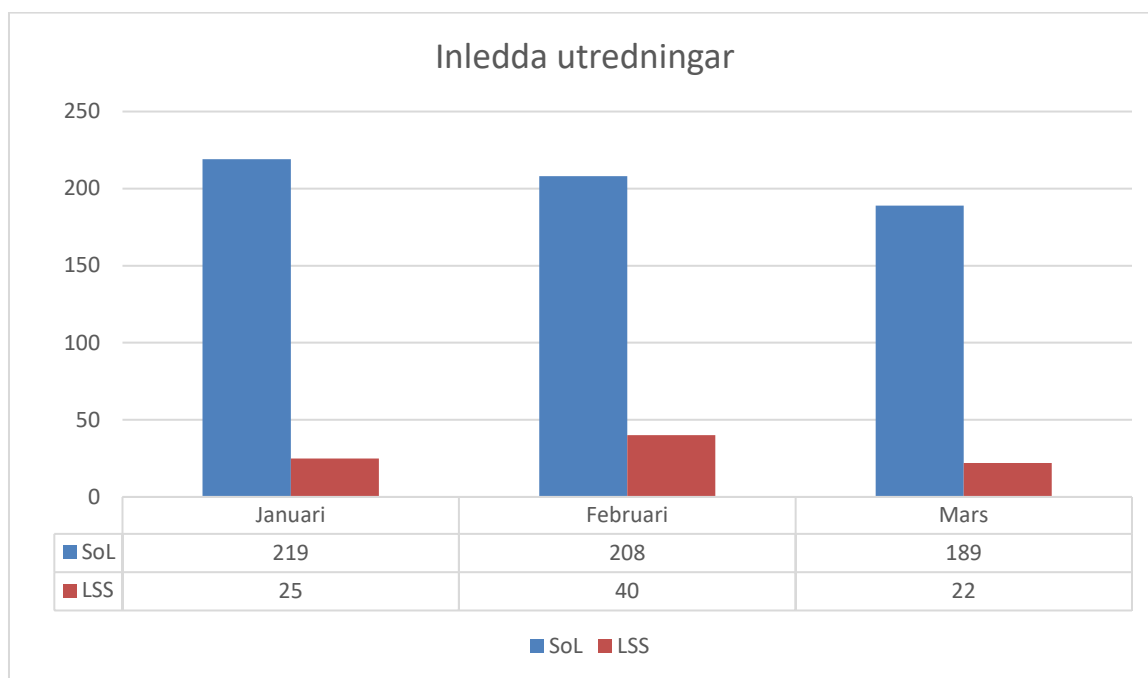
Ökningen i antalet inkomna initieringar följer tidigare års statistik. Antalet inledda utredningar ökar vanligtvis i takt med skolterminens gång, och inget anmärkningsvärt noteras under första kvartalet 2024.

3 Ärendestatistik mars 2024 Familjerätt

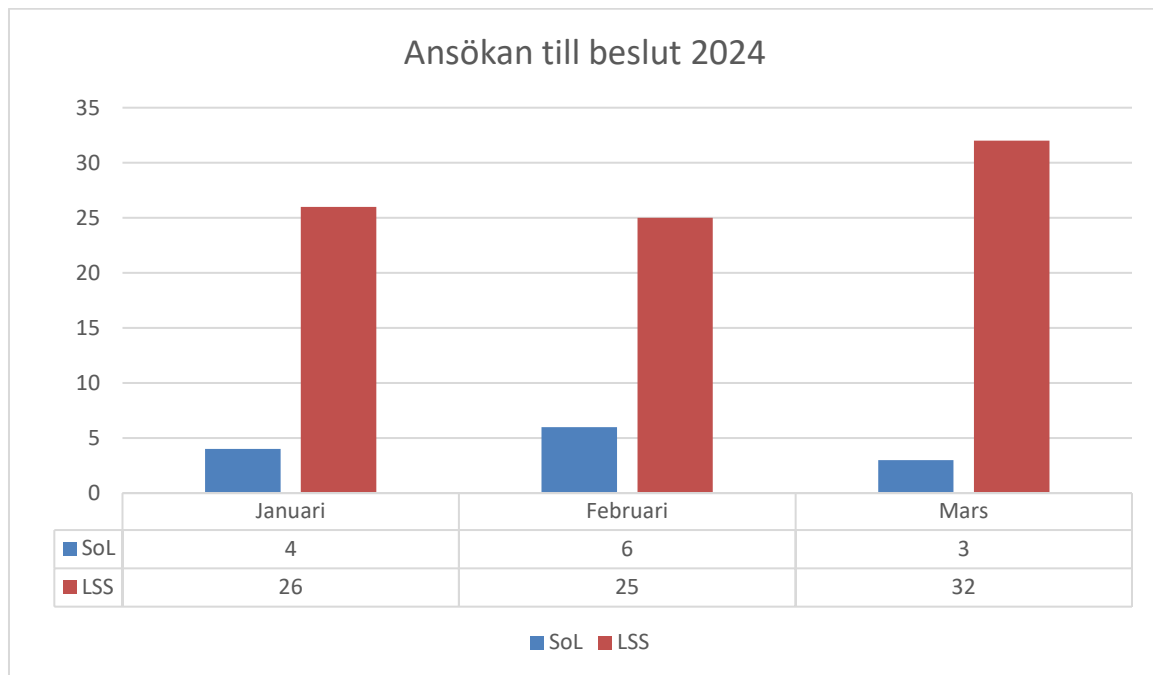
Inget avvikande för rapporterad period.

4 Ärendestatistik mars 2024 Äldre och LSS

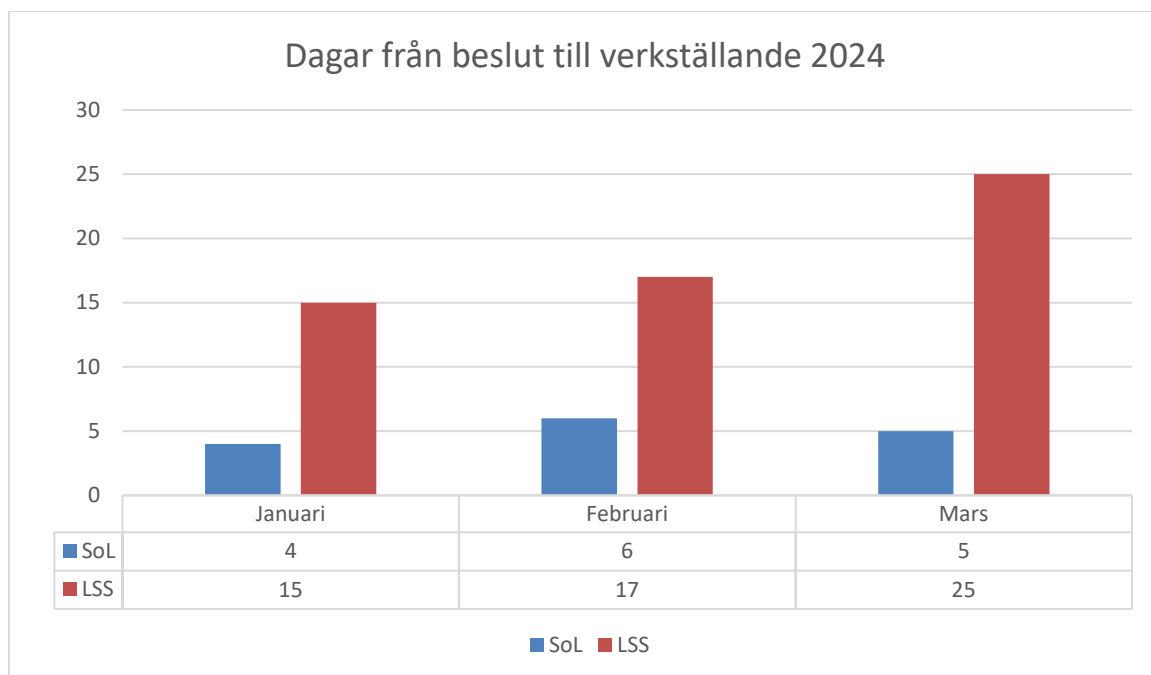

- Inledda utredningar enligt socialtjänstlagen (SoL) avser både nyprövningar och nya ansökningar för personer i hemmet och som skrivs ut från vården. Antalet håller sig inom normalkurvan. Antalet inledda utredningar har minskat under perioden. Detta ses som normalt då antalet ansökningar och sedan inledda utredningar ofta ökar i samband med jul och nyår.
- Inledda utredningar enligt Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) avser både nyprövningar och nya ansökningar. Februari har ett ökat antal på grund av sjuklöner personlig assistans, därför det höga antalet initieringar.

4.1 Ledtider

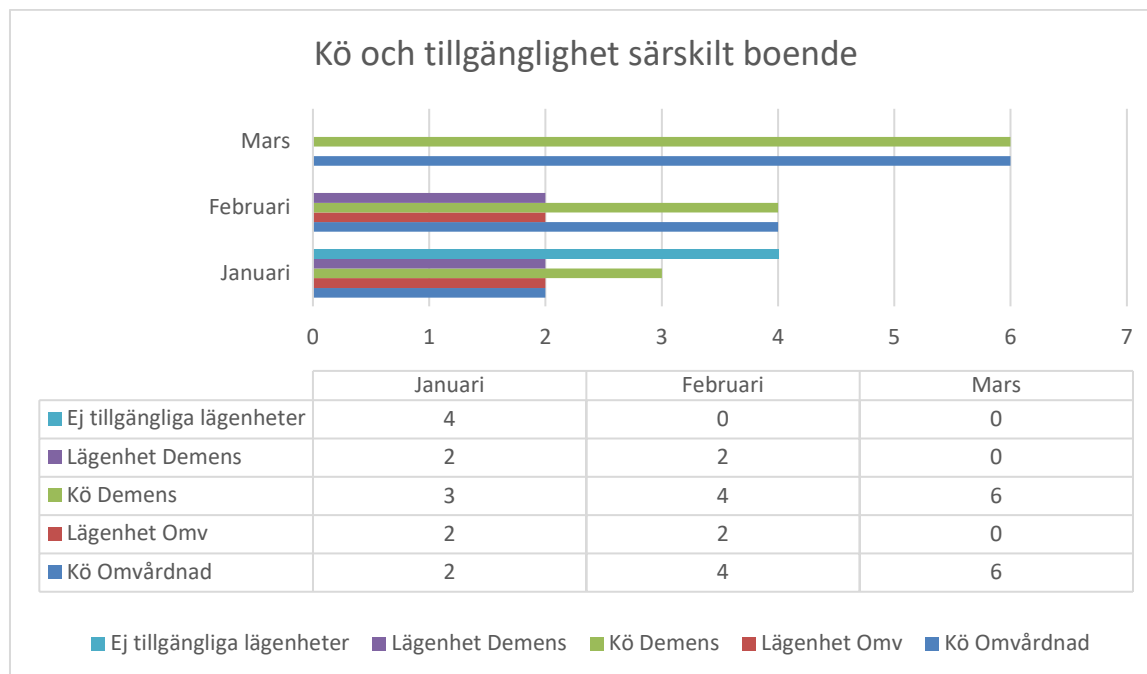
- En snabb handläggningstid inom SoL, kan variera beroende på vilka insatser som utreds.
- En skyndsam handläggningstid inom LSS då ansökningar som regel är i behov av att kompletteras med underlag som t.ex. styrker personkrets eller fysisk funktionsnedsättning.

- Rutiner gällande tid för verkställighet av beslut enligt SoL varierar beroende på vilken insats som är beviljad t.ex. hemtjänst ska verkställas inom 24 timmar, särskilt boende ska verkställas skyndsamt men inom 3 månader. Enheten anser att detta är en rimlig tid för verkställande.
- Alla insatser beviljade enligt LSS ska verkställas skyndsamt men inom 3 månader. Verktällighetstiden varierar beroende av om personal behöver rekryteras (t.ex. kontaktperson) eller om det är insatser med befintlig personal (t.ex. daglig verksamhet). Enheten anser att detta är en rimlig tid för verkställande.
- Myndighet kan inte påverka tiden från beslut till verkställighet mer än att påtala behov.
- I de fall beslut inte är verkställda inom 3 månader rapporteras detta till Inspektionen för vård och omsorg och kan medföra att myndighet måste betala vite.

4.2 Särskilt boende kö och tillgänglighet

Värden mäts av den sista vardagen i varje månad. Inom denna statistik kan det skilja sig stort från dag till dag, därför är sista vardagen i månaden satt för att läsa av statistik.

- När det inte finns tillgängliga lägenheter så kan anledning till detta vara att lägenheten ska städas efter tidigare hyresgäst innan den kan erbjudas till person i kö. Uppsägningstiden för lägenheten är innevarande- och nästkommande månad. Är städningen klar under uppsägningstiden kan lägenheten erbjudas till person i kö, och tidigare hyresgäst får då reducerad hyra.
Ej tillgängliga lägenheter kan även bero på att lägenheten är i behov av rustning innan den kan erbjudas till person i kö. Tiden för rustning kan variera beroende av behov och Östhammars hems tillgång på hantverkare. När tidigare hyresgästs uppsägningstid är slut övergår hyran av lägenheten till myndighet.
- Under januari och februari ser behovet av demens lägenheter marginellt större ut än för omvårdnads lägenheter.
- Beslut gällande särskilt boende växer snabbare än vad som finns möjlighet att verkställa.

Statistikrapport av ej verkställda beslut

Omsorgskontoret, Kvartal 1 2024

Innehållsförteckning

1	Statistikrapport av ej verkställda beslut	3
1.1	Bakgrund	3
1.2	LSS beslut	3
1.3	SoL beslut.....	4

1 Statistikrapport av ej verkställda beslut

1.1 Bakgrund

Enligt 16 kap § 6 h Socialtjänstlagen (SoL) skall individ- och familjenämnden kvartalsvis lämna en statistikrapport till fullmäktige över hur många av nämndens gynnande beslut enligt 4 kap 1 § SoL som inte har verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut. Nämnden skall vidare ange vilka typer av bistånd dessa beslut gäller samt hur lång tid som har förflutit från dagen för respektive beslut. Samma rapporteringsskyldighet gäller för beslut som inte verkställs på nytt efter avbrott i verkställigheten. Det skall också framgå hur stor del av de ej verkställda besluten som gäller bistånd till kvinnor respektive män.

Enligt Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) § 28h gäller en motsvarande rapporteringsskyldighet för beslut om insatser enligt 9 § LSS.

1.2 LSS beslut

Beslutsdatum/Avbrott	Beslut	Orsak till att beslutet inte verkställts	Kön	Dagar räknat från beslutsdatum
2023-03-03	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Medverkar inte till verkställighet.	Man	394
2023-05-16	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragstagare	Man	320
2023-06-26	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragstagare	Man	279
2023-06-21	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragstagare	Kvinna	284
2023-05-22	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragstagare	Kvinna	314
2023-11-14	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragstagare	Man	138
2023-12-14	Korttidsvistelse i form av korttidshem 9§6 LSS	Den enskilde har tackat nej till erbjudande (uppge datum för erbjudande)	Kvinna	108
2023-08-14	Korttidsvistelse i form av korttidshem 9§6	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragstagare	Man	230

Beslutsdatum/Avbrott	Beslut	Orsak till att beslutet inte verkstälts	Kön	Dagar räknat från beslutsdatum
	LSS			
2023-08-14	Korttidsvistelse i form av korttidshem 9§6 LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragstagare	Kvinna	230
2023-05-01	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Specifika önskemål.	Man	335
2023-06-01	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Saknar lämplig uppdragstagare	Man	304

1.3 SoL beslut

Beslutsdatum/Avbrott	Beslut	Orsak till att beslutet inte verkstälts	Kön	Dagar räknat från beslutsdatum
2023-12-18	Bistånd 4:1 § SoL	Missnöjd med tid/omfattning/uppstart.	Kvinna	104
2023-06-26	Trygghetslarm	Otydlighet eller brister i den egna organisationen.	Man	188
2022-11-01	Kontaktperson	Personalrelaterade skäl.	Man	516
2023-02-01	Kontaktperson	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragstagare.	Man	424
2023-08-01	Kontaktperson	Personalrelaterade skäl.	Man	243
2023-03-31	Kontaktperson	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragstagare.	Man	366
2023-06-13	Kontaktperson	Otydlighet eller brister i kommunikationen mellan kommunen och den enskilde.	Kvinna	292
2023-09-15	Kontaktperson	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragstagare.	Kvinna	198

Omsorgskontoret/ Enheten för Äldre och bistånd
Veronica Freudenthal

Trygghetslarm – Förenklad biståndshandläggning enligt 4:2a § SoL

I Årsbudget 2023 - Flerårsplan 2024 – 2026 angavs ett antal mål och uppdrag per nämnd. Ett av Individ- och familjenämndens uppdrag till förvaltningen är att ”säkerställa att samtliga kommuninvånare över 65 år som önskar ett trygghetslarm ska erbjudas det”.

Tidigare redovisning i ärendet återremitterades för ytterligare beredning.

Detta kompletterade underlag behandlar uppskattad kostnad, juridisk bedömning av handläggning utifrån olika lagrum beroende på boendeplats samt två förslag för nämnden att ta ställning till.

Nuvarande handläggningsprocess

I dagsläget behöver den enskilde ansöka om insatsen trygghetslarm som sedan behovsprövas, på samma sätt som för kommunens övriga biståndsbedömda tjänster.

Trygghetslarmet bekostas av brukaren, 313kr/månad år 2024, men kostnaden är subventionerad och omfattas av högkostnadsskydd. Avgiften ingår i maxtaxan som är 2 575 kr för år 2024. Avgiften baseras på ett hushålls totala bruttoinkomst inklusive bostadstillägg minus skatt, bostadskostnader och förbehållsbelopp.

Nuvarande process:

- Ansökan handläggs av biståndshandläggare/utredningsadministratörer i enlighet med 4:1 § SoL och delegationsordningen vid Enheten för äldre och bistånd, myndighet.
- Beslutet kan överklagas.
- Avgiftshandläggningen sköts av avgiftshandläggare.
- Larmenheten och hemtjänst verkställer.
- Avgiftshandläggare fakturerar avgift utifrån underlag i Pulsen Combine.
- Uppföljning sker via Enheten för äldre och bistånd.

Demografi och uppskattad omfattning

Enligt Östhammars kommuns översiktsplan 2023 visar prognoserna på en stigande andel äldre i befolkningen. I översiktsplanen framkommer också: *En aktuell trend är att många fritidshus nyttjas under längre perioder än sommarmånaderna.* Denna trend är något som även uppmärksammas på Enheten för Äldre och bistånd. Det förekommer att många äldre flyttar ut till sina fritidshus efter att de har gått pension. Det förekommer i vissa fall att dessa bostäder inte är ändamålsenliga och anpassade när hälsan och förmågorna sviktar.

Omsorgskontoret/ Enheten för Äldre och bistånd
Veronica Freudenthal

Siffror från GIS (geografiskt informationssystem) framtagna 240119 visar att det vid angivet datum är strax under 30 personer i åldersspannet 65-84 år som är folkbokförda på öar utan fungerande framkomlighet, så som färjetrafik eller broar. Vid samma datum var det fem personer i åldersspannet 55-64 år som var folkbokförda på otillgängliga platser. En möjlig förklaring till det senare kan tänkas vara att personerna är i yrkesverksam ålder och därmed inte flyttat ut till eventuellt fritidshus.

Det är svårt att prognostisera hur situationen ser ut om fem år. Men utifrån tillgängliga siffror och nuvarande flyttmönster tycks ingen massiv ökning ske av antalet äldre som bor på otillgängliga platser.

I utredning och bedömning av insatser är vi skyldiga att ta hänsyn till anhörigperspektivet och deras känsla av trygghet. Insatsen trygghetslarm kan beviljas till enskilda som inte själva kan hantera larmet, om detta kan utgöra avlastning och ökad trygghet för den anhöriga.

Juridiska aspekter på särbehandling

Vid tidigare föredragning för nämnd uppkom önskemål om att se över möjligheten att erbjuda insatser enligt 4:2a § SoL till enskilda som bor på platser med redan fungerande framkomlighet och att erbjuda insatser enligt 4:1 § SoL till personer som bor på platser som idag är otillgängliga.

I samråd med chefsjurist Kristine Wieslander 240213 delger hon nedanstående utifrån förslaget:

”Se lagkommentar till 4:2a§ SoL.

I paragrafen anges att socialnämnden utan föregående behovsprövning får erbjuda hemtjänst till äldre personer under förutsättning att personen har fått viss information. Kommunen kan i sina riktlinjer ange vilken ålder personen ska ha för att erbjudas hemtjänst enligt bestämmelsen. Den äldre personen ska ansöka om hemtjänst hos socialnämnden som prövar ansökan utifrån kommunens riktlinjer, till exempel mot ålderskrav och kommunens ansvar enligt i 2 a kap. Bestämmelsen innebär inte någon inskränkning av enskildas rätt att ansöka om bistånd enligt 4 kap. 1 § eller för kommunens skyldighet att enligt 11 kap. 1 § utreda och pröva sådana ansökningar. Bestämmelsen påverkar inte bosättningskommunens respektive vistelsekommunens ansvar för att ge insatser till enskilda.

Hemtjänst är ett samlingsbegrepp för olika typer av insatser som den enskilde kan få i syfte att underlätta den dagliga livsföringen. Begreppet är inte definierat i SoL men avser serviceuppgifter, personlig omvårdnad och trygghetslarm. Det ligger på varje kommun att i sina riktlinjer närmare precisera de hemtjänstinsatser som kan komma i fråga utan föregående behovsprövning. Eftersom behoven av insatser, i vilken omfattning och på vilket

Omsorgskontoret/ Enheten för Äldre och bistånd
Veronica Freudenthal

sätt de bör genomföras, kan ändras över tid är det viktigt att utföraren är lyhörd för den äldres synpunkter och uppfattning.

Även om kommunen erbjuder hemtjänst utan föregående behovsprövning kvarstår kommunens skyldighet att göra en biståndsprövning enligt 4 kap. 1 § om den äldre personen vill det eller om kommunen bedömer att en utredning enligt 11 kap. 1 § bör göras, exempelvis för att den äldre behöver mer hemtjänst än vad som erbjuds enligt bestämmelsen.”

”Mot bakgrund av ovanstående ska ni i riktlinjen ange de hemtjänstinsatser som kan komma ifråga utan föregående behovsprövning. Det beror inte av var de bor, utan om typ av insats. Brukare som bor på öar får inte särbehandlas i en riktlinje.

Riktlinjen ska ange vilken insats som ska prövas enligt 4 kap. 2 a § SoL. Själva utrymmet för hemtjänst i stort anges i bestämmelsen. Sedan kan riktlinjen ange en viss ålder, eller viss insats. Däremot blir inte öbo en parameter.

För det fall den äldre samtidigt lämnar in en biståndsansökan med stöd av 4 kap. 1 § SoL, så är kommunen skyldig att hantera den, även om insats finns med stöd av 4 kap. 2 § SoL.”

Hemtjänstindex

I den senaste rapporten gällande hemtjänstindex ligger Östhammars kommun lågt jämförelsevis mot landets genomsnitt när det gäller biståndshandläggning och flexibilitet. Flera av frågorna gällande flexibilitet, som brukare får svara på i undersökningen som indexet bygger på, berör just om kommunen erbjuder förenklad biståndshandläggning.

Man anser att förenklad biståndshandläggning ger större flexibilitet för enskild. I kommuner som använder förenklad biståndshandläggning har de ofta med serviceinsatser i ett paket som insats under förenklad biståndshandläggning. Det ger en ökad möjlighet för enskild att vara delaktig och kunna påverka. Där av kopplingen flexibilitet och förenklad biståndshandläggning. Om förenklad biståndshandläggning införs i Östhammars kommun, finns en tanke att i ett nästa steg om förenklad biståndshandläggning införa även service insatser. Men det är inte utrett eller beslutat. Det är upp till kommunerna själva att avgöra vilka typer av hemtjänstinsatser, och i vilken omfattning dessa ska erbjudas äldre personer.

Socialstyrelsen skriver: 4:2a § SoL syftar till att ge de kommuner som så önskar möjlighet att bevilja äldre kvinnor och män insatser inom äldreomsorg på ett enklare sätt och med större utrymme för delaktighet. Det blir möjligt för kommunen att tona ner på ett resurskrävande inledande utredningsarbete till förmån för att utveckla uppföljning av kvalitet, nöjdhet och effektivitet. Ett annat syfte är att öka den äldres rätt till självbestämmande och delaktighet, genom att den äldre personen ges större möjlighet att välja mellan de insatser som erbjuds

Omsorgskontoret/ Enheten för Äldre och bistånd
Veronica Freudenthal

och hur de praktiskt ska genomföras. Lagen syftar också till att förstärka inslagen av förebyggande insatser genom att generella hemtjänstinsatser tillgängliggörs i ett tidigt skede, vilket regeringen bedömer också kan minska eller skjuta upp behovet av mer omfattande äldreomsorg.

Ekonomiska konsekvenser

I dagsläget finns ingen begränsning gällande ansökan om trygghetslarm enligt 4:1 § SoL. Bedömningen görs utifrån den enskildes behov och utgår från känslan av trygghet, vilket är en subjektiv upplevelse. Även anhörigperspektivet är en viktig parameter, deras känsla av trygghet. Utifrån detta är det högst ovanligt med beslut om avslag på ansökningar om trygghetslarm.

Då både beslutsgrunden och avgiften för insatsen kommer att kvarstå görs bedömningen att det inte kommer att bli en omfattande ökning av antalet ansökningar vid ett införande av förenklad biståndshandläggning. Om insatsen hade erbjudits utan kostnad för den enskilde skulle troligen antalet ansökningar att öka, oavsett beslutsgrund.

Oavsett om enskild får trygghetslarm beviljat i enlighet med 4:2a § SoL eller 4:1 § SoL kan kommunen, om svårigheter finns i att verkställa, efter 3 månader medföra viteskostnader från inspektionen för vård och omsorg.

Sammanfattning

Bedömningen utifrån sammanställningen är att antalet ansökningar om trygghetslarm inte kommer att öka, även om insatsen erbjuds enligt 4:2a § SoL och att alla 65 år eller äldre ska erbjudas insatsen, då dessa personer redan får bifall på sin ansökan idag utifrån 4:1 § SoL.

Baserat på ovanstående inhämtad juridisk information är inte förslaget med olika målgrupper baserat på begränsande tillgänglighet/transportväg, aktuellt. Alla medborgare i Östhammars kommun 65 år eller äldre ska få samma erbjudande om trygghetslarm.

Då Östhammar är en skärgårdskommun bör en avvägning göras om att lösa logistiska problem vid verkställande, eller vite från Inspektionen för vård och omsorg, om vi ej kan verkställa beviljad insats. Oavsett kan det medföra ökade kostnader för kommunen.

Om förenklad biståndshandläggning införs skulle kommunindexet kunna komma att förbättras då flexibiliteten i biståndshandläggningen omfattas i den underrubriken.

Omsorgskontoret/ Enheten för Äldre och bistånd
Veronica Freudenthal

Förslag till beslut

Förslag 1

Enskild ansöker om Trygghetslarm enligt 4:2a § SoL med förenklad biståndshandläggning och omfattar alla kommunmedborgare fyllda 65 år. Ett sådant erbjudande förutsätter att den äldre personen har informerats om och förstår i vilken utsträckning och på vilket sätt han eller hon kan påverka utförandet av insatserna, på vilket sätt kommunen följer upp insatserna, och rätten att alltid kunna ansöka om bistånd enligt 4:1§.

Trygghetslarmet bekostas av brukaren, 313kr/månad år 2024, men kostnaden är subventionerad och omfattas av högkostnadsskydd. Avgiften ingår i maxtaxan som är 2 575 kr för år 2024. Avgiften baseras på ett hushålls totala bruttoinkomst inklusive bostadstillägg minus skatt, bostadskostnader och förbehållsbelopp.

- Ansökan handläggs av biståndshandläggare/utredningsadministratör vid Enheten för Äldre och bistånd, myndighet i enlighet med lagrum 4:2a § SoL.
- Beslutet kan ej överklagas.
- Avgiftshandläggningen sköts av avgiftshandläggare
- Larmenheten och hemtjänst verkställer.
- Avgiftshandläggare fakturerar avgift utifrån underlag i Pulsen Combine
- Uppföljning sker via enheten för Äldre och bistånd, myndighet.

Personer under 65 år ansöker och utreds via 4:1§ SoL.

Förslag 2

Nuvarande status kvarstår. Alla ansökningar om Trygghetslarm utreds av biståndshandläggare/utredningsadministratör vid Enheten för Äldre och bistånd, myndighet i enlighet med lagrum 4:1 § SoL och omfattar alla kommunmedborgare som ansöker.

Trygghetslarmet bekostas av brukaren, 313kr/månad år 2024, men kostnaden är subventionerad och omfattas av högkostnadsskydd. Avgiften ingår i maxtaxan som är 2 575 kr för år 2024. Avgiften baseras på ett hushålls totala bruttoinkomst inklusive bostadstillägg minus skatt, bostadskostnader och förbehållsbelopp.

- Ansökan handläggs av biståndshandläggare/utredningsadministratör vid Enheten för Äldre och bistånd, myndighet i enlighet med lagrum 4:1 § SoL.
- Beslutet kan överklagas.
- Avgiftshandläggningen sköts av avgiftshandläggare
- Larmenheten och hemtjänst verkställer.
- Avgiftshandläggare fakturerar avgift utifrån underlag i Pulsen Combine
- Uppföljning sker via enheten för Äldre och bistånd, myndighet.

Omsorgskontoret/ Enheten för Äldre och bistånd
Veronica Freudenthal

Åtgärder efter beslut

Styrande dokument

Riktlinje och delegation kommer att behöva korrigeras om nämnd fattar beslut om förenklad biståndshandläggning. Detta genomförs innan det nya arbetssättet träder i kraft så korrekta underlag och förutsättningar finns så att utredande handläggare kan fatta dessa beslut i enlighet med delegationsordningen.

Avseende personer under 65 år hanteras dessa enligt 4:1§ SoL i enlighet med riktlinje. Behovet utreds och beviljas om behov finns.

Plan för införande

Ett införande av förenklad biståndshandläggning kräver ett antal insatser genomförs

Aktivitet	Ansvarig för genomförande
Ändring i delegationsordningen	Nämnd & Enhetschef
Uppdatera riktlinje "Riktlinje för handläggning av vård och omsorgsinsatser enligt socialtjänstlagen" samt rutin "Trygghetslarm och GPS-klocka"	Enhetschef
Uppdatera med nytt beslutsunderlag och ny insats i verksamhetssystem.	Enhetschef tillsammans med systemadministratörer.
Uppdaterad information till extern webb	Enhetschef tillsammans med kommunikation
Ansökningsblankett till extern webb alt e-tjänst.	Kommunikation

2024-01-26

Kommunstyrelserna

Meddelande från styrelsen – Förnyad rekommendation till kommunerna om gemensam finansiering av stöd för en kunskapsbaserad socialtjänst och kommunal hälso- och sjukvård

Ärendenummer: SKR2023/01554

Förbundsstyrelsen beslut

Styrelsen för Sveriges kommuner och regioner (SKR) har vid sammanträde den 26 januari beslutat:

- **Att** rekommendera kommunerna att årligen, till SKR, gemensamt tilläggsfinansiera viktiga förutsättningar för en kunskapsbaserad socialtjänst och kommunal hälso- och sjukvård om sammanlagt 19,5 mkr (dvs max 1,95 kr per invånare) under åren 2025-2028.
- **Att** rekommendera kommunerna att meddela sitt ställningstagande till SKR senast 30 juni 2024.
- **Att** kostnaden fördelas per kommun utifrån beräkningsmodellen för SKRs medlemsavgift vilken baseras på befolkningen i respektive kommun. Kommuner med över 200 000 invånare får 10% rabatt.

Behov av ställningstagande från alla kommuner

För att tjänsterna ska kunna tillhandahållas nationellt med stöd av SKR behöver merparten av kommunerna anta rekommendationen. Om inte merparten av kommunerna antar rekommendationen kan SKR inte säkra att tjänsterna och stödet kommer att kunna erbjudas nationellt framöver.

Varje kommun behöver meddela SKR sitt ställningstagande. Beslutet fattas i relevant instans i respektive kommun och meddelas skriftligen till SKR senast den 30:e juni 2024.

Skicka kommunens ställningstagande till registrator@skr.se med hänvisning till ärendenummer SKR2024/00089.

Bakgrund

Socialtjänsten och den kommunala hälso- och sjukvården står inför komplexa utmaningar. Att samarbeta nationellt är ett sätt att möta dessa utmaningar. Att nationellt samla stöd för en kunskapsbaserad socialtjänst och kommunal hälso- och

sjukvård handlar om att effektivisera och rationalisera för att undvika dubbelarbete och öka chanserna för att rikta resurserna rätt. Målet är att uppnå ett bättre resultat för de invånare som är i behov av samhällets stöd.

SKR arbetar sedan 2020 på kommunernas uppdrag och inom ramen för en rekommendation om: Gemensam finansiering för en långsiktig kunskapsstyrning inom socialtjänstens verksamheter (18/00295 och 22/00731) för att stödja utvecklingen av en kunskapsbaserad socialtjänst. Bakgrunden till rekommendationen är att flera av de statsbidrag som tidigare riktades till dessa områden avslutades och omvandlades till generella statsbidrag. De tjänster och stöd som ingår i rekommendationen har inte heller tidigare finansierats inom ramen för SKR:s ordinarie medlemsavgift.

Den nuvarande rekommendationen gäller till och med 2024. För att kunna fortsätta arbetet 2025-2028 behöver därför kommunerna göra ett nytt ställningstagande.

Innehåll

Arbetet med stöd till kunskapsstyrning i socialtjänsten och den kommunala hälso- och sjukvården är brett och bedrivs av en mängd olika aktörer på såväl nationell som på regional och lokal nivå. De aktiviteter som kommer att bedrivas med stöd av den föreslagna rekommendationen är en del av en större helhet, där SKR tillsammans med kommunerna har identifierat behov av en långsiktig samverkan och ett hållbart stöd. Arbetet bidrar till en kunskapsbaserad socialtjänst och kommunal hälso- och sjukvård genom att ge förutsättningar för:

- att följa upp kvalitet och resultat samt att analysera dessa – genom kvalitetsregister, brukarundersökningar och stöd för individbaserad systematisk uppföljning,
- brukarinflytande genom brukarundersökningar,
- stöd till analys och verksamhetsutveckling utifrån den kunskap som genereras av ovanstående,
- prioritering och medverkan i framtagande av olika kunskapsstöd – för att dessa ska anpassas efter de faktiska behoven,
- nationell samordning för att säkra det kommunala inflytandet över nationella utvecklingsarbeten.

Rekommendationen samt arbetet under 2020-2023 år redovisas i bilaga 1 och 2.

Sveriges Kommuner och Regioner
Ordförande
Anders Henriksson

2024-01-26

Avdelningen för vård och omsorg
Camilla Wiberg och Mari Forslund

Förnyad rekommendation till kommuner om stöd för en kunskapsbaserad socialtjänst och kommunal hälso- och sjukvård

Förslag till styrelsen

Att fatta beslut om en förnyad rekommendation till kommunerna om tilläggsfinansiering av viktiga förutsättningar för en kunskapsbaserad socialtjänst och kommunal hälso- och sjukvård. Rekommendationen gäller för åren 2025-2028.

Förankrings- och beslutsprocess under 2023:

- Nationell styrgrupp för kunskapsstyrning i socialtjänsten (S-KiS) kontinuerlig information och dialog.
- Information till Beredningen för primärvård och äldreomsorg 25 maj samt 14 december
- Information Beredningen för socialpolitik och individomsorg 15 juni
- Överläggning med Beredningen för socialpolitik och individomsorg 14 dec
- Information och dialog med Nationell samverkansgrupp för kunskapsstyrning i socialtjänsten (NSK-S) 22 maj samt 5 oktober
- Information till Nationellt nätverk för regionala samverkans- och stödstrukturer (RSS) 16 maj och 4 oktober
- Information och dialog med VDO 28 augusti
- Information till Socialchefsnätverket 15 september
- Informationsbrev till alla social/förvaltningschefer 25 september
- Information till Arbetsutskottet 12 oktober
- Öppna dialogtillfällen för beslutsfattare i kommunerna under oktober och november
- Information på ”Aktuellt i socialtjänsten” 31 oktober.

Förslag till beslut

- **Att** rekommendera kommunerna att årligen, till SKR, gemensamt tilläggsfinansiera viktiga förutsättningar för en kunskapsbaserad socialtjänst och kommunal hälso- och sjukvård om sammanlagt 19,5 mkr (dvs max 1,95 kr per invånare) under åren 2025-2028.
- **Att** rekommendera kommunerna att meddela sitt ställningstagande till SKR senast 30 juni 2024
- **Att** kommunerna genom tilläggsfinansieringen bidrar till finansieringen av:
 - de nationella kvalitetsregister som kommunerna använder sig av för att säkra uppföljningen av den kommunala hälso- och sjukvården,
 - stöd för individbaserad systematisk uppföljning (ISU),
 - upphandling, samordning och utvecklingen av nationella brukarundersökningar inom socialtjänsten,
 - nationellt stöd för samverkan mellan kommuner och regioner om kunskapsstyrningen av hälso- och sjukvården,
 - nationell samordning och gemensamt nationellt utvecklingsarbete.
- **Att** arbetet fortsätter styras och ledas av en styrgrupp (S-KiS) med representanter från SKRs strategiska nätverk för socialtjänsten tillsammans med SKR (Socialchefsnätverket, NSK-S och RSS).
- **Att** kostnaden fördelas per kommun utifrån beräkningsmodellen för SKRs medlemsavgift vilken baseras på befolkningen i respektive kommun. Kommuner med över 200 000 invånare får 10% rabatt.

Inledning

SKR:s styrelse har fattat beslut om en rekommendation från SKR ”Gemensam finansiering för en långsiktig kunskapsstyrning inom socialtjänstens verksamheter” (18/00295 och 22/00731).

SKR arbetar på kommunernas uppdrag och inom ramen för tilläggsfinansiering för att stödja utvecklingen av en jämlik, jämställd och kunskapsbaserad socialtjänst. Arbetet omfattar idag områdena uppföljning, nationell samordning och samverkan med regionerna i ”Nationellt system för kunskapsstyrning hälso- och sjukvård”.

För att säkra kommunalt inflytande över arbetet har en styrgrupp, Styrgrupp för nationell kunskapsstyrning socialtjänst – kommuner i samverkan (S-KiS) med företrädare från SKR:s strategiska nätverk på socialtjänstens område (Socialchefsnätverket, NSK-S och RSS) tillsammans med SKR ansvarat för styrning och ledning av arbetet.

Den nuvarande rekommendationen gäller, efter ett beslut av styrelsen om förlängning med ett år, till och med 2024. För att kunna fortsätta arbetet behöver därför SKR:s styrelse och kommunerna göra ett nytt ställningstagande för det fortsatta arbetet.

Socialtjänsten och den kommunala hälso- och sjukvården står inför komplexa utmaningar. Att samarbeta nationellt är ett sätt att möta dessa utmaningar. Att nationellt samla stöd för en kunskapsbaserad socialtjänst och kommunal hälso- och sjukvård handlar om att effektivisera och rationalisera för att undvika dubbelarbete och öka chanserna för att rikta resurserna rätt. Målet är alltid att uppnå ett bättre resultat för de invånare som är i behov av samhällets stöd.

Arbetet inom den gemensamma rekommendationen bidrar till en kunskapsbaserad socialtjänst och kommunal hälso- och sjukvård genom att ge förutsättningar för:

- möjlighet att följa upp kvalitet och resultat samt att analysera dessa – genom kvalitetsregister, brukarundersökningar och stöd för individbaserad systematisk uppföljning,
- brukarinflytande genom brukarundersökningar,
- stöd till analys och verksamhetsutveckling utifrån den kunskap som genereras av ovanstående,
- prioritering och medverkan i framtagande av olika kunskapsstöd – för att dessa ska anpassas efter de faktiska behoven,
- nationell samordning för att säkra det kommunala inflytandet över nationella utvecklingsarbeten.

SKRs inriktningsdokument för åren 2024-2028 anger att ett mål för SKRs verksamhet är *en moderniserad och lättillgänglig socialtjänst med ett kunskapsbaserat och förebyggande arbete som sker i samverkan på såväl individ- som samhällsnivå.*

Även regeringen har uppmärksammat vikten av ett mer kunskapsbaserat arbete och den 1 juli 2025 förväntas en ny socialtjänstlag träda i kraft – där socialtjänsten förväntas bygga sin verksamhet på vetenskap och beprövad erfarenhet.

Regionerna har beslutat om att samverka för att stärka kunskapsstyrningen för hälso- och sjukvården i Nationellt sammanhållet system för hälso- och sjukvård. Enligt Myndigheten för vård och omsorgsanalys står kommunerna för 37% primärvården. Nu pågår också utvecklingen av en nära vård på lokal och regional nivå. I detta nya landskap, som bland annat innebär att fler vårdas i hemmet, behöver huvudmännen för hälso- och sjukvården samverka och utgå från en gemensam kunskapsbas.

Kommunerna har sedan flera år tillbaka redan prioriterat dessa frågor och kraftsamlat genom att tilläggsfinansiera viktiga förutsättningar för ett kunskapsbaserat arbete i socialtjänsten och den kommunala hälso- och sjukvården.

Förslag om fortsatt arbete genom en förnyad rekommendation

Arbetet behöver fortsätta

Styrelsen har sedan 2018 då den nuvarande rekommendationen togs fram framhållit ett starkt stöd för innehållet i rekommendationen och man har därför gett kansliet ett uppdrag om att finna en långsiktig form för arbetet i samverkan mellan SKR och landets kommuner.

Omfattning och avgränsningar

Arbete med stöd till kunskapsstyrning i socialtjänsten och den kommunala hälso- och sjukvården är brett och bedrivs av en mängd olika aktörer på såväl nationell som på regional och lokal nivå. De aktiviteter som kommer bedrivs med stöd av den föreslagna rekommendationen är därmed en del av en betydligt större helhet. Även inom SKR pågår flera olika och varandra närliggande aktiviteter till stöd för mer kunskapsbaserade arbetssätt som finansieras både via medlemsfinansiering, överenskommelser och via tilläggsfinansiering av medlemmarna.

Staten bidrar med finansiering bland annat via uppdrag till myndigheter som bidrar till utvecklingen av en kunskapsbaserad socialtjänst. Regeringen har också aviserat att man ämnar teckna överenskommelser med SKR

2024-2028 för att stödja implementeringen av en ny socialtjänstlag samt avsätta medel för kommunernas egna arbete.

Denna förnyade rekommendation avser det stöd som kommunerna ställer sig bakom att bedriva gemensamt och som:

- det är rimligt att SKR som organisation hanterar,
- skapar värde när *samtliga kommuner* medverkar,
- behöver samordnas nationellt,
- behöver *bedrivas kontinuerligt och under lång tid* och därmed inte lämpar sig för finansiering genom mer kortvariga lösningar så som överenskommelser och
- inte ingår i SKR:s ordinarie medlemsavgift.

Inriktning är att det arbete som ryms inom rekommendationen kräver ett långsiktigt åtagande och samarbete mellan kommunerna och SKR. Den förnyade rekommendationen gäller under åren 2025-2028.

SKR kommer inför 2028 i samverkan med S-KiS och SKRs strategiska kommunnätverk ta fram underlag till SKR:s politiska ledning om behov och förutsättningar för en förnyad politisk rekommendation om övergripande inriktning, prioriteringar och finansiering för nästa fyraårsperiod.

Nedan beskrivs de områden som ingår i den förnyade rekommendationen 2025-2028:

Uppföljning och analys

Nationella kvalitetsregister

Kvalitetsregister är en källa för uppföljning av kvalitet och effektivitet inom kommunernas hälso- och sjukvård och en viktig del av kunskapsstyrningen.

De kvalitetsregister som används av kommunerna idag är:

- Senior alert – kvalitetsregister för trycksår, munhälsa, benbrott, viktminskning samt blåsdysfunktion
- Svenska palliativregistret – kvalitetsregister för verksamheter som vårdar personer i livets slut
- BPSD-registret – kvalitetsregister för personer med beteendemässiga och psykiska symtom vid demenssjukdom

- SveDem – kvalitetsregister för en god demensvård
- Rikssår – kvalitetsregister för svårläkta sår

Kommunerna medverkar genom rekommendationen i styr- och ledningsfunktionen för Nationella kvalitetsregister.

SKRs stöd underlättar administration både för berörda register och kommunerna som på detta sätt slipper skriva enskilda avtal med varandra. Det pågår också viktigt utvecklingsarbete med automatiserad informationsöverföring mellan register och verksamhetssystem.

Beräknad kostnad årligen: 10 mkr inkl. utveckling

Nationella brukarundersökningar

Brukarundersökningar är en viktig källa till information om hur brukarna upplever kvaliteten i verksamheterna, och används som ett kunskapsunderlag för utvecklings- och förbättringsarbete. Under 2023 deltog 204 kommuner och 30 privata aktörer i någon av undersökningarna. Följande brukarundersökningar samordnas av SKR:

- Utförarverksamheter inom funktionshinderområdet
- Myndighetskontakten inom funktionshinderområdet
- Myndighetskontakten inom Individ- och familjeomsorg
- Placerade barn och unga

Det pågår också utveckling av nya brukarundersökningar utifrån de behov som kommunerna har angett och i fortsättningen önskar:

- Öppna insatser inom social barn- och ungdomsvård

SKRs stöd omfattar att upphandla en gemensam undersökningstjänst, för att underlätta genomförandet för kommunerna och deltagandet för brukarna samt kvalitetssäkring av denna tjänst. Kostnader för förvaltning, samordning, stöd till användarna och utveckling av brukarundersökningarna ingår. Resultaten presenteras i databasen Kolada samt till anmälda verksamheter. Den digitala undersökningstjänsten ger också möjlighet för kommunerna att lägga till egna lokala frågor. SKR stödjer också kommunerna med analys av resultat.

Beräknad kostnad årligen: 2,5 mkr inkl. utveckling

Stöd för individbaserad systematisk uppföljning (ISU)

Individbaserad systematisk uppföljning (ISU) innebär att beskriva, mäta och dokumentera enskilda personers problem/behov, insatser och resultat och sammanställa informationen på gruppnivå för att ge kunskap om och underlag för utveckling av verksamheten och dess kvalitet. Genom ISU kan verksamheter utveckla lokal kunskap, som en del i beprövad erfarenhet. ISU är en central del av socialtjänstens omställning till att bli mer kunskapsbaserad, i enighet med förslagen i ny socialtjänstlag.

SKR stödjer arbetet genom samordning med nationella och regionala aktörer, utbildningar, nätverk och stödmaterial.

Beräknad kostnad årligen: 2,5 mkr

Samordning av kommunernas medverkan i Nationellt system för kunskapsstyrning hälso- och sjukvård

Regionerna har gått samman och fattat beslut om att gemensamt långsiktigt delta i, stödja och finansiera en sammanhållen struktur för kunskapsstyrning "Nationellt system för kunskapsstyrning i hälso- och sjukvården". Strukturen bygger på att nationella programområden (NPO) leder kunskapsstyrningen inom sina respektive områden. Det finns 26 st NPO, varav kommunerna medverkar i sex (barn och ungas hälsa, psykisk hälsa, primärvård, äldre och palliativ vård, rehabilitering, habilitering och försäkringsmedicin samt levnadsvanor).

Många av de kunskapsstöd som tas fram inom systemet för kunskapsstyrning hälso- och sjukvård berör kommunernas verksamhet på olika sätt. Det finns behov av att former och förutsättningar för en meningsfull och ändamålsenlig samverkan mellan regionerna och kommunerna på nationell nivå.

SKR:s stöd består av stödja utvecklingen av strukturer för att nominera kommunala representanter, att stödja de kommunala representanterna, att stödja samordning av kommunernas svar på remisser samt att utveckla och stärka kommunernas medverkan.

Beräknad kostnad årligen: 1 mkr

Nationell samordning

Ovanstående aktiviteter samordnas och hålls samman av ett kansli för rekommendationen på SKR. Förutom ovanstående aktiviteter faciliterar kansliet strategiska nätverk och grupperingar med medlemmar för utveckling och stöd för en kunskapsbaserad socialtjänst. Följande ingår i den nationella samordning:

- Partnerskapet till stöd för kunskapsstyrning socialtjänsten – samordning mellan kommuner, RSS, SKR och myndigheter och gemensam utvecklingsarbete i prioriterade frågor.
- Stöd för samverkan mellan lokal (socialchefer) och nationell (myndigheter) nivå genom Nationell samverkansgrupp för kunskapsstyrning i socialtjänsten (NSK-S) för att stärka förutsättningar för lokal kunskapsstyrning.
- Leda utvecklingsprojekt som S-KiS fattar beslut om.
- Bereda underlag och vara ett administrativt stöd till styrgruppen för rekommendationen (S-KiS) om beslut och ställningstagande.
- Stödja de regionala samverkans- och stödstrukturerna (RSS) genom samordning, erfarenhetsutbyte och gemensam utveckling.

Beräknad kostnad årligen: 3,5 mkr.

Kostnadsramar

Dessa flesta av ovanstående stöd har aldrig finansierats av medlemsavgiften. Stöden har tidigare utvecklats med medel genom statliga överenskommelser samt genom tilläggsfinansiering från kommunerna. Undantaget är brukarundersökningarna som under de första fem åren finansierades av interna utvecklingsmedel på SKR.

Kostnaden utgår från samma princip som SKRs medlemsavgift och baserar sig på invånarantal med rabatt för de största kommunerna. Kostnaden är maximalt 1,95 per invånare om sammanlagt 19,5 mkr/årligen.

För att tjänsterna ovan ska kunna tillhandahållas nationellt med stöd av SKR behöver merparten av kommunerna anta rekommendationen. Om inte merparten av kommunerna antar rekommendationen kan SKR inte säkra att tjänsterna och stödet kommer att kunna erbjudas nationellt framöver.

Se bilaga för mer information om det arbete som har bedrivits inom ramen för nuvarande rekommendation

En kunskapsbaserad socialtjänst ger rätt stöd utifrån behov – tillsammans bidrar vi till jämlika levnadsvillkor!

Camilla Wiberg och Mari Forslund

Bilaga 2

Vad har vi åstadkommit hittills inom ramen för rekommendationen om gemensam finansiering för kunskapsstyrning socialtjänst och kommunal hälso- och sjukvård?

Nationella kvalitetsregister

Rekommendationen ger kommuner möjlighet att i fem kvalitetsregister följa upp och utveckla kunskap om sin verksamhet, som underlag för förbättringsarbete.

SKR samordnar kommunernas delfinansiering av kvalitetsregistren. De fem nationella kvalitetsregistren; Senior alert, Svenska palliativregistret, BPSD-registret, SveDem och RiksSår, har de senaste tio åren varit viktiga verktyg för uppföljning av kommuners hälso- och sjukvårdsarbete inom framför allt äldreomsorgen.

Användningen av nationella kvalitetsregister ger möjlighet att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra vårdens kvalitet. Registren är ett viktigt stöd för att uppnå en kunskapsbaserad och jämlik hälsa samt en resurseffektiv vård och omsorg. Inte minst ska de kunna användas i förbättringsarbete i vårdens och omsorgens verksamheter.

Kommuner som använder kvalitetsregister har kunnat visa på ökad kunskap och förbättrade arbetssätt. Verksamheter har ändrat arbetssätt och övergått till att på ett systematiskt och standardiserat sätt förebygga fallskador, undernäring, trycksår, sår och vårdrelaterade infektioner samt tagit fram standardprocesser för demensuppföljning och standardiserade arbetsmetoder vid palliativ vård.

Kvalitetsregistren möjliggör jämförelser av den egna verksamhetens resultat över tid, men också med andra verksamheter, och är ett stöd i det lokala förbättringsarbetet.

Sedan hösten 2020 pågår ett arbete för att möjliggöra automatiserad informationsförsörjning till de fem nationella kvalitetsregistren. Under

våren 2023 har Borås stad via journalleverantören Cambio Viva gått i drift, och data från journalsystem överförs automatiskt till kvalitetsregistret Senior alert. Nu pågår arbete för att införa integrering i fler kommuner med samma leverantör. Målet är att få andra leverantörer och kvalitetsregister att följa efter.

Nationella brukarundersökningar

Kommuner som antagit rekommendationen har möjlighet att delta i de nationella brukarundersökningar som SKR samordnar inom socialtjänsten. De har också tillgång till den undersökningstjänst som SKR, på uppdrag av kommunerna, upphandlat och förvaltar för att underlätta genomförandet av undersökningarna. 2022 deltog 203 av Sveriges kommuner i någon av de nationella undersökningar som SKR samordnar inom individ- och familjeomsorg och funktionshinderområdet, och har därmed fått kunskapsunderlag för kvalitetsutveckling och förbättringsarbete i verksamheterna. Undersökningarna har givit ca 65 000 brukare möjlighet att tycka till om kontakten och stödet de får från socialtjänsten.

Genom rekommendationen har SKR även kunnat ge stöd till kommunerna att analysera och använda resultaten från brukarundersökningarna.

Våren 2022 svarade 163 kommuner (av 290 tillfrågade) på en enkät om behovet av att utveckla nya nationella brukarundersökningar för andra målgrupper och verksamhetsområden än de som då omfattades. 9 av 10 kommuner svarade att de ser behov av att utveckla nya nationella undersökningar. Utifrån de prioriteringar kommunerna gjorde i enkäten har två nya brukarundersökningar utvecklats - om myndighetskontakten inom funktionshinderområdet samt om öppna insatser inom social barn- och ungdomsvård.

80 procent av kommunerna är sammantaget nöjda med den undersökningstjänst som har upphandlats och använts för brukarundersökningarna sedan år 2020. Undersökningstjänsten har under avtalsperioden även utvecklats och förbättrats, till exempel genom en utskicksportal som gör det lättare både för personal att sprida enkäter och för brukare att svara.

Att utveckla kunskap med individbaserad systematisk uppföljning (ISU)

SKR har genom rekommendationen kunnat utveckla olika typer av stöd till individbaserad systematisk uppföljning för att nå fler kommuner och verksamheter. Sedan 2021 erbjuds regelbundet kostnadsfria webbsända seminarier om ISU på olika teman, med mellan 150 och 500 deltagare per tillfälle. Medarbetare från 80 procent av kommunerna har deltagit. Intresset är fortsatt stort. SKR bedriver också nationella och regionala utbildningar

tillsammans med Socialstyrelsen och RSS:er, i vilka medarbetare från 77 kommuner deltagit sedan 2020.

Ett flertal skriftliga stöd om hur man genomför och använder sig av ISU för verksamhetsutveckling har också tagits fram och publicerats, bland annat på Kunskapsguiden.

Individbaserad systematisk uppföljning handlar om att beskriva och mäta arbetet med enskilda brukare och sammanställa informationen på gruppnivå i syfte att utveckla och förbättra verksamhetens kvalitet. Genom individbaserad systematisk uppföljning, ISU, kan socialtjänsten själv skapa lokal kunskap om olika delar av arbetet, till exempel om brukarnas behov, vilka insatser som erbjuds och genomförs, resultatet av insatserna och hur olika brukargrupper upplever kontakten och insatserna.

Forskningen om olika insatsers resultat för olika målgrupper är begränsad. Forskning kan inte heller ersätta lokalt utvecklad kunskap om den egna verksamheten. ISU har en central roll för att möjliggöra och vidareutveckla en kunskapsbaserad socialtjänst. Verksamheter och kommuner behöver själva ha kompetens och förutsättningar att arbeta med individbaserad systematisk uppföljning för att utveckla kunskap om sina målgrupper, insatser och resultat, för att kunna säkerställa att rätt stöd ges till rätt person i rätt tid. Lokalt utvecklad kunskap genom ISU ger möjligheter att vässa och utveckla verksamheten och insatserna baserat på denna kunskap. Den ger också stöd i prioritering av knappa resurser.

Arenor för samverkan och samarbete

En viktig arena där lokal, regional och nationell nivå samverkar är Partnerskapet – till stöd för kunskapsstyrning inom socialtjänsten. Här drivs utvecklingsarbete i samverkan mellan de regionala samverkans- och stödstrukturerna (RSS:erna), Socialstyrelsen (och andra berörda myndigheter) och SKR. Partnerskapet bildades 2018, och rekommendationen innebär att SKR kunnat fortsätta utveckla arbetet i Partnerskapet.

Genom Partnerskapet får parterna en långsiktig och hållbar relation, vilket underlättar flödet av information mellan den lokala, regionala och nationella nivån.

Partnerskapet prövar och utvecklar modeller och processer för att identifiera lokala behov av kunskap genom samarbete med kommunerna, att ta fram stöd i samverkan mellan RSS, SKR och nationella myndigheter samt att förbättra förutsättningar för implementering av dessa i kommunerna genom kunskapshöjande och kunskapsspridande insatser.

När Partnerskapet utvecklar kunskapsstöd tillsammans blir dessa mer behovsanpassade och användbara för kommunerna. Genom Partnerskapet kan nationella aktörer och RSS:er samordna sina arbeten i de prioriterade frågorna och kommunerna får därmed ett mer samlat stöd.

Partnerskapet är också en arena för att fånga upp goda exempel på lokalt och regionalt utvecklingsarbete och sprida dessa – Yrkesresan är ett exempel på det.

Kommunal hälso- och sjukvård

Rekommendationen har bidragit till att SKR kan stödja kommunernas kunskapsstyrning för den kommunala hälso- och sjukvården. Kommuner och regioner samverkar nu i ökande grad om kunskapsstyrning inom hälso- och sjukvården.

Sedan 2018 har regionerna tillsammans arbetat med att på nationell nivå ta fram bästa tillgängliga kunskap för olika delar inom hälso- och sjukvården, genom Nationellt system för kunskapsstyrning i hälso- och sjukvården. Kommunerna är en stor sjukvårdshuvudman. Cirka 37 % av primärvården utförs av kommunerna och behöver kunna utgå ifrån samma kunskapsstöd som övrig hälso- och sjukvård. Kommunernas primärvård utförs alltid i samverkan med regionen, eftersom läkarna är anställda i regionen, men har specifika förutsättningar som behöver synas i nationella kunskapsstöd. Kommunerna bidrar med både kompetens för att ta fram nationella kunskapsstöd som berör kommunernas verksamheter samt samverkar nu om att svara på remisser om nya kunskapsstöd.

De områden där kommunerna medverkar i både styrning och ledning är äldres hälsa och palliativ vård, barn och unga, primärvård, levnadsvanor, psykisk hälsa och rehabilitering, habilitering och försäkringsmedicin.

Utvecklingsarbete pågår nationellt för att förbättra tillgången till kunskap för alla medarbete som arbetar med hälso- och sjukvård, oavsett huvudman.

Nationell samordning för kunskapsstyrning i socialtjänsten

Ovanstående aktiviteter inom rekommendationen hålls samman av SKR. Förutom ovanstående aktiviteter samordnar SKR strategiska nätverk och grupperingar av medlemmar.